

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
2003

Садржај

САДРЖАЈ

Уводна ријеч гувернера	6
Правни статус и одговорности Централне банке Босне и Херцеговине	10
1. МЕЂУНАРОДНО ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ	11
1.1 Свијет	11
1.2 Зона евра	11
1.3 Други валутни одбори	12
1.4 Регион	13
2. ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ ЕКОНОМИЈЕ БиХ	15
2.1 Бруто домаћи производ, индустријска производња, запосленост и плате	15
2.2 Платни биланс	16
2.3 Јавне финансије	17
2.4 Цијене	19
2.5 Јавни спољни дуг	20
2.6 Курс КМ	20
3. АКТИВНОСТИ ЦББиХ	22
3.1 Монетарна политика и трендови	22
3.2 Управљање девизним резервама	30
3.3 ЦББиХ као банкарски и фискални агент	31
3.4 Управљање готовином	31
3.5 Операције платног промета	32
3.6 Међународна сарадња	33
3.7 Контролна функција у ЦББиХ	35
4. БАНКАРСКИ СЕКТОР	36
4.1 Институционални оквир банкарског сектора	36
4.2 Активности банкарског сектора	38
4.3 Каматне стопе комерцијалних банака	41
5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ	46
5.1 Мишљење независног ревизора	46
5.2 Биланс стања	47
5.3 Биланс успјеха	49
5.4 Извјештај о новчаним токовима	50
5.5 Промјене у капиталу	51
5.6 Биљешке уз финансијске извјештаје	52
6. ДОДАТАК	73
6.1 Важни догађаји у 2003. години	73
6.2 Руководство и структура ЦББиХ	74
6.3 Публикације и интернет страница	78
6.4 Скраћенице	79
7. СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ	80

Peter W. Nicholl, гувернер
Предсједавајући Управног одбора

Чланом 64. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине (Службени листи Босне и Херцеговине бр. 12/97) прописана је обавеза Централне банке БиХ да у року од четири мјесеца након завршетка финансијске године поднесе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине четири документа, и то:

- финансијски извод објерен од ревизора,
- извјештај о свим пословању у току године и
- извјештај о стању привреде.

У складу са наведеним чланом сачињен је Годишњи извјештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2003. годину који садржи све извјештаје.

Годишњи извјештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2003. годину разматран је на 3. сједници Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, одржанеј у Сарајеву 26. марта 2004. године.

Предсједavajuћи Управног одбора

Peter Nicholl, гувернер

Уводна ријеч гувернера

Година 2003. је још једна успјешна година за Централну банку Босне и Херцеговине (ЦББиХ). Кључне обавезе валутног одбора, тј. пуна конвертибилност и пуно девизно покриће монетарне пасиве ЦББиХ, били су испоштовани током читаве године. Значајан напредак представља чињеница да је наставак валутног одбора као монетарне политике за БиХ, током 2003. године, у потпуности подржан од стране државног Предсједништва и државног Парламента, усвајањем амандмана на Закон о ЦББиХ, као и средњорочне економске стратегије за развој (ПРСП). Ово значи да становништво и пословно окружење могу наставити да планирају будућност, уз пуно повјерење да ће БиХ задржати стабилан курс у односу на евро и да ће и даље имати ниску инфлацију.

Други важан догађај који се десио током 2003. године је именовање новог Управног одбора и поновно на именовање гувернера. Први шестогодишњи мандат гувернера ЦББиХ је истекао 10. августа 2003. године. Предсједништво је без одгађања донијело одлуку прије тог датума и њихове одлуке су гарантовале висок ниво континуитета у чланству у Управном одбору и у вишем руководству ЦББиХ. Због овога, прелаз на нови Управни одбор је протекао без проблема и пословање ЦББиХ је настављено без промјена. Поново сам наменован на мјесто гувернера до 31. децембра 2004. године и желим да захвалим Предсједништву и Управном одбору ЦББиХ на подршци коју су наставили да ми пружају. У исто вријеме наменован је мој наследић на мјесту гувернера, Кемал Козарић, што ће омогућити ЦББиХ да осигура неометану смјену гувернера крајем 2004. године.

Током 2003. године, направљене су промјене у области обавезних резерви које ЦББиХ одређује на депозите комерцијалних банака. Промјене, које су ступиле на снагу од 1. јуна 2003. године, садржавале су неке елементе унапређења структуре обавезне резерве. Овим су, такође, пооштрена правила обавезне резерве, с обзиром да су банке обавезане да одржавају виши ниво депозита у ЦББиХ. Циљ је био да се успори брзи раст банкарских кредита, посебно сектору домаћинства, који су порасли 2002. и 2003. године.

Заправо, ово је прва мјера монетарне политике коју је донијела ЦББиХ, од почетка свога пословања 1997. године. Ово илуструје двије важне промјене у финансијском сектору у БиХ. Прво, показује да је банкарски сектор унапријеђен и проширен до нивоа да сада његово пословање има макроекономске посљедице за БиХ. Друго, показује да ЦББиХ није више само "валутни одбор", него, такође, почиње да се понаша као "централна банка". Ово је природан развој који ће бити настављен. Али ЦББиХ ће осигурати да нити једна нова или проширена функција коју преузме не буде у сукобу са основном функцијом ЦББиХ, а то је, и наставиће да буде, стално очување интегритета валутног одбора (currency board) ЦББиХ.

ЦББиХ је наставила да игра координирајућу улогу у банкарској супервизији у БиХ. Настављена је даљња консолидација и јачање банкарског сектора током 2003, дјелимично и због стриктног провођења пруденцијалних обавеза банака. Банкарски сектор је опет оснажио током године, с обзиром да је становништво, због њиховог све већег повјерења у снагу банкарског сектора, почело све више да користи његове услуге. Постојала је веома добра координација и сарадња између ЦББиХ и двије ентитетске агенције за банкарство. Током године настављени су разговори да се банкарска супервизија стави под кишобран ЦББиХ, а циљ је да се овај процес заврши 2004. године.

Током 2003. године, ЦББиХ је, такође, била ангажована на низу других пословних и оперативних побољшања који ће имати позитиван утицај на бх. финансијски сектор и економију. Основан је државни Савјет за тржиште капитала, под предсједавањем

гувернера. На састанку тог тијела ће се дискутовати и усагласити конзистентна стратегија даљњег развоја тржишта капитала у БиХ. Ово тржиште сада игра само ограничену економску улогу у БиХ. ЦББиХ је била активно укључена у расправу побољшања политике спречавања прања новца у БиХ. Као дио овог процеса, ЦББиХ се сложила да оснује јединствени регистар рачуна отворених у комерцијалним банкама и овај пројекат је отпочет током последњег квартала 2003. године. Такође, током ове године ЦББиХ је, у функцији агента Савјета министара БиХ, отпочела процес добијања првог формалног сувереног кредитног рејтинга за БиХ.

Одјел за истраживање и статистику ЦББиХ је, такође, значајно напредовао током 2003. године. У априлу 2003. године одржана је велика међународна конференција, названа "Улога валутног одбора у монетарној политици: Историја и пракса". То је била прилика да се научи о искуствима других валутних одбора у Европи, као нпр. у Бугарској и Естонији и у другим дијеловима свијета, нпр. у Аргентини. Сви валутни одбори у источној Европи су функционисали добро. Међутим, сви ови валутни одбори су успјешно преузели и друге пословне и финансијске функције, а да при томе нису подрили финансијски интегритет и повјерење јавности у валутни одбор. Говорници који су говорили у име ЦББиХ су, такође, учествовали на великом броју других конференција и семинара у БиХ и иностранству.

Значајна побољшања направљена су у области покрића и квалитета монетарне статистике и статистике платног биланса које припрема ЦББиХ. ЦББиХ ће, такође, припремати статистику владиних финансија и први подаци ће бити објављени 2004. Нажалост, током 2003. године није било напретка у побољшању квалитета осталих "званичних" статистика. Лош квалитет званичне статистике у БиХ сада наноси велику штету економским перспективама земље и слика коју остатак свијета има о економској ситуацији у БиХ, много је гора него што је стварна економска ситуација у БиХ.

Биланс стања ЦББиХ је додатно ојачан током 2003. године, иако је приход од камата на девизне резерве значајно опао у поређењу са 2002. годином, због ниског нивоа каматних стопа које су биле на снази током године. Ниво "слободних девизних резерви" (тј. резерви изнад нивоа неопходног за пуно покриће монетарне пасиве ЦББиХ) нарастао је са 118 милиона КМ, са краја 2002. године на 153 милиона КМ на крају 2003. године. ЦББиХ је опет добила ревизорско мишљење да је Финансијски извјештај ЦББиХ тачан и поуздан (позитивно ревизорско мишљење без суздржавања).

Девизне резерве ЦББиХ износиле су 2,781 милијарду КМ на крају 2003. године, што представља повећање од 316 милиона КМ у поређењу са 31. децембром 2002. године. Ово је значајно повећање, с обзиром да је поништен тренд опадања девизних резерви који је био очигледан након значајног пораста резерви забиљеженог током промјене на евро, у периоду крајем 2001. Такође, значајно је да и упркос чињеници да БиХ и даље има значајан дефицит текућег рачуна, он се финансира из других финансијских токова, као што је висок ниво прилива средстава од бх. грађана који живе у иностранству и повећаним директним страним улагањима у БиХ. Не финансира се смањивањем девизних резерви земље - напротив, девизне резерве су значајно повећане током 2003. године.

Интерно пословање ЦББиХ је и ове године било дјелотворно и ефикасно. Годишњи Стратешки план ЦББиХ је у потпуности имплементован. Годишњи профит је био већи од профита предвиђеног буџетом, због чињенице да су приходи били већи а трошкови били мањи од планираних, због добре контроле трошења средстава. Желим да захвалим Управном одбору ЦББиХ, вишем руководству и особљу на њиховом позитивном доприносу овим dobrим резултатима.

*Управни
одбор*

Кемал Козарић
члан

Др Мила Гацић
члан

Др Љубомир Ковачевић
члан

Манојло Ћорић
члан

*Вице-
гувернери*

Љубиша Владушић
вицегувернер

Кемал Козарић
вицегувернер

Мр Драган Ковачевић
вицегувернер

Правни статус и одговорности Централне банке Босне и Херцеговине

Правни
статус
и
одговорности
ЦББиХ

Централна банка Босне и Херцеговине основана је у складу са Законом који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године. Основни циљеви и задаци Централне банке, утврђени Законом, у складу са Општим оквирним споразумом за мир у Босни и Херцеговини, јесу:

- да постигне и очува стабилност домаће валуте (конвертибилна марка) тако што је издаје, уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу са аранжманом познатим под називом валутни одбор, према фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну њемачку марку. Од 1. јануара 2002. године КМ је везана за евро према курсу $1 \text{ EUR} = 1,955830 \text{ КМ}$, односно $1 \text{ КМ} = 0,511292 \text{ EUR}$. Правни основ за везивање КМ за евро обезбјеђен је Законом о измјенама и допунама Закона о Централној банци Босне и Херцеговине,
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине,
- да држи службене девизне резерве и управља њима на безбједан и профитабилан начин,
- да одржава одговарајуће платне и обрачунске системе,
- да координира дјелатности агенција за банкарство ентитета, надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака,
- да прима депозите од институција на нивоу Босне и Херцеговине, односно депозите ентитета и њихових јавних институција на основу заједничке одлуке ентитета, као и депозите комерцијалних банака,
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Централне банке, у оквиру овлашћења утврђених Законом,
- да учествује у раду међународних организација које раде на утврђивању финансијске и економске стабилности, те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама о питањима монетарне политике.

Највиши орган Централне банке је Управни одбор, који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке, у складу са овлашћењима утврђеним Законом. Управни одбор се састоји од гувернера који је уједно и предједавајући и четири члана. Гувернер Питер Никол је главни и извршни функционер задужен за свакодневно пословање ЦББиХ. Постоји и извршна Управа Централне банке, коју чине гувернер и три вицегувернера (које је именовао гувернер уз одобрење Управног одбора), чији је задатак оперативно руковођење пословањем ЦББиХ.

Пословање Централне банке остварује се преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци као и Филијалама на Палама и у Брчко Дистрикту.

1. МЕЂУНАРОДНО ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ

1.1 Свијет

2003. година окарактерисана је повећаним нивоом геополитичког ризика у свијету. Табела Т1.1.1 приказује динамику кретања главних економских индикатора за одабране регионе у свијету, уз напомену да су вриједности за 2003. годину још увијек процјене. За све посматране регионе, осим зоне евра, процјењује се виша годишња стопа раста БДП-а него 2002. године.

Табела 1.1.1: Главни економски индикатори за одабране регије

	БДП (%)		CPI (%)		Незапосленост		Буџетски суфицит/дефицит (% БДП)		Биланс текућег рачуна (милијарде USD)	
	2002	2003*	2002	2003*	2002	2003*	2002	2003*	2002	2003*
САД	2,4	2,6	1,6	2,1	5,8	6,0	-3,8	-6,0	-480,9	-553,3
Европска унија	0,9	0,5	2,3	2,0	8,4	9,1	-2,3	-3,0	61,2	62,4
Јапан	0,2	2,0	-0,9	-0,3	5,4	5,5	-7,5	-7,4	112,7	121,1
Земље у развоју	4,6	5,0	5,3	5,9	-	-	-3,8	-3,3	74,0	65,7
Земље у транзицији	4,2	4,9	11,1	9,7	-	-	-1,7	-1,4	9,9	10,0

Извор: ММФ World Economic Outlook, септембар 2003

* Процјена

У САД је ради повећаног ризика од дефлације, ФЕД у јуну прошле године снизио каматне стопе на федералне фондове на 1%, што представља најнижи ниво у посљедњих 41 годину. Као резултат такве акције, као и повећања у фиксним инвестицијама нерезидената, БДП је у трећем кварталу порастао за 8,2 процента на годишњем нивоу. Званични подаци говоре да инфлација расте у поређењу са претходном годином, али аналитичари сматрају да ФЕД неће повећавати стопе све до друге половине 2004. године, односно док се инфлација не одрази на потрошњу. Слаба потражња на тржишту рада држала је наднице на ниском нивоу и потпомогла спуштању основне инфлације на најнижи ниво од 1966. године. Разлика између основне инфлације и CPI-ја произилази највише из повећања у цијенама сирове нафте. Долар биљежи константну депресијацију током посматраног периода, али се биланс текућег рачуна није поправио извоз је порастао, али је увоз порастао још више у посљедњем кварталу претходне године.

Значајан догађај у 2003. години везан за даљу либерализацију мултилатералне трговине били су преговори под именом "Doha round" у организацији WTO-а одржани у септембру у Канкуну.

1.2 Зона евра

Економска активност у зони евра је, као и у САД, у првој половини прошле године била успорена са лаганим падом у стопи раста БДП-а у другом кварталу. То је био разлог за друго смањење каматне стопе од стране ЕЦБ-а у једном полугодишту, која се тренутно налази на нивоу од 2%, док је депозит фацилит, стопа Европске централне банке један проценат нижа. У првој половини текуће године очекује се како повећање приватне потрошње у ЕУ тако и повећање инвестиција ради историјски ниских каматних стопа. Као један од узрока очекиваном повећању приватне потрошње наводи се повећање расположивог дохотка због апresiasiје евра у 2003. години.

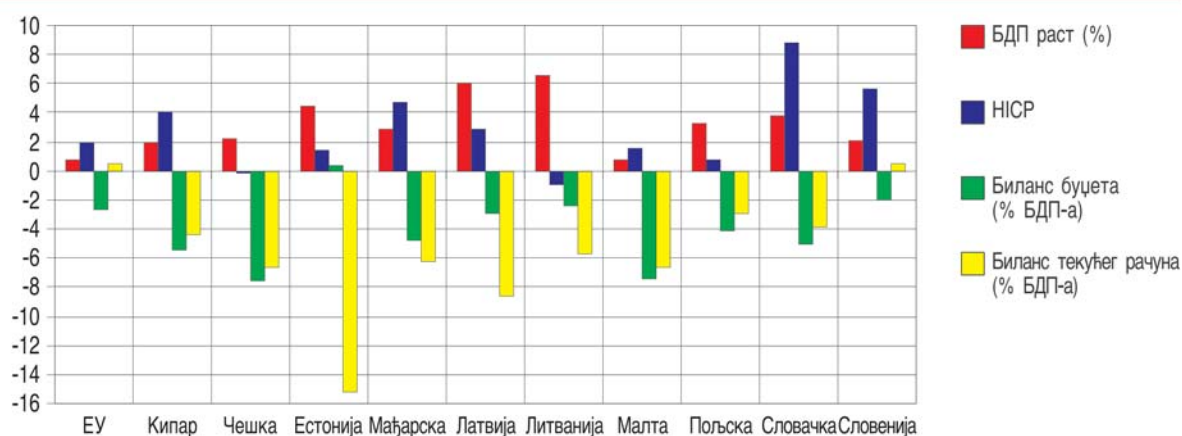
Према подацима Еуростата, извоз у земље централне и источне Европе и Азије растао је много брже него у друге дестинације и то нарочито капиталних добара чији раст биљежи максимум у трећем кварталу 2003. године. Највећа повећања извоза ЕУ15 у 2003. години забиљежена су према Кини и Турској од 17 и 15 процената респективно. Финансијски рачун ЕУ показује нето прилив средстава, углавном портфолио инвестиција, узрокован очекивањем даљње апresiasiје евра који је донекле компензован директним инвестицијама у иностранство.

Инфлација на годишњем нивоу у ЕУ износила је 2%. Мање флукуације изнад тог нивоа забиљежене су у новембру и децембру 2003. године и узроковане су повећањем цијена на хране и енергената. Основна инфлација је била непромијењена и износила је 2% у посматраном периоду. Претпоставља се да ће НСП¹⁾ током 2004. године бити нешто испод 2% уколико не буде додатних шокова цијена на свјетским тржиштима.

Како се од 1.5.2004. године очекује прикључење још 10 земаља ЕУ, у 2003. години пажљиво су се пратила дешавања у тим економијама. На графикону Г1.1 приказане су вриједности раста БДП-а, инфлација те биланс буџета и текућег рачуна изражен у процентима БДП-а у ЕУ и земљама које ће се придружити ЕУ у 2004. години (АС-10).

¹⁾ Хармонизовани индекси потрошачких цијена (НСП) се користе за процјену конвергенције инфлације као што је предвиђено чланом 121 Амстердамског споразума.

ГРАФИКОН 1.1 Главни економски индикатори за ЕУ и АС-10

Извор: Мјесечни билтен ЕЦБ, фебруар 2004

Просјечна стопа инфлације за АС-10 износила је 2% за 2003. годину, као и у ЕУ. Међутим, посматрано појединачно по земљама, четири од десет земаља нових чланица имале су у 2003. години стопу инфлације испод стопе у ЕУ. Предвиђања ЕЦБ-а за 2004. годину су да ће због процеса либерализације цијена постојати притисци на раст инфлације у неким земљама. Каматне стопе су у већини АС-10 земаља изнад оних у ЕУ, а девизни курсеви показују значајна одступања у земљама са флексибилнијим курсем вис-а-вис евра, што би могло донијети значајније промјене у погледу трговинског биланса БиХ са ЕУ. Рапидан раст БДП-а у АС-10 у 2003. години објашњава се повећањем приватне и државне потрошње, а мање нето извозом.

Према подацима Еуростата, све АС-10 земље налазе се далеко испод нивоа како ЕУ тако и зоне евра када се упореде БДП по становнику изражени кроз стандард паритета куповних снага.

1.3 Други валутни одбори

Земље у транзицији са валутним одборима, Естонија и Литванија, приступају ЕУ у мају текуће године. Приступање Бугарске предвиђено је за 2007. годину. Као што је приказано на графикану Г1.1, Естонија и Литванија имају стопу инфлације нижу него у ЕУ, те се након прикључења очекује раст цијена у тим земљама. Због пораста стопе инфлације постоји опасност од пада реалног расположивог дохотка физичких лица и раста цијене сервисирања дуга, укључујући и веће каматне стопе, што ће се негативно одразити на потрошњу.

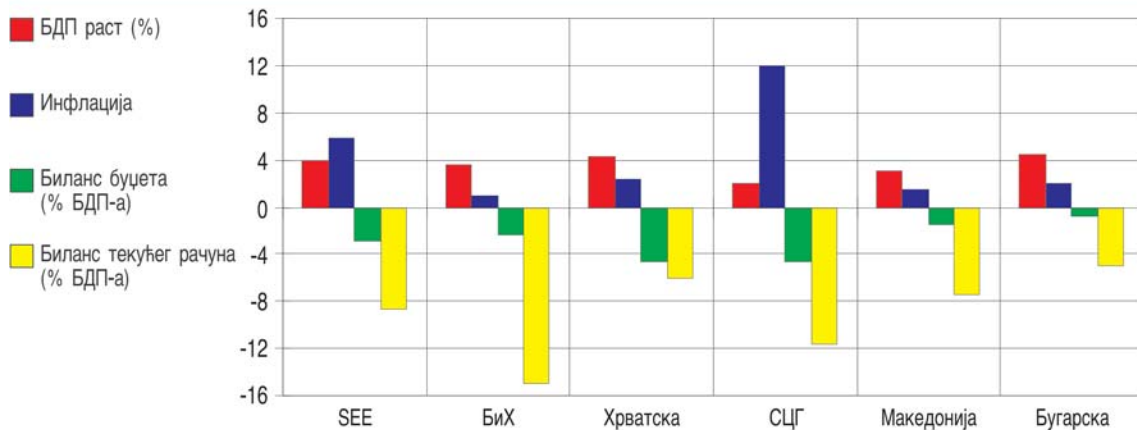
1.4 Регион

Подручје СЕЕ (земље југоисточне Европе) показује исте трендове кретања индикатора као и чланице АС-10²⁾.

²⁾ Све вриједности представљају пројекције за 2003. годину

Процијењена просјечна стопа раста БДП-а за 2003. годину виша је у земљама СЕЕ за 0,8 процената. Од одабраних СЕЕ земаља, процјене раста БДП-а су веће у односу на претходну годину у Албанији и Македонији, док за остале земље стопе раста прате кретање оних у ЕУ. Инфлација је у свим посматраним земљама нижа него у 2002. години, а најнижа забиљежена је у БиХ.

ГРАФИКОН 1.2 Главни економски индикатори за земље југоисточне Европе

Извор: EBRD, Transition Report 2003

Стране инвестиције су и у 2003. години биле више усмјерене у земље СЕЕ и Балтика, него у СЕЕ. Међутим, за разлику од претходних периода, структура капиталних прилива у земље Централне Европе се промијенила; све је мање страних директних инвестиција, а расте издавање обвезница које су у великој мјери откупљиване од стране нерезидената. Када говоримо о одредишту страних директних инвестиција, ситуација је непромијењена у односу на претходну годину; и даље се највише инвестира у Румунију и Хрватску, а најмање у БиХ и Македонију.

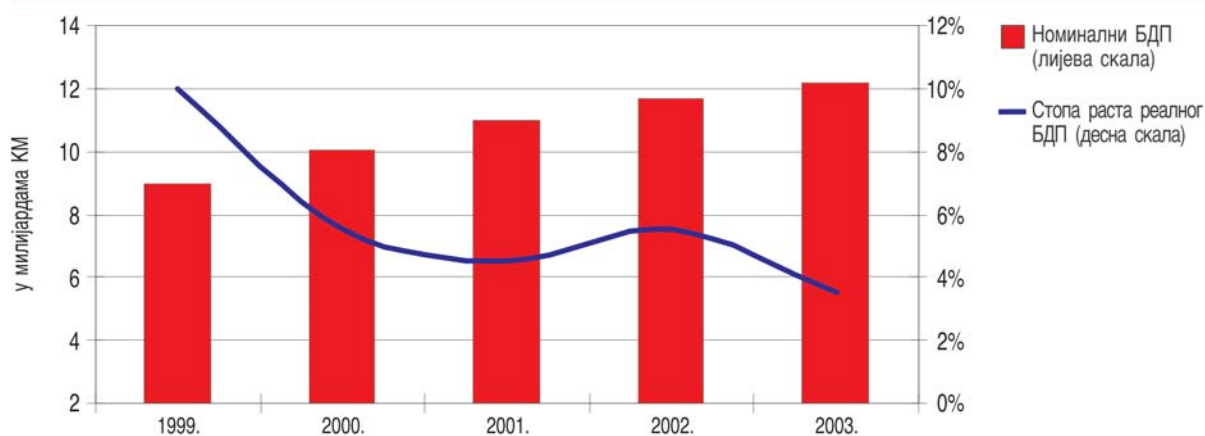
2. ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ ЕКОНОМИЈЕ БИХ

2.1 Бруто домаћи производ, индустријска производња, запосленост и плате

2.1.1 Бруто домаћи производ

На нивоу БиХ не постоје прецизни подаци о реалном бруто домаћем производу (БДП), те се БДП мјери само у текућим цијенама и то коришћењем само производног приступа. Због тога је у ЦББиХ извршена процјена номиналног БДП и процјена стопа раста реалног БДП у периоду од 1999. године до 2003. године. Поред тога, извршена је и процјена нерегистроване економије у БиХ за 2003. годину. Процјењени подаци су презентовани у табелама 1 и 2.

ГРАФИКОН 2.1 ЦББиХ процјена номиналног БДП и стопе раста реалног БДП

Извор: Табела 2

Процијењени БДП изражен у текућим цијенама у 2003. години износи 12.170 милиона КМ и већи је у поређењу са процијењеним БДП у 2002. години за 4,5%, док процијењена стопа раста реалног БДП износи око 3,5%. Блиска вриједност раста номиналног и реалног БДП условљена је изузетно ниским стопом инфлације која у 2003. години износи незнатних 0,6%. У посматраном периоду (1999. - 2003. година) просјечна процијењена стопа раста реалног БДП износи 5,4%, што се може сматрати повољном стопом, с обзиром на структуралне промјене кроз које пролази БиХ.

2.1.2 Индустријска производња

Просјечна стопа раста индустријске производње у ФБиХ у 2003. години, израчуната на бази мјесечних индекса индустријске производње, износи 0,77%. Истовремено, остварен је раст индустријске производње у 2003. години, у односу на 2002. годину, у висини од 4,8%. При томе, обим индустријске производње је у децембру 2003. године у односу на децембар 2002. године порастао за 7,8% (табела 3.).

У РС у 2003. години остварена је негативна просјечна стопа раста од 0,77%, а израчуната је на бази мјесечних индекса индустријске производње. Истовремено, у 2003. години, у односу на 2002. годину, остварен је раст индустријске производње од 5,7%. При томе, обим индустријске производње је у децембру 2003. године у односу на децембар 2002. године порастао за 0,9%.

Заједничка карактеристика за оба ентитета у 2003. години јесте чињеница да је остварен раст индустријске производње у односу на 2002. годину. Овакво кретање индекса индустријске производње говори о незавршеном процесу приватизације и структуралним промјенама као неопходним предусловима за бржи раст и развој индустријске производње.

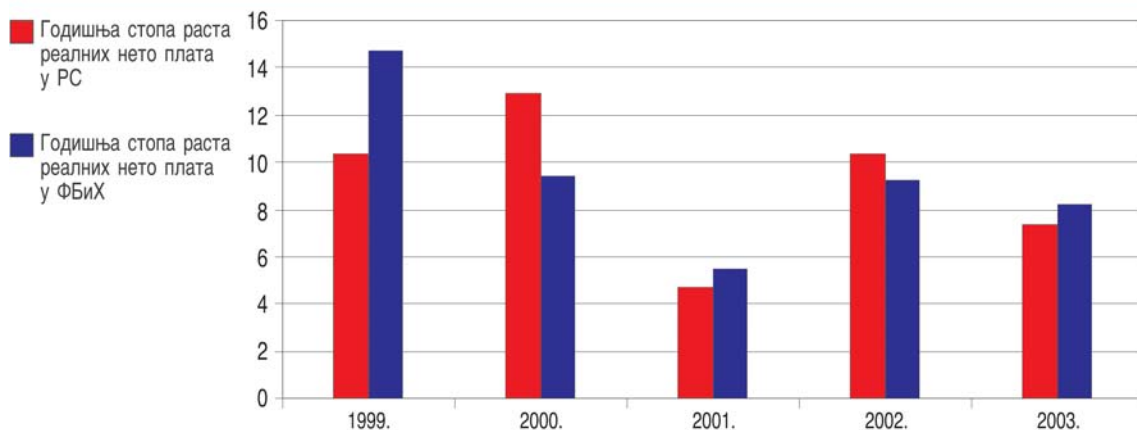
2.1.3 Запосленост и плате

Званични подаци везани за кретање незапослености, а које публикују статистички заводи у ентитетима, не показују да је у 2003. години дошло до битних промјена стопе незапослености у БиХ. На дан 31. децембра 2003. године у БиХ је било укупно 634.046 запослених и 459.604 незапослених особа (табела 6.).

Током 2003. године у БиХ стопа незапослености незнатно варира у распону од 41,0% до 42,0%, у ФБиХ од 43,0% до 44,0%, а у РС од 36,5% до 37,2%. Званичне податке о стопама незапослености треба узети са резервом с обзиром на процијењени обим нерегистроване економије и начин регистровања незапослених, тако да процјена стварне стопе незапослености у БиХ износи око 20%.

Када је ријеч о кретању номиналног износа нето плата у БиХ, подаци показују да су се у ФБиХ номиналне нето плате у 2003. години кретале у распону од 510 КМ до 530 КМ, а у РС од 369 КМ до 394 КМ. У децембру 2003. године у односу на децембар 2002. године просјечна нето плата у ФБиХ порасла је за 40 КМ или 8% (табела 7.), а у РС просјечна нето плата је порасла за 32 КМ или 9% (табела 7.). Кретање номиналног износа нето плата у периоду од 2001. до 2003. године (граф 2.2) може се поистовјетити са кретањем њихове реалне вриједности захваљујући изузетној стабилности цијена, мада, уколико се настави овакав раст плата без пратећег повећања продуктивности радне снаге, може доћи до угрожене конкурентности бх. економије.

ГРАФИКОН 2.2 Кретање раста реалних нето плата

Извор: Табеле 4 и 7

2.2 Платни биланс

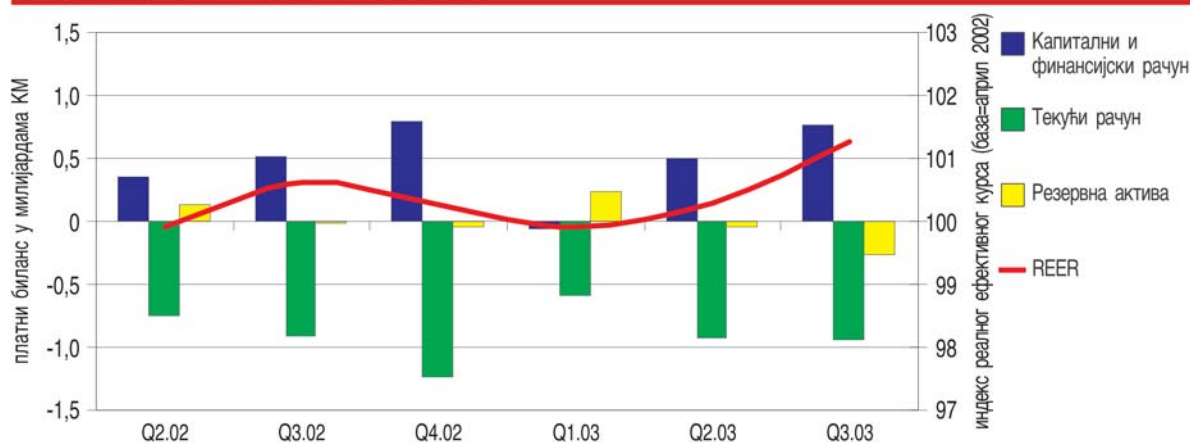
Платни биланс је најбољи показатељ укупне економске активности једне земље са иностранством, па тако и Босне и Херцеговине. Платни биланс мјери све укупне економске трансакције једне земље са "остатком свијета", односно са нерезидентним економским субјектима те се стога и користи за оцјену успјешности поједине економије (постоје и други показатељи као што су БДП, инфлација, незапосленост).

У тексту који слиједи, а у складу са доступним подацима, анализа ће подразумијевати платнобилансне токове у периоду од трећег квартала 2002. године до трећег квартала 2003. године и токове спољне трговине у 2003. години.

Графикон 2.3 представља три основне компоненте платног биланса БиХ као и индекс реалног ефективног курса (REER). Реални ефективни курс³⁾ представља пондерисани просјек курса главних трговинских партнера БиХ прилагођен за разлике релевантних инфлација и бољи је индикатор за оцјену вриједности конвертибилне марке него било који појединачни курс.

³⁾ Детаљна методологија рачунања REER-а дата је на www.cbbh.ba

ГРАФИКОН 2.3 Платни биланс БиХ и курс КМ

Извор: Табела 21

Графикон јасно показује значајнији дефицит на текућем рачуну и илуструје континуиран дебаланс у размјени са иностранством. Тај дефицит је главно обиљежје економије БиХ. Анализирањем временског периода на који се односе доступни подаци, може се закључити следеће: у трећем кварталу 2003. године у односу на трећи квартал 2002. године дефицит текућег рачуна је порастао на 947 милиона, или израчунато у процентима, порастао је за 4,24%. У апсолутним бројкама, дефицит на текућем рачуну порастао је за 39 милиона КМ, што је углавном проузроковано већим дефицитом на ставкама робе и дохотка.

Због утицаја сезонских фактора у подацима, трговинска размјена неке земље треба се са опрезом анализирати, а нарочито у краћим временским раздобљима од годину дана.

У децембру 2003. године уз утицај сезонских фактора увоз износи 817 милиона КМ, а извоз 217 милиона КМ. Примјеном методе МА филтера⁴⁾ и методе израчунавања индекса сезонских фактора може се рећи да је износ сезонских фактора такав да повећава вриједности увоза у децембру за 12% и да смањује вриједности извоза на 94% од онога што би било посматрано у одсуству сезонских фактора. Дакле, ако се претпостави да није било утицаја сезонских фактора, увоз за децембар би износио 731

⁴⁾ МА филтер је један од модела за рјешавање проблема сезонских фактора, чијом се примјеном може издвојити ирегуларна и циклична компонента из серије и добити глатка серија. Методологија је доступна на www.cbbh.ba

милион КМ, а извоз 229 милиона КМ. Уколико се анализира само оригинална серија, може се уочити следеће: трећи квартал 2003. године биљежи повећање извоза од 9,9% и повећање увоза за 7,2% у односу на трећи квартал 2002. године. Покривеност увоза извозом у 2003. години износи 27% што је за 2 процента више у односу на 2002. годину. У 2003. години највише робе је извезено у Хрватску, што представља око 18% укупног извоза у 2003. години, затим слиједе Србија и Црна Гора са 16,6% и Њемачка са 15,4%. По питању групе производа највише су се извозили производи из групе базних метала, затим дрво и производи од дрвета те машине, апарати, механички уређаји и производи минералног поријекла. По питању увоза, у 2003. години највише робе је увезено из Хрватске што представља око 17,5% укупног увоза у 2003. години, затим слиједе Њемачка 12,8% те Италија са око 9,4%. По питању групе производа у 2003. години највише су се увозили производи из групе машина, апарата, механичких уређаја, затим прехранбене прерађевине и производи минералног поријекла. Детаљан преглед дат је у (табели 30).

У 2003. години главне трговинске партнере за Босну и Херцеговину представљале су сусједне земље и земље ЕУ, чије укупно учешће у спољнотрговинској размјени износи 79,4%. У табели 2.2.1 даје се преглед учешћа главних трговинских партнера у спољнотрговинској размјени Босне и Херцеговине за период април 2002. године - децембар 2003. године.

Табела 2.2.1:

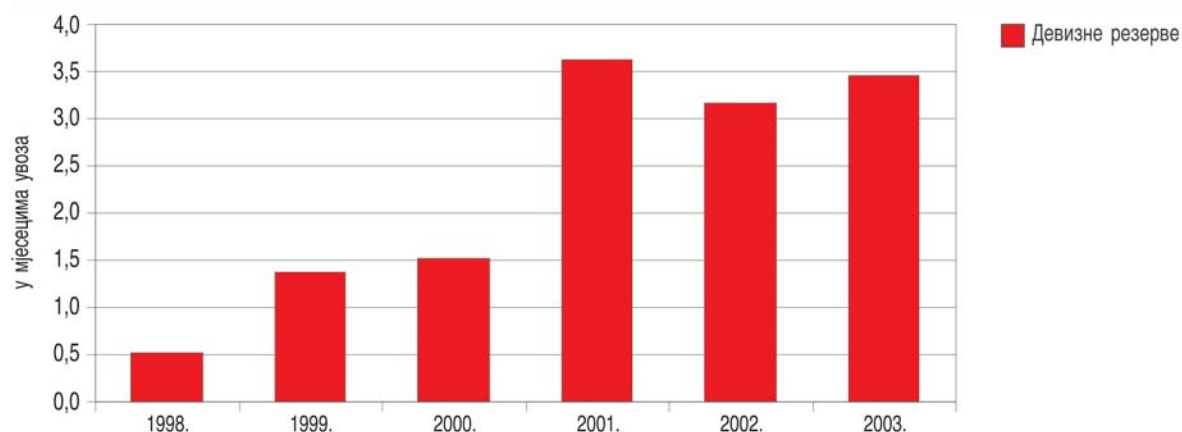
Земља	Пондер
ЕУ*	0,39
Хрватска	0,22
Србија и Црна Гора	0,16
Словенија	0,12
Швајцарска	0,07
Мађарска	0,05

ЕУ* укључује: Аустрију, Француску, Италију и Њемачку

Капитални и финансијски рачун је у трећем кварталу 2003. године износио око 643 милиона КМ, што је у поређењу са трећим кварталом 2002. године више за око 1,1%. Капитални рачун уједно представља и другу по величини ставку којом се финансира дефицит текућег рачуна, док се из ставке осталих инвестиција финансира највећи дио дефицита текућег рачуна.

Веома повољна ситуација примјетна је у ставци међународних резерви, гдје се анализом трећег квартала 2003. године може примјетити да је дошло до повећања међународних резерви за 252,6 милиона КМ у односу на исти квартал претходне године (резерве су детаљније обрађене у дијелу о финансијском сектору). Адекватност девизних резерви изражена у мјесецима увоза робе и услуга дата је у графикану (2.4)

ГРАФИКОН 2.4 Покривеност увоза девизним резервама ЦББиХ

Извор: Табела 26

2.3 Јавне финансије

У току 2003. године владе на свим нивоима су наставиле спровођење одговорне фискалне политике усмјерене на стабилизацију макроекономских прилика у БиХ. У складу са одредницама Stand by аранжмана Међународног монетарног фонда, у 2003. години је извршено суштинско фискално прилагођавање, како на страни трошкова тако и на страни прихода, тако да би свеукупни фискални биланс требао бити побољшан са дефицита од 2,2 % БДП у 2002. на благи суфицит у 2003. (подаци о извршењу буџета нису били на располагању до краја марта, па су коришћени подаци ММФ), а што је огроман напредак у односу на 1999. када је дефицит износио 9% БДП-а. Очекује се да буџет институција БиХ има дефицит од 4,5 милиона КМ, углавном као последицу формирања нових институција. Консолидовани буџетски суфицит на нивоу ФБиХ износи 1,4%, а у РС 2,1% процјењеног БДП-а у ентитетима, док се у Брчко Дистрикту очекује уравнотежен буџет. Планирана средства од ММФ и ЕУ нису била на располагању онако како је било планирано, тако да су ентитетски буџети морали извршити додатна прилагођавања да би остали унутар планираних оквира. Задуживање влада је било врло ограничено и нити у једном тренутку нису прекорачени договорени лимити.

Трезорски начин пословања је у току 2003. уведен и у свих 10 кантона у ФБиХ и пет општина (пилот пројект) у РС, тако да се сада највећи дио јавних прихода у БиХ процесује на овај начин, а што је допринијело даљем унапређењу ефикасности и транспарентности управљања јавним финансијама. У циљу бољег убирања прихода, промијењено је мјесто наплате пореза на високотарифну робу, што је дало позитивне резултате у другој половини 2003.

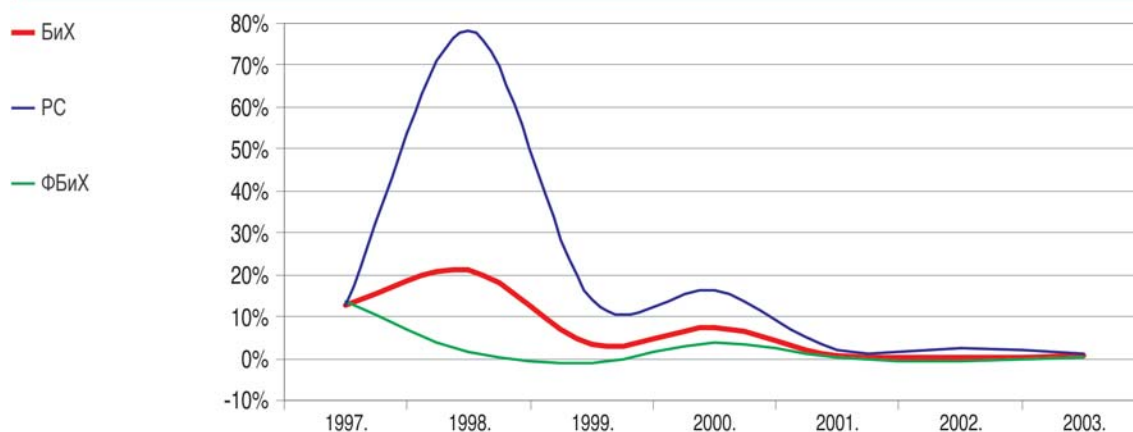
У току 2003. су започеле реформе фискалног система увођењем јединствене Управе за индиректно опорезивање. На тај начин ће се објединити постојеће двије царинске управе, што би требало резултирати и са бољим убирањем индиректних пореза везаних за спољну трговину кроз увођење јединственог рачуна, а даљи кораци представљају припреме за увођење пореза на додатну вриједност. Дискусије о рјешавању проблема унутрашњег дуга су значајно напредовале и постигнут је оквирни договор око овог проблема, што ће бити од велике важности за даљу фискалну консолидацију у слиједећим годинама.

2.4 Цијене

Аранжман валутног одбора даје пуни допринос јачању и стабилности домаће валуте и стабилности цијена и у 2003. години. Стабилност цијена у ЕМУ допринијела је стабилном кретању цијена у БиХ, док је јачање евра према USD и другим валутама утицало на јачање домаће валуте. Услијед изузетно ниске инфлације у БиХ, јачање домаће валуте није утицало на слабења конкурентности домаћих цијена према цијенама у земљама окружења које су суочене са нешто неповољнијим инфлаторним набојима него што је БиХ.

Индекс цијена на мало показује да у БиХ није дошло до значајних промјена у кретању општег нивоа цијена у 2003. години (табела 4.). Тако је у 2003. години у односу на 2002. годину забиљежен просјечан раст цијена од 0,6%. Истовремено, инфлација мјерена односом цијена у децембру 2003. и децембру 2002. године износи, такође, 0,6%.

ГРАФИКОН 2.5 Инфлација у БиХ

Извор: Табела 4

У 2003. години у ФБиХ забиљежен је незнатан просјечан раст општег нивоа цијена у односу на 2002. годину у висини од 0,1%, док су цијене у децембру 2003. године, у поређењу са децембром 2002. године, порасле за 0,3%. На раст цијена у периоду децембар 2002. - децембар 2003. године утицао је раст цијена пољопривредних производа које су порасле за 7,6% и услуга које су порасле за 0,4%, док су се цијене индустријских производа пале за 0,3%.

Индекс цијена на мало у 2003. години у РС показује да је дошло до раста општег нивоа цијена за 1,8%, док су цијене у децембру 2003. године, у поређењу са децембром 2002. године, порасле за 1,3%. На раст цијена у периоду децембар 2002. - децембар 2003. године утицао је раст цијена индустријских производа, пољопривредних производа и цијена услуга које су у овом периоду порасле за 1,2%, 3,3% и 1,7% респективно.

Индекс трошкова живота биљежи сличан тренд као и индекс цијена на мало (табела 5.). Тако су на нивоу БиХ у 2003. године, у односу на 2002. годину, просјечни трошкови живота порасли за 1,0%, док су трошкови живота у децембру 2003. године, у односу на исти мјесец претходне године, порасли за 1,8%.

2.5 Јавни спољни дуг

Једна од најзначајних ставки Буџета БиХ је сервисирање спољног дуга. У 2003. години стање спољног дуга износи 3.993 милиона КМ, што уствари представља само владин дуг без дуга приватног сектора. Овај износ је базиран на подацима Министарства финансија и трезора БиХ. Укупан износ спољног дуга у 2003. години је за 5,6% мањи у односу на 2002. годину (табела 25). Уколико стање спољног дуга изразимо у процентуалном учешћу валута⁵⁾, EUR учествује са око 32%, SDR са око 33%, USD са око 21%, CUP са око 10% и остале валуте са око 4%.

⁵⁾ SDR = Special Drawing Right; CUP = Currency Unit Pool, обрачунске јединице ММФ и Свјетске банке базирани на курсу главних свјетских валута

Неангажована средства крајем 2003. године износе 830 милиона КМ чију валутну структуру сачињавају SDR са око 51%, EUR са око 45% и остале валуте са око 4% и односе се на кредитне линије чија је реализација у току.

Обавезе за сервисирање спољног дуга БиХ су утврђене Буџетом институција БиХ и међународних обавеза за 2003. годину и износе 324,4 милиона КМ (уз корективни фактор 5% или 15,4 милиона КМ).

У 2003. години планирана је отплата од 308,9 милиона КМ (табела 24), при чему је отплата главнице 189,6 милиона КМ или 61,4%, а отплата камата 119,3 милиона КМ или 38,6%. У структури повјерилаца највећи износ приспјелог дуга односи се на ММФ коме се планирао уплатити 98,9 милиона КМ и Свјетску банку - IBRD којој се планирао уплатити 95,0 милиона КМ. Укупно посматрано, планирана средства за отплату спољног дуга овим међународним институцијама чине 62,8% средстава потребних за сервисирање спољног дуга у 2003. години. Поред ових институција, значајнији износи средстава потребних за сервисирање спољног дуга у 2003. години односе се на земље чланице Паришког клуба 61,8 милиона КМ и Свјетску банку - IDA 10,8 милиона КМ у 2003. години.

До краја децембра 2003. године уплаћена су сва средства планирана за отплату спољног дуга, иако је дошло до разлика између плана отплате и сервисираних износа због варирања курса валута у којој се сервисира дуг у односу на КМ у току приказаног периода.

2.6 Курс КМ

У 2003. години забиљежене су неке варијације у номиналном курсу КМ према валутама ван зоне евра, док је према еврџу и даље задржан фиксни курс (табела 31). Ако упоредимо децембар са претходним мјесецем, можемо примијетити јачање курса КМ према скоро свим валутама главних трговинских партнера, изузев швајцарског франка. Наравно, овакве промјене су искључиво резултат промјене курса евра као сидрене валуте у односу на остале валуте. Уколико се промјене курса КМ посматрају на годишњем нивоу, евидентно је јачање курса КМ у односу на валуте свих главних трговинских партнера, а највећи пораст вриједности КМ биљежи у односу на USD, што је за 17,1% више у односу на децембар претходне године, затим слиједи мађарска форинта (10,6%), српски динар (9,9%), британска фунта (8,5%), швајцарски франак (5,6%), итд. У графикону 2.6 дат је преглед кретања индекса реалног (REER) и номиналног ефektivног курса (NEER)⁶⁾ КМ у односу на базу - април 2002 године.

⁶⁾ Појашњења и методологија за рачунање номиналног, реалног, номиналног ефektivног и реалног ефektivног курса налазе се на www.cbbh.ba.

ГРАФИКОН 2.6 Номинални (NEER) и реални (REER) ефективни курс

Анализом података може се закључити да долази до смањења индекса номиналног курса, што представља индикатор апрецијације КМ према групи главних трговинских партнера за одговарајући временски период, док смањење индекса реалног ефективног курса показује да је остварена и мања апрецијација реалног ефективног курса КМ у посљедња два мјесеца 2003. године. Индекс смањења реалног ефективног курса је индикатор за смањење конкурентности домаће економије на тржишту главних трговинских партнера. Ако анализирамо 2003. годину, евидентно је да босанско-херцеговачка економија није значајније промијенила своју конкурентност цијена, због чега је БиХ задржала позицију какву је и до сада имала на тржишту главних трговинских партнера.

3. АКТИВНОСТИ ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

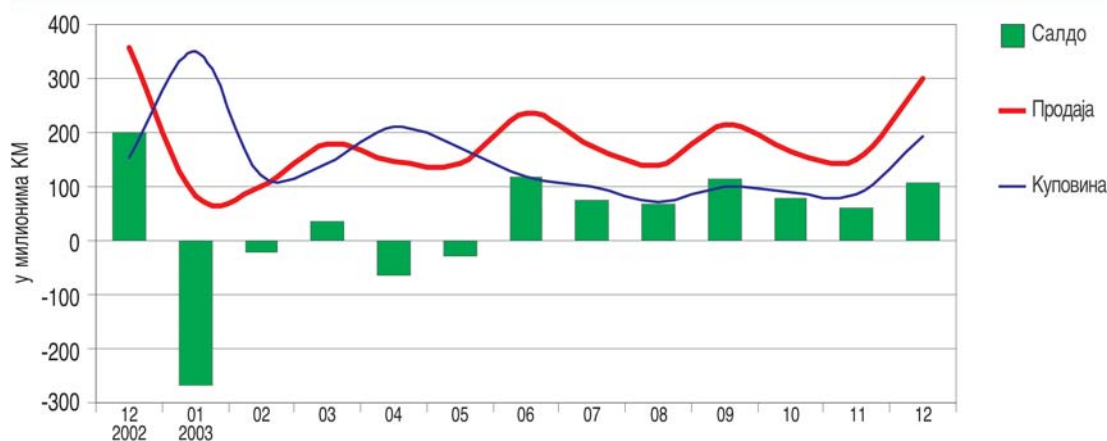
3.1 Монетарна политика и трендови

3.1.1 Девизне резерве и монетарна база

3.1.1.1 Продаја и куповина КМ

Вишак куповине у односу на продају од стране ЦББиХ у 2003. години износи 274,9 милиона КМ (табела 18).

ГРАФИКОН 3.1 Куповина и продаја КМ

Извор: Табела 18

У првих пет мјесеци 2003. године, ЦББиХ је претежно остваривала негативан салдо куповине и продаје КМ (вршила је повлачење примарног новца), осим у марту, када је вишак продаје у односу на куповину износио 37,1 милион КМ. Највећи негативан салдо током године остварен је у јануару (267,4 милиона КМ), што је последица сезонских утицаја.

Од јуна 2003. године, ЦББиХ на крају сваког мјесеца биљежи позитиван салдо продаје и куповине КМ, с тим да је највећу вриједност позитивног салда (118,2 милиона КМ) остварила у јуну. Такво кретање резултат је промјена у начину обрачуна и одржавања обавезних резерви пословних банака које су ступиле на снагу од 1. јуна 2003. године⁷⁾. Да би задовољиле повећане просјечне обавезне резерве, а и услед тенденције да на својим резервним рачунима држе велике износе резерви ликвидности, банке су вршиле продају дијела своје стране активе Централној банци, те је ЦББиХ остваривала позитиван салдо продаје и куповине КМ. На такво понашање банке су биле стимулисане и високим износима накнаде коју им је, од почетка јуна, Централна банка плаћала на укупан износ средстава на резервним рачунима.

⁷⁾ Више о тој промјени може се прочитати у поглављу о обавезној резерви

Међутим, на држање великих и стално растућих износа резерви ликвидности од стране пословних банака на рачунима код Централне банке, као и на тенденцију остваривања позитивног салда куповине и продаје КМ од стране ЦББиХ у другој половини 2003. године, утицали су и прописи о стандардима за управљање девизним ризиком банака који се односе на отворену девизну позицију банака и прописи о минималним стандардима за управљање ризиком ликвидности банака, ентитетских агенција за банкарство. Почетком јуна 2003. године банке из Федерације БиХ су у

својим билансима имале већу вриједност ставки активе у страним валутама у односу на вриједност ставки пасиве у страним валутама, у већој мјери него што је то поменути прописима о отвореној девизној позицији банака дозвољено. Постепено мјесечно усклађивање вршиле су продајом своје стране активе ЦББиХ и држањем добијених новчаних средстава у домаћој валути на својим резервним рачунима, у виду резерви ликвидности.

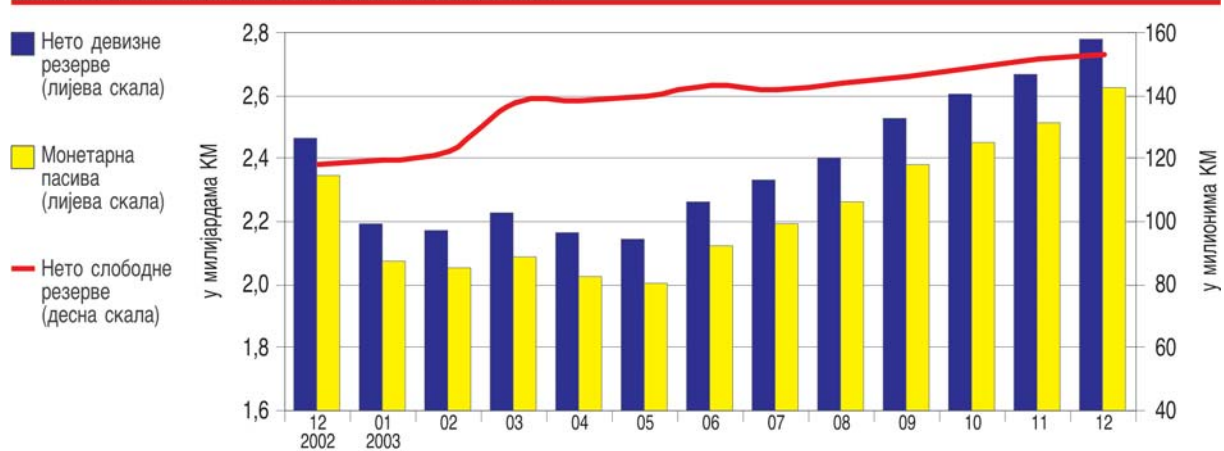
Због потреба очувања стабилности банкарског и цјелокупног финансијског система, прописано је да банке морају имати велики проценат рочне усклађености ставки активе и пасиве, са роком доспијећа до годину дана. Како банке у БиХ имају велики удио краткорочних извора средстава у својим укупним изворима, оне значајан дио својих средстава држе на резервним рачунима код Централне банке, преко износа који је потребан за одржавање обавезних резерви, да би задовољиле прописе о политици ликвидности. Та средства за њих представљају безризичне пласмане, по основу којих су од почетка јуна добијале накнаду, по стопи која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у посматраном периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите преко ноћи (overnight).

3.1.1.2 Девизне резерве

Позитиван салдо куповине и продаје КМ ЦББиХ и приход који је остварила по основу инвестиционе активности у 2003. години, довели су до тога да су на крају 2003. године нето девизне резерве ЦББиХ достигле рекордан износ од 2.779,6 милиона КМ, што у односу на крај претходне године представља повећање од 316,4 милиона КМ, или 12,84% (табела 26). Монетарна пасива је остварила годишњи пораст од 281,1 милион КМ, или 11,98%. Нето слободне девизне резерве, као вишак покрића монетарне пасиве девизним резервама, забиљежиле су годишњи пораст од 35,2 милиона КМ, или 29,80% захваљујући приходу по основу инвестиционе активности, који је ЦББиХ остварила у 2003. години.

Ако посматрамо структуру нето девизних резерви ЦББиХ, можемо примијетити да су у 2003. години највише порасла потраживања од нерезидентних банака за 316,6 милиона КМ, или 13,19%, док су остале ставке забиљежиле незнатне промјене.

ГРАФИКОН 3.2 Девизне резерве и монетарна пасива

Извор: Табела 26

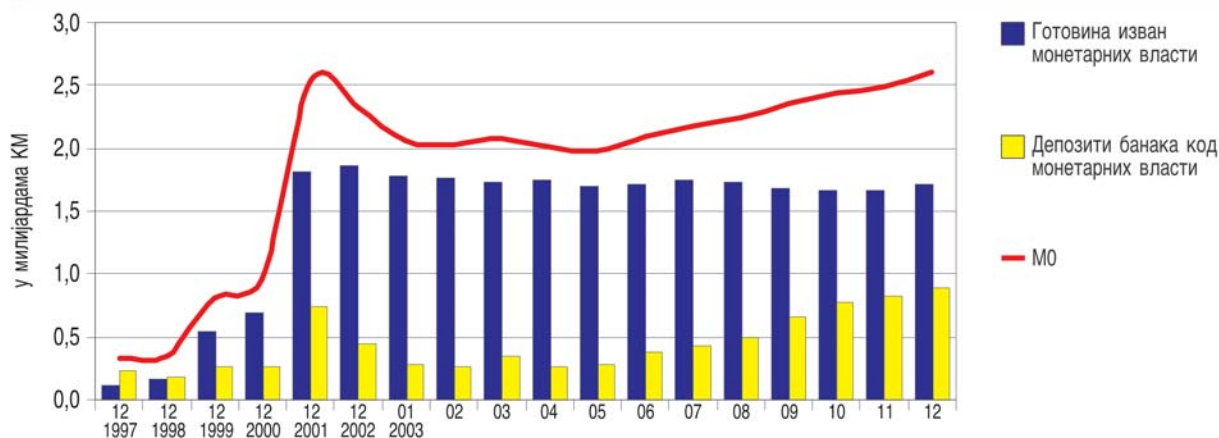
Динамика кретања нето девизних резерви у 2003. години у потпуности је усаглашена са динамиком кретања салда куповине и продаје КМ. Првих пет мјесеци је обиљежио, углавном, негативан тренд кретања нето девизних резерви, осим у марту, када су оствариле пораст од 2,42%. Значајан пад нето девизних резерви ЦББиХ од 10,98% у јануару 2003. године резултат је негативног салда продаје и куповине КМ који је ЦББиХ остварила у том мјесецу под утицајем сезонских фактора. Почев од јуна, па све до краја године, нето девизне резерве ЦББиХ константно биљеже пораст.

Нето слободне девизне резерве су у 2003. години из мјесеца у мјесец претежно биљежиле пораст. Изузетак представља јули, када су оствариле благи пад.

3.1.1.3 Монетарна база

Кретање монетарне базе (примарног новца, резервног новца), такође, је одређено динамиком продаје и куповине КМ од стране ЦББиХ. Монетарна база је у 2003. години остварила пораст од 289,3 милиона КМ, или 12,48%, што је резултат позитивног салда продаје и куповине КМ који је ЦББиХ остварила у том периоду (табела 8). Компоненте монетарне базе забиљежиле су следећа кретања: готовина изван монетарних власти је опала за 146,8 милиона КМ (7,86%), а остали депозити по виђењу код монетарних власти за 1 милион КМ (34,48%). С друге стране, депозити банака код монетарних власти су се готово удвостручили, остваривши пораст од 437,1 милион КМ, или 97,81%.

ГРАФИКОН 3.3 Кретање М0 и саставних компоненти

Извор: Табела 8

Наведена кретања компоненти монетарне базе у 2003. години довела су до значајних промјена у њеној структури. С једне стране, удио готовине изван монетарних власти од 80,60% с краја 2002. године, смањено се на 66,03% на крају 2003. године. Такво кретање је, прије свега, последица смањења готовине у оптицају, док је готовина у трезорима комерцијалних банака стагнирала.

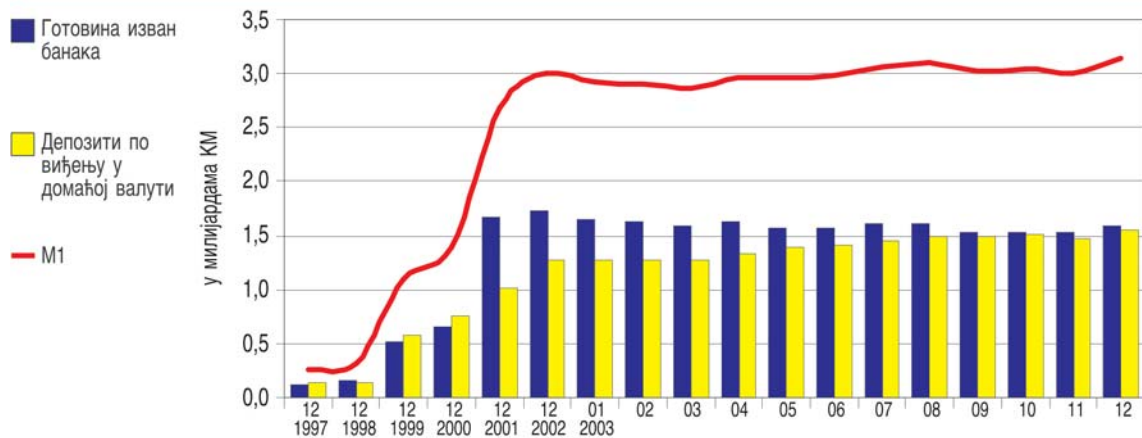
С друге стране, удио депозита банака код монетарних власти се повећао са 19,28%, на 33,90%, што је последица раста основнице за обрачун обавезних резерви и тенденције пораста резерви ликвидности које банке држе на својим резервним рачунима код Централне банке. На пораст депозита банака код монетарних власти велики утицај су имале промјене у начину обрачуна и одржавања обавезних резерви које су ступиле на снагу почетком јуна ове године.

3.1.2 Монетарни агрегати

3.1.2.1 Монетарни агрегат M1 (новац у ужем смислу)

Монетарни агрегат M1 се на крају 2003. године, у поређењу са крајем претходне године, повећао за 138,4 милиона КМ, или за 4,60% (табела 8). Његове компоненте су у посматраном периоду забиљежиле супротна кретања. Готовина изван банака је опала за 141,5 милиона КМ, или 8,16%. С друге стране, депозити по виђењу у домаћој валути су остварили пораст у износу од 279,8 милиона КМ, или 21,97%. Услед тога, однос готовине изван банака према депозитима по виђењу, с краја 2002. године (1,36) забиљежио је значајан пад на крају 2003. године (1,03), тако да се њихов удио у монетарном агрегату M2 готово у потпуности изједначио.

ГРАФИКОН 3.4 Кретање M1 и саставних компоненти

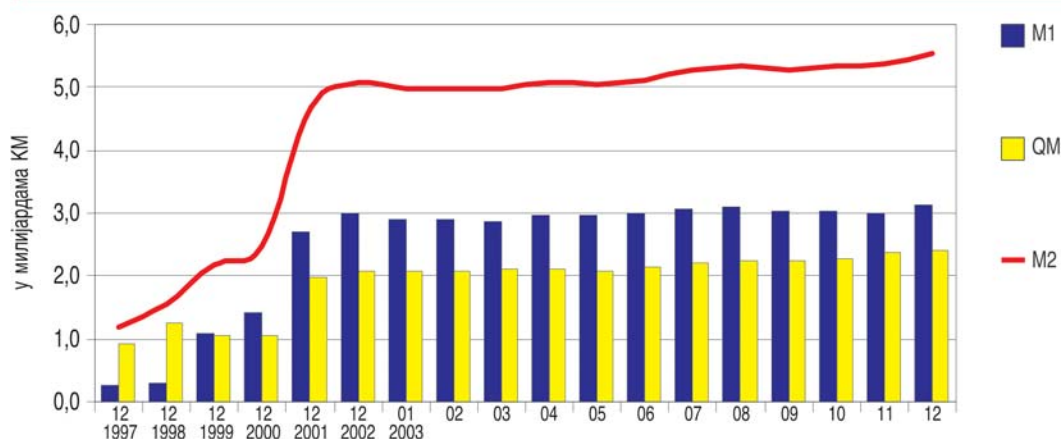
Извор: Табела 8

Посматрањем вриједности монетарног мултипликатора за M1 на крају 2002. године (1,30) и на крају 2003. године (1,21), уочава се да је у 2003. години дошло до успоравања монетарне мултипликације. У првих пет мјесеци 2003. године монетарни мултипликатор за M1 биљежи високе и претежно растуће вриједности. Највећу вриједност (1,49) забиљежио је у мају. Евидентно убрзање монетарне мултипликације у односу на монетарни агрегат M1 у том периоду омогућило је апсорбовање тенденције повлачења примарног новца, тако да се она није у пуној мјери одразила на кретање новца, мјереног монетарним агрегатом M1. M1 је опадао по знатно умјеренијим стопама. Од јуна, па све до новембра, монетарни мултипликатор за M1 биљежи негативан тренд, односно долази до успоравања монетарне мултипликације. Разлози за такво кретање су промјене у обрачуна одржавања обавезних резерви које су ступиле на снагу од почетка јуна и тенденција банака да на својим резервним рачунима држе високе и стално растуће износе резерви ликвидности.

3.1.2.2 Монетарни агрегат M2 (новчана маса)

На крају 2003. године, посматрано у односу на крај 2002. године, монетарни агрегат M2 забиљежио је пораст од 481,6 милиона КМ, или 9,50% (табела Т8). Наведени пораст резултат је раста његових компоненти: монетарног агрегата M1 у износу од 138,4 милиона КМ, или 4,60% и квази новца (QM) у износу од 343,1 милиона КМ, или 16,62%.

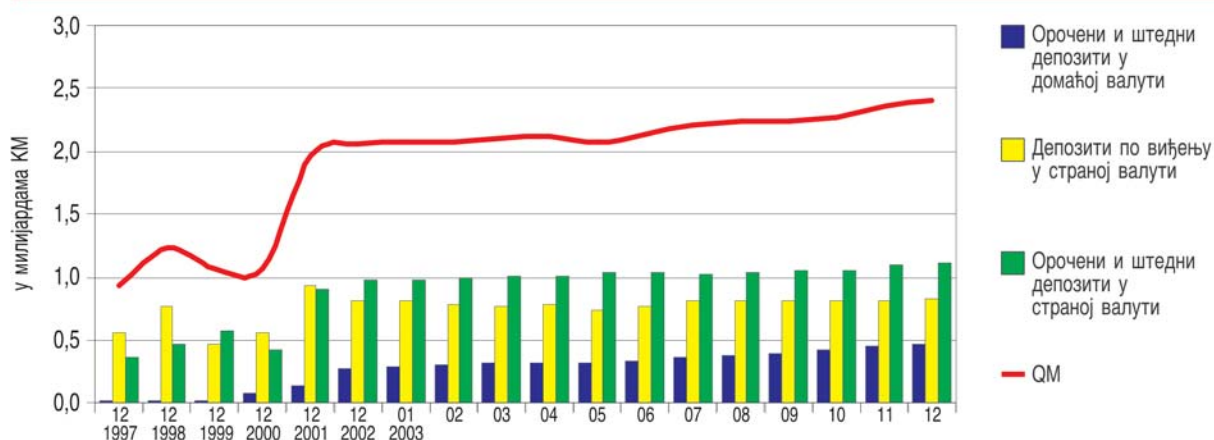
ГРАФИКОН 3.5 Кретање M2 и саставних компоненти

Извор: Табела 8

Све три компоненте квази новца су у 2003. години забиљежиле пораст. Орочени и штедни депозити у домаћој валути порасли су за 69,80%, депозити по виђењу у страној валути за 1,05%, те орочени и штедни депозити у страној валути за 14,83%.

ГРАФИКОН 3.6 Кретање QM и саставних компоненти

Извор: Табела 8

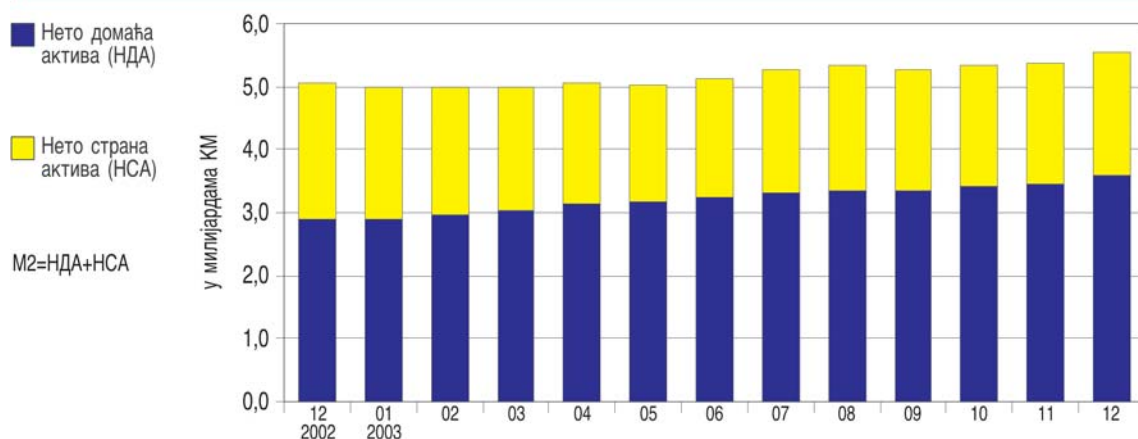
На крају августа 2003. године, депозити у домаћој валути су, захваљујући бржем порасту, први пут имали већу вриједност од депозита у страним валутама и такав тренд је настављен до краја године. Евидентно је да стабилност конвертибилне марке, која је остварена кроз аранжман валутног одбора, везивањем по фиксном курсу за резервну валуту и резултирајућом ниском инфлацијом, доводи до даљег раста повјерења становништва у домаћу валуту.

Промјене структуре монетарне базе у 2003. години (раст удјела депозита банака код ЦББиХ и пад удјела готовине изван монетарних власти), промјене у структури монетарних агрегата (смањење односа готовине изван банака према депозитима по виђењу и динамичан пораст квази новца, прије свега штедних и орочених депозита у домаћој валути) указују на раст повјерења у домаћи банкарски сектор, односно на повећање обима трансакција између економских субјеката, које се врше преко банкарског система, безготовинским видовима плаћања.

На крају 2003. године, у поређењу са крајем претходне године, дошло је до благог успоравања процеса мултипликације новчане масе, односно вриједност монетарног мултипликатора за М2 опала је са 2,19 на 2,13. Динамика мултипликације новчане масе током 2003. године у потпуности је била усаглашена са динамиком монетарне мултипликације у односу на монетарни агрегат М1. Разлози за такво кретање монетарне мултипликације у оба случаја су идентични.

Анализирањем структуре монетарног прегледа (табела 9) може се уочити да је раст монетарног агрегата М2 у 2003. години у износу од 481,6 милиона КМ, резултат већег пораста нето домаће активе у износу од 689,4 милиона КМ, у односу на пад нето стране активе у износу од 207,8 милиона КМ.

ГРАФИКОН 3.7 М2, нето страна актива, нето домаћа актива

Извор: Табела 9

Раст нето домаће активе у посматраном периоду остварен је порастом кредитне активности комерцијалних банака, прије свега према становништву и према приватним предузећима. Тако су се потраживања од приватног сектора повећала за 36,33%, а потраживања од нефинансијских предузећа за 13,07%.

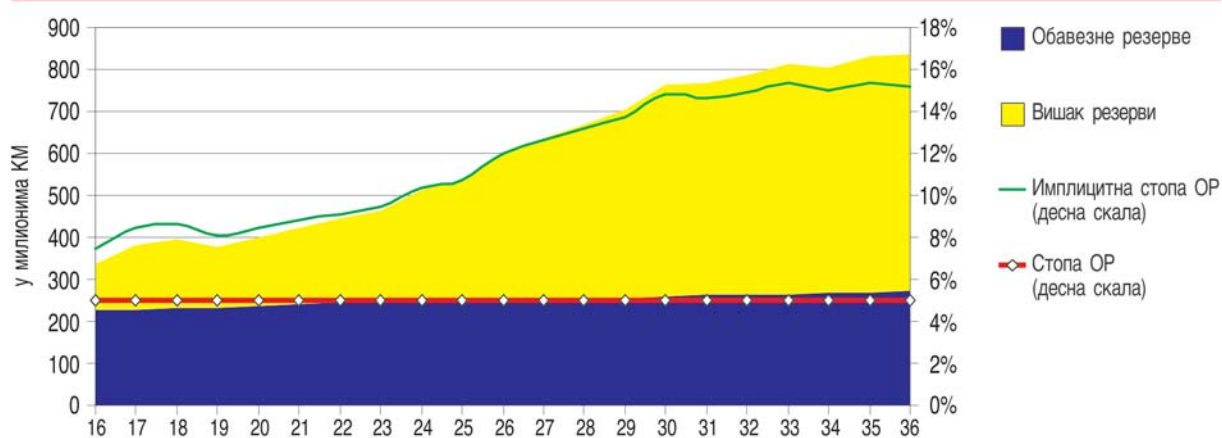
До пада нето стране активе дошло је услед већег пораста стране пасиве комерцијалних банака у износу од 643 милиона КМ, с једне стране, наспрот порасту стране активе комерцијалних банака у износу од 118,8 милиона КМ и стране активе ЦББиХ у износу од 316,2 милиона КМ, с друге стране (табела 10).

3.1.3 Обавезне резерве

Инструмент обавезне резерве (ОР) је једини инструмент дискреционе монетарне политике која је на располагању ЦББиХ и он је у 2003. години доживио најзначајнију промјену у својој историји. Правила за израчунавање обавезне резерве су промјењена 1. јуна 2003. године са циљем да се осигура једнак третман домаће валуте и страних валута, а и да би се успорила рапидна кредитна експанзија забиљежена у 2002. години. Основица је проширена тако да укључује пасиву деноминiranу у страним валутама, а не само у домаћој валути. Готовина у трезорима комерцијалних банака више се не може користити за испуњење обавезне резерве, углавном због потешкоћа провере пријављених износа. Стопа обавезне резерве је смањена са 10 на 5 процената, али због примјене на већу основицу, очекиван је ефекат монетарног стезања (укупна је обавеза маргинално виша од оне прије промјена). Овим промјенама је омогућена већа ефикасност монетарног управљања ЦББиХ, а регулатива је у значајној мјери хар-

монизована с регулативом у Европској централној банци. Банке нису имале никаквих проблема да се прилагоде новим правилима. Шта више, вишак резерви које банке држе драматично је порастао од промјене регулативе па до краја 2003. године (36. обрачунски период).

ГРАФИКОН 3.8 Ликвидност комерцијалних банака по обрачунским периодима

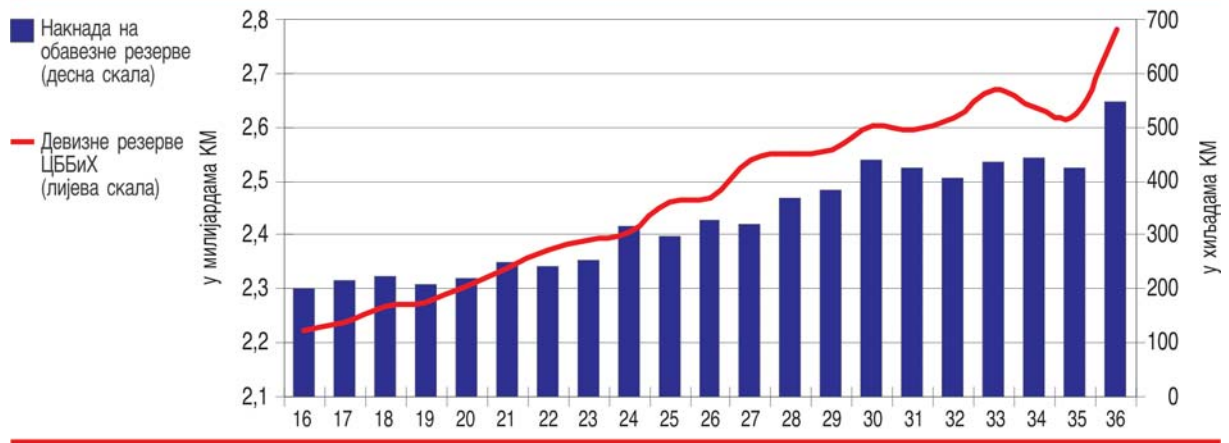
Извор: Табела 23

У седам мјесеци од промјене регулативе обавезне резерве константним растом депозитне основице, узрокован је и раст обавезне резерве од 42%, са 193 милиона КМ на крају маја, на 275 милиона на крају децембра 2003. Међутим, много брже су расла салда рачуна резерви (190%). Самим тим, вишак резерви је порастао са 110 на 560 милиона КМ.

Добар показатељ укупне ликвидности система је и имплицитна стопа обавезне резерве. Имплицитна стопа обавезне резерве израчуната је тако што су укупна стања рачуна резерви комерцијалних банака подијељена с укупном депозитном основицом. На крају децембра 2003. (36. обрачун) имплицитна стопа обавезне резерве је 15,2%, док је после промјене (16. обрачун) износила 7,4%. Поређење стварне и имплицитне стопе обавезне резерве говори о три пута већој ликвидности од обавезне која је већ два мјесеца на томе нивоу, те самим тим 5-процентна стопа обавезне резерве и даље није ограничавајућа за пословне одлуке банака.

По старој регулативи (прије 1. јуна 2003. године), накнада се плаћала само на половину обавезних резерви код ЦББиХ. Према новим правилима, накнада се плаћа на цијели износ рачуна резерви банака, без обзира да ли су те резерве обавезне или вишак. Ова пракса је примјењена с циљем компензације банака за изузимање готовине као могућег средства за одржавање обавезне резерве. Стопа накнаде, која се одређује сваких 10 дана, је каматна стопа коју ЦББиХ остварује на тзв. преконоћне депозите, и на крају 2003. године износила је око 2 процента.

ГРАФИКОН 3.9 Девизне резерве ЦББиХ и накнада на обавезне резерве по обрачунским периодима

Од промјене регулативе обавезне резерве, девизне резерве ЦББиХ су забиљежиле константан седмомјесечни раст (634 милиона КМ или 30%) чиме су достигле свој највећи износ у историји ЦББиХ од 2.781 милион КМ. Прије свега, овај раст је узрокован већ поменутиим спектакуларним растом рачуна резерви банака. Разлог тако драматичног раста рачуна резерви се врло вјероватно може наћи у накнади коју је ЦББиХ плаћала на цијели износ рачуна резерви, а не само на онај износ који су банке обавезне држати. У овом периоду, основица на коју ЦББиХ плаћа накнаду је порасла за 740 милиона КМ или 772%, од промјене регулативе у јуну. Укупна накнада плаћена за децембар износи 1,4 милиона КМ, што је 7 пута више него у мају, према старој регулативи. Поред овога, нова методологија за израчунавање нето отворене девизне позиције банака тјера банке да држе резерве деноминирани у домаћој валути код ЦББиХ умјесто да их пласирају, деноминирани у страним валутама, код банака у иностранству.

Накнада на обавезне резерве треба да компензује банке за имплицитни порез које обавезне резерве представљају да би обавезна резерва као инструмент била што је више могуће неутрална са алокацијске тачке гледишта. Са становишта опортунитетног трошка, исправно је користити тржишну стопу на могуће алтернативне инвестиције банака као стопу накнаде на обавезне резерве. У складу с тим, требало би избјежавати високу накнаду на вишак резерви да банке не би ово користиле као инвестициону прилику, тиме што би неке банке давале нижу накнаду на краткорочне депозите од накнаде коју добијају од ЦББиХ на вишак резерви. Политика накнаде на резерве банака треба да компензира банке за обавезне резерве али оне не би требале да профитирају од те накнаде. Другим ријечима, гранични трошкови изворних средстава не би смјели бити нижи од граничног профита на инвестирање у ЦББиХ, што није био случај до краја 2003. године. Евидентно је да је оваква политика накнаде имала негативне дисторзионе ефекте, јер је водила ка непотребној акумулацији вишка резерви (са 110 милиона КМ почетком јуна на 560 милиона КМ са крајем децембра), што је опет имало за посљедицу успоравање процеса мултипликације и успоравање раста монетарних агрегата, упркос расту монетарне базе.

У пракси, централне банке ријетко када плаћају накнаду на вишак резерви. Постоји много економских аргумената за накнадом на обавезне резерве, и доста централних банака то и ради, али на вишак резерви се обично не плаћа накнада. Неке централне банке плаћају накнаду на вишак резерви или емитују властите каматоносне обвезнице. Ове камате обично служе за одређивање доње стопе у међубанкарском

тржишту новца. Због овога, ЦББиХ, дозвољавањем профитабилних и у основи безризичних пласмана, је успоравала развој међубанкарског тржишта новца. Сада је, већина банака веома ликвидна и самим тим на истој страни тржишта (страни понуде). Због свих ових фактора, од 1. јануара 2004. накнада на вишак резерви се плаћа по тзв. депозитној стопи (депозит facility rate) ЕСВ-а.

Депозитна стопа ЕСВ-а је стопа по којој комерцијалне банке из подручја евра могу да депонују вишак средстава. Ова стопа је промјењива јер је увијек један проценат нижа од главне есконтне стопе ЕСВ. Сада, депозитна стопа ЕСВ-а износи 1%. Примјеном нове политике накнаде, дисторзиони ефекти би требали бити елиминисани, а регулатива ЦББиХ хармонизована са регулативом ЕСВ-а.

3.2 Управљање девизним резервама

Ниво девизних резерви највећим дијелом одређен је салдом куповине и продаје конвертибилне марке. Пуштање у оптицај домаће валуте као и повлачење из оптицаја врши се на основу продаје и куповине КМ за EUR. Стање продатог и купљеног КМ исказује ниво пуштеног КМ у оптицају.

Девизну резерву чине капиталне и специјалне резерве, девизна средства као покриће емитованом КМ, нето слободна девизна актива (приход од камата) и од краја 2002. године SDR.

Табела 3.2.1: Девизна резерва за период 31.12.1997 - 31.12.2003 године у EUR

Година	Мјесец	Готовина	Инвестиције	SDR	Девизна актива укупно
1997	12	3.149.450,60	70.536.142,70	-	73.685.593,30
1998	12	16.716.812,30	128.120.450,10	-	144.837.262,40
1999	12	42.707.865,70	399.933.839,80	-	442.641.705,50
2000	12	19.488.358,40	502.723.564,40	-	522.211.922,80
2001	12	411.534.443,70	967.179.388,30	-	1.378.713.831,90
2002	12	30.097.737,50	1.226.918.761,30	3.007.373,80	1.260.023.872,70
2003	12	30.224.456,10	1.388.764.503,60	2.722.514,20	1.421.711.473,90

Девизна резерва Централне банке БиХ инвестирана је у новчане депозите код иностраних банака одговарајућег рејтинга, а у складу са Смјерницама о инвестирању девизних резерви које је донио Управни одбор, као и препорукама Инвестиционог комитета. Смјерницама се жели успоставити ограничење ризика у оквиру којих ће Централна банка БиХ управљати својим портфолијом девизних резерви. Смјернице се односе на четири типа ризика и то: девизни ризик, кредитни ризик, ризик ликвидности и ризик каматних стопа. За наведене типове ризика дефинисана су правила до којег нивоа се могу прихватити, а све у циљу заштите од могућег ризика уз максимално обезбјеђење профита.

Девизни ризик дефинисан је као ризик од промјене курса, те самим тим и промјене вриједности девизне aktive и пасиве. Укупна сума бруто девизних резерви, које се могу држати у другим валутама осим EUR-а за сврху трансакција не смије прелазити 50% укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке Босне и Херцеговине. У 2003. години је ЦББиХ је 99% својих резерви држала у сидреној валути, тј. EUR.

Кредитни ризик дефинисан је као ризик неизвршавања обавеза или уговорених обавеза друге стране. С обзиром на услов да пасива Централне банке БиХ по основу издате конвертибилне марке мора увијек бити 100 % покривена девизном активом, Централна банка Босне и Херцеговине у циљу избјегавања кредитног ризика, полази од следећег:

- ограничавања уговорних страна или инструмената само на оне високог стандарда, а према процјени агенција које одређују рејтинг, тј. Ф1- или бољи за инвестиције до једног мјесеца, АА- или бољи за инвестиције од једног мјесеца до године. Инвестирање преко годину дана није дозвољено;
- утврђивања лимита у висини 20% портфолија за концентрацију средстава код једне уговорне стране.

Инвестирање кроз орочене депозите код банака са рејтингом АА+ и ААА је чинило 67% укупног портфолија.

Ризик каматне стопе је ризик који ће промијенити нето вриједност портфолија у условима промјенљивих каматних стопа. Прилагођавање рочности портфолија врши се у складу са очекиваним промјенама каматних стопа, а на основу расположивих информација са новчаног тржишта.

Ризик ликвидности се дефинише као немогућност благовременог извршавања преузетих обавеза. Адекватна заштита од наведеног ризика се остварује континуираним праћењем обавеза и дневним обезбјеђењем расположиве минималне суме од 15 милиона КМ.

3.3 Централна банка БиХ као банкарски и фискални агент

Послови у вези са кредитима и донације по уговорима које је закључила Влада Босне и Херцеговине и међународне финансијске институције (ЕИБ; Европска заједница, кредит Јапанске владе и др.), извршаване су у складу са закљученим Агентским споразумима између Централне банке БиХ и Министарства финансија и трезора.

ЦББиХ је дјеловала као банкарски и фискални агент Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у складу са закљученим уговором.

У оквиру Уговора о обављању агентских послова са Агенцијом за осигурање депозита БиХ, настављен је рад на инвестирању средстава у хартије од вриједности према споразуму Агенције за осигурање депозита са Deutsche bank Asset Management.

У складу са уговором између ЦББиХ и Федералног министарства финансија БиХ, извршавају се послови банкарског и фискалног агента.

3.4 Управљање готовином

Почетком рада Централне банке Босне и Херцеговине донесена је одлука о пуштању у оптицај КМ као званичне валуте на територији Босне и Херцеговине, тако што су новчанице бх. динара коришћене као КМ по курсу 1 КМ : 100 БХД. Током 1998. године штампане су прве количине КМ које су преузимањем пуштане у оптицај. Праћење количине готовине у оптицају и урађене анализе о ширењу употребе КМ, били су разлози за доношење одлука о ковању додатних количина кованица. У 2000. години Централна банка БиХ је пустила у промет кованицу од 2 КМ, а 2003. године донијета је одлука о ковању додатних

количина кованица од 10 и 20 фенинга. Снабдијевање комерцијалних банака готовим новцем вршено је путем трезора главних јединица и филијала ЦББиХ, који су лоширани у Сарајеву, Бањој Луци, Мостару и Брчком, уз стриктно поштивање аранжмана валутног одбора. ЦББиХ улаже знатна средства у одржавање опреме сваког од трезора, а у циљу побољшања и ефикаснијег рада. Посебна пажња се поклања мјерама сигурности приликом транспорта новца.

Централна банка БиХ куповала је од комерцијалних банака готовину у иностраној валути, коју је износила вани на рачун ЦББиХ. У 2003. години изнесено је 335.298.680 EUR и осталих валута у евра и ван евра у износу 80.975 EUR.

Табела 3.4.1: Кретања готовине у оптицају у КМ

Година	Новчанице у оптицају	Уништене новчанице	Фалсификати
1997	114.598.095	-	-
1998	167.458.839	-	40
1999	538.356.238	363.364	142.485
2000	695.887.615	8.405.863	230.204
2001	1.805.962.219	193.834.014	112.187
2002	1.868.650.806	92.531.914	41.698
2003	1.721.858.246	201.504.034	66.831

Вриједност уништених новчаница је највећа у 2003. години због повлачења из промета новчанице од 0,50 КМ и великог прилива похабаних новчаница КМ.

Вриједност фалсификованих новчаница је највећа у 2000. години, док наредне двије године биљежи пад. У 2003. години дошло је до мањег пораста вриједности откривених фалсификованих новчаница, што је мали пораст у односу на укупну вриједност новчаница у оптицају. Централна банка БиХ је наставила да ради на едукацији учесника у новчаном промету на откривању оваквих новчаница.

3.5 Операције платног промета

Операције платног промета ефикасно се обављају преко платних система, RTGS-а за поравнања трансакција великих вриједности и жироклиринга за велики обим трансакција мале вриједности. Банке имају могућност да поравнања у жироклирингу обављају три пута дневно.

У платни систем са 31.12.2003. године укључено је 35 комерцијалних банака и Централна банка БиХ.

У току 2003. године укупно је реализовано 17,7 милиона трансакција у вриједности 24,3 милијарде КМ. Евидентно је још увијек ниско учешће RTGS у укупним трансакцијама (1,66%) и вриједности (59,40%). Због тога је и предложено смањење лимита за жироклиринг са 20.000,00 на 10.000,00 КМ, које би требало реализовати од марта 2004. године.

Табела 3.5.1: Преглед трансакција у платном промету за 2003. годину

	Број трансакција	Удио у укупном броју трансакција	Вриједност у КМ	Удио у укупној вриједности
RTGS	293,847	1,66 %	14.460.652.315,94	59,40 %
Жиро-клиринг	17.427.404	98,34 %	9.882.173.257,94	40,60 %
УКУПНО:	17.721.251	100,00 %	24.342.825.573,88	100,00 %

Преко RTGS и жиροклиринг система одвија се око 37% броја и вриједности трансакција у укупном унутрашњем платном промету у Босни и Херцеговини, док се око 63% одвија унутар комерцијалних банака - трансакције клијената који имају рачун у истој комерцијалној банци. Највећи обим платног промета у Босни и Херцеговини концентрисан је у 10 највећих банака.

Осим редовног обављања платног промета, у 2003. години најзначајнија активност била је инсталација, обука и почетак рада резервног платног система смјештеног у Главној банци Републике Српске у Бањој Луци, чиме је системски ризик значајно умањен. Такође је урађено детаљно упутство за поступања у непредвиђеним ситуацијама са резервне локације.

У сарадњи са FSVС, обављена је детаљна анализа утврђивања нивоа усклађености рада платних система у Босни и Херцеговини са међународним правилима за поравнање. Оцјене су веома позитивне, уз потребу да се одређене активности морају довести до краја. У том правцу је наставило са радом Платно вијеће БиХ које је већ утврдило активности и носиоце, што би требало резултирати оптималном усаглашеношћу са међународним принципима за поравнање.

Централна банка БиХ је донијела одлуку о измјени тарифе накнада ЦББиХ по пословима унутрашњег платног промета, која се примјењује од 1. марта 2004. године.

3.6 Међународна сарадња

3.6.1 Улога ЦББиХ која произлази из чланства БиХ у ММФ

Босна и Херцеговина постала је чланица ММФ-а 1995. године. Првобитно је квота (уписани капитал) износила 121,2 милиона SDR-а, по кључу расподеле од 13,2% права бивше Југославије за Босну и Херцеговину, а 1999. године се повећала на износ од 169,1 милион SDR-а. Квота одређује максимални износ финансијских средстава које је чланица дужна обезбиједити у изворе ММФ-а, односно гласачку моћ при одлучивању у ММФ-у и удио чланице у алокацији SDR-а. Квота одређује и износ финансијске помоћи коју ММФ може одобрити чланици.

У току 2003. године остварени су бројни контакти са резидентом канцеларијом ММФ-а и мисијама ММФ-а током њихових посјета ЦББиХ у вези са текућим финансијским аранжманом и техничком помоћи. У новембру 2003. успјешно су закључене редовне годишње консултације у вези са чланом IV Статута ММФ-а.

Први финансијски аранжман за БиХ одобрен је 1995. године, као помоћ за постконфликтне ситуације, у износу од 30 милиона SDR, којом су углавном измирене наслијеђене доспјеле обавезе екс Југославије према поменутом кључу расподеле. Након тога, 1998. склопљен је први Stand by аранжман у висини од 60,6 милиона SDR-а, који је накнадно увећан на 94,42 милиона SDR-а и успјешно је окончан 2000. године. Други

Stand by аранжман за БиХ је одобрен у августу 2002. године у износу 67,6 милиона SDR, који подржава одређене власти БиХ усмјерених на наставак макроекономске стабилности, фискалног прилагођавања и структуралне промјене. Прегледи за прве три транше успјешно су реализовани, док је четврта транша од 12 милион SDR накнадно реализована у марту 2004. године.

ЦББиХ је, током 2003, наставила да редовно доставља одговарајуће статистичке податке о монетарним и платнобилансним кретањима у складу са обавезама из члана VIII Статута ММФ-а. Уз то, достављани су додатни подаци који су везани за текући Stand by аранжман. Количина и квалитет тих података су побољшани и редовно се објављују у публикацијама ММФ-а.

У склопу редовног учешћа БиХ у раду органа управљања ММФ-а, представници ЦББиХ су присуствовали годишњем састанку ММФ-а у Дохи и на састанку наше конституенце. БиХ је понудила да буде домаћин слиједећег састанка наше конституенце и ЦББиХ је започела припреме за успјешну организацију овог скупа са представницима 12 земаља.

ЦББиХ, као депозитар ММФ-а и фискални агент БиХ (од децембра 2002.), води депозитне рачуне ММФ-а и уредно сервисира обавезе које произилазе из текућих аранжмана које је БиХ склопила са ММФ-ом. Те функције укључују:

- вођење рачуна домаће валуте коју држи ММФ, али исказане у SDR-у
- пружање услуга чувања (custody) и евиденције хартија од вриједности које је БиХ издала за покриће чланства, као и за обавезе по аранжманима ММФ-а
- исплату домаће валуте са рачуна ММФ-овог држања, на захтјев и без одлагања, у износима и корисницима које ММФ означи на територији БиХ.

Улога фискалног агента не производи никакве финансијске обавезе за ЦББиХ. Детаљна финансијска позиција БиХ у ММФ-у може се видјети у Финансијском извјештају ЦББиХ за 2003. годину. Све обавезе према ММФ-у су подмирене на вријеме, као и у протеклим годинама.

3.6.2 Односи ЦББиХ са Банком за међународна поравнања (BIS)

Централна банка БиХ је од 11.6.2001. године чланица Банке за међународна поравнања (BIS), чије су чланице централне банке из 50 земаља и „Законом о намјени и коришћењу дијела имовине коју је БиХ добила према Споразуму о питањима сукцесије” који је ступио на снагу 30.5.2002. године, постала је власник 1.060 акција BIS банке номиналне вриједности 2.500 GF (златних франака) по акцији. Од 1. априла 2003. године номинална вриједност ових акција се исказује у износу 5.000 SDR, од чега је 25% уплаћени капитал, а остатак се плаћа по позиву BIS банке у року од 90 дана. Вриједност акција у књиговодству ЦББиХ исказана је по тзв. фер вриједности, тј. према вриједности броја акција у укупном капиталу и резервама BIS банке. Гувернер и више руководство ЦББиХ учествовали су на Годишњој скупштини BIS-а и њеним радним групама за монетарну политику.

3.6.3 Остало

У склопу процеса преговора о сукцесији, ЦББиХ је била директно укључена и блиско је сарађивала са владиним институцијама на постизању споразума у вези са финансијским обавезама и имовином бивше СФРЈ, а исто тако и у преговорима у вези са клириншким дугом.

Поводом шесте годишњице функционисања валутног одбора у БиХ, ЦББиХ је успјешно организовала међународну конференцију под називом "Улога валутног одбора у монетарној политици: Историја и пракса". Овај скуп је привукао значајну пажњу научне јавности тако да је учешће узело већи број гостију из иностранства и домаћи стручњаци. Закључци овог научног скупа су још једанпут афирмисали адекватност овог монетарног режима за економске и друге прилике које владају у БиХ.

3.7 Контролна функција у ЦББиХ

У Централној банци успостављена је редовна контролна функција, чији је предмет рада вршење контроле ризика у пословању у складу са Законом о ЦББиХ и правилне примјене општих прописа који се односе на њено пословање.

Тежиште интерне ревизије и интерне контроле усмјерено је на преглед формирања и управљања службеним девизним резервама, посебно примјену смјерница Управног одбора о инвестирању девизних резерви, редовну контролу мјесечног биланса стања - активе и пасиве који се објављују у средствима јавног информисања, контролу прихода и расхода, куповину и продају КМ у односима с комерцијалним банкама, контролу примјене правила валутног одбора, праћење ефеката и реализације обрачуна обавезне резерве те других активности у пословању Централне банке у складу са циљевима и задацима утврђеним Планом рада за 2003. годину.

Уред Главног контролора је током извјештајне године извршио ревизију организационих дијелова ЦББиХ и ревизију пословања главних јединица ЦББиХ, Главне банке РСЦББиХ Бања Лука са Филијалом Пале и ревизију пословања Филијале ЦББиХ Брчко, стављајући посебан акценат на радне операције високог нивоа ризика (куповина и продаја КМ, рачуни резерви и трезорско пословање). На темељу обављених ревизија током 2003. године, нису уочени озбиљни пропусти у пословању, што упућује на закључак да је пословање Централне банке успјешно организовано и да систем интерних контрола дјелује ефикасно.

О извршеним ревизијама и контролама главни контролор је доставио Ревизорском комитету и Управном одбору писане извјештаје који садрже налазе, констатације и препоруке за отклањање евентуално уочених пропуста и процедуралних мањкавости у пословању. На основу ових препорука Управни одбор је усвојио 132 мјере које су обавезујуће за менаџмент банке.

На основу акционог плана за побољшање управљања девизним резервама, којег је предложила мисија ММФ за техничку помоћ, сачињен је Нацрт плана раздвајања задатака и функција Front Office, Middle Office и Back Office, и сачињен Документ дефиниције оперативних ризика.

Унапређење система интерне ревизије/контроле остаје трајни задатак за ЦББиХ кроз стално надгледање могућих ризика, организирањем активности на начин да јасно дефинишу одговорности, одвајајући операционе задатке и независну контролну функцију, доношењем још ефикаснијих оперативних контрола и процедура, те ефикаснијим кориштењем ресурса.

4. БАНКАРСКИ СЕКТОР

Банкарски сектор доминира финансијским системом у Босни и Херцеговини. Поред доминантне улоге банкарског система у процесу финансијског посредовања, евидентан је и тренд ширења банака у друге мање развијене сегменте финансијског система. Тржишта капитала су и даље у раним фазама развоја и не представљају важан извор финансијског посредовања. Берзе у Бањој Луци и Сарајеву имају скроман промет. У РС, банке имају посебна брокерска одјељења која су под надзором Комисије за хартије од вриједности. У ФБиХ, брокери су посебна и одвојена правна лица, док је пар банака основало своја брокерска одјељења. Комисија за хартије од вриједности ФБиХ разматра могућност примјене истог приступа као што је у РС, јер је инвестициона активност скромна. Сектор осигурања регулисан од стране Уреда за надзор друштава за осигурање ФБиХ и одјела Министарства финансија РС. Неколико банака су заинтересоване за осигуравајућа друштва, док неке имају власништво над компанијама за лизинг. Коначно, микрокредитне институције су под надзором ентитетских министарстава финансија.

4.1 Институционални оквир банкарског сектора

Банкарски сектор у БиХ је првенствено регулисан законима о банкама који регулишу активности комерцијалних банака (на ентитетском нивоу); законима о банкарским агенцијама који дефинишу њихове циљеве, независност, надлежност и одговорност (на ентитетском нивоу); Законом о осигурању депозита (на државном нивоу); и Законом о Централној банци БиХ који додјељује координацијску улогу ЦББиХ у банковној супервизији. Правни оквир за банкарство у ФБиХ и РС, заједно са Брчко Дистриктом, у великој мјери је хармонизован.

Током 2002. године, дошло је до јачања правног оквира банкарског сектора, а имплементација настављена у 2003. години, тако што је ФБиХ усвојила значајне амандмане на постојећи Закон о банкама, док је РС усвојио нови закон у цијелости. Промјене укључују, између осталог, јачање управљања банака, успостављање обавезних ревизорских комитета, заштиту владиних депозита, диверзификацију извора средстава и амандмане који садрже мјере за борбу против финансирања тероризма.

Повећање минималног капитала на 15 милиона КМ (7,669 милиона евра) постало је законска обавеза почев од 31. децембра 2002. године, док је свим банкама дат рок до маја 2003. да испуне ову обавезу, што су све банке и урадиле, осим једне⁸⁾. Ова законска обавеза је већа од обавезе у ЕУ која је 5 милиона евра. Постепено повећање минималног капитала је утицало на консолидацију сектора и смањење броја банака са 55 на крају 2000. године; на 40 на крају 2002. године и на 37 на крају 2003. године.

Током 2003. године, банкарске агенције су реформисале постојеће или почеле примјењивати нове прописе из три области: (i) прописе о начину рачунања основног, допунског и нето капитала, (ii) прописе о нето отвореној девизној позицији банака те (iii) прописе о ликвидности банака.

Начин рачунања основног, допунског и нето капитала⁹⁾ промјењен је са циљем да се постигне већа конзистентност са праксом у ЕУ. Овом промјеном, губици из текуће године, вриједност властитих акција, износ нематеријалне имовине ће бити изузети из основног капитала, док ће обрачуната добит из текуће године бити уписана у допунски капитал тек по извршеној ревизији од стране екстерног ревизора. Вјероватно да ће само мали број банака имати проблема са примјеном нових строжијих прописа о

⁸⁾ ПБС је добила изузеће од Агенције за банкарство

⁹⁾ Нето капитал је дефинисан као збир основног и допунског капитала умањен за одбитне ставке које прописују Агенције за банкарство

стању капитала. Пошто се већина пруденцијалних омјера односи на нето капитал, овом промјеном су пооштрени и сами омјери. И у овом случају, Агенције су оптимистичне да ће банке бити у стању да испоштују строжије пруденцијалне омјере. Агенција за банкарство РС је већ захтјевала акционе планове банака до краја септембра 2003. да би се отклонили потенцијални капитални недостаци банака и тако омогућило да постану чланице програма за осигурање депозита.

Агенције за банкарство су такође промијениле и методологију за израчунавање нето отворене девизне позиције банака тако што ће сада укључивати активу и пасиву индексирану у страном валути. Дате инструкције дозвољавају банкама само двосмјерне (симетричне) валутне клаузуле. Ово је примјерен приступ, јер вриједност једностраних валутних клаузула је тешко процјенити и коректно укључити у калкулацију нето отворене девизне позиције. Агенције за банкарство ће наставити да прате отклањање недостатака, уз евентуално коришћење казни које су им на располагању.

Минимум прописаних захтјева за готовим новцем, резервама код ЦББиХ и депозитима код кореспондентних банака, генерално се поштују. Таква ликвидна актива мора у просјеку задовољавати 20 процената потражње за депозитима по виђењу и краткорочним депозитима у десетодневном периоду. Такође, овај омјер не смије никад пасти испод 10 процената у истом временском периоду. Док се информације о дневним билансима прикупљају и за домаћу и за страну валуту, омјер се рачуна на агрегираној основи (домаћа плус страна валута). Овај омјер је обично био испоштован јер банке држе велике количине готовог новца - Босна и Херцеговина је и даље претежно економија у којој доминира готовинско плаћање - док је накнада на резерве код ЦББиХ била прилично висока до краја 2003. године те су банке држале велике износе вишка резерви.

Поред овога, банке морају поштовати ограничења на активу и пасиву дистрибуиране по рочним распонима како за уговорену рочност тако и за преосталу рочност.¹⁰⁾ Банкарске агенције реагују на кршење прописа о ликвидности, али ако банка има подршку за ликвидност од стране других банака, као што је банка-мајка, или ако постоје статистички докази да је депозитна основа стабилна, провођење ових прописа је флексибилније. ЦББиХ не може пружати функцију кредитора крајње инстанце, тржиште новца у БиХ је у зачетку, а за разлику од већине земаља, у БиХ банке немају портфолио ликвидних домаћих хартија од вриједности јер такво тржиште не постоји. Због свега овога, Прописи о ликвидности банака морају бити строги у Босни и Херцеговини. Фокус је из тих разлога на преосталој умјесто уговореној рочности, јер је ова друга само од статистичког интереса.

¹⁰⁾ Актива како са уговореном тако и са преосталом рочности до 90 дана мора износити 100 процената пасиве са уговореном рочности до 90 дана. Омјер активе са рочности од 1-180 дана треба да је 95 процената пасиве са истом рочности, док омјер активе са рочности од 1-365 дана треба да износи 90 процената пасиве са истом рочности. Подјела по преосталој рочности, ипак, је много детаљнија (1-7 дана, 8-15 дана, 16-30 дана, 31-90 дана, 91-181 дана, 181-265 дана, 1-5 година, преко 5 година)

Програми осигурања депозита иницирани су на ентитетском нивоу у 2001. години, иако банкарски системи нису били реформисани у то вријеме. Нови државни закон о осигурању депозита усвојен је у августу 2002. и ступио је на снагу у октобру те године. Примјена новог закона, заједно са пратећим подзаконским актима, постала је обавезна за све банке 12. августа 2003. године. Критеријуми за чланство у програму осигурања генерално су исти као и пруденцијални омјери које захтјевају Агенције за банкарство, али све банке морају испунити задате критеријуме прије него што постану чланице програма осигурања. Пошто је неколицина банака имала проблема испунити захтјеве за пријем до датог рока у августу 2003., донесени су амандмани на регулативу, тако што су се ублажили одређени критеријуми који нису кључни за пријем. До 12. августа 2003. године, 13 банака је испунило услове за чланство у програму осигурање депозита, 15 банака нису испоштовале задате услове, док три банке нису могле бити разматране јер нису ни биле у 90-процентном приватном власништву. Након овог законског рока, Агенција за осигурање депозита и Агенције за банкарство наложиле су банкама хитно креирање и provedбу акционих планова за испуњење пруденцијалних омјера неопходних за чланство.

Са крајем 2002. године, 10 банака (све из ФБиХ) имало је своје депозите осигуране код Агенције за осигурање депозита. До краја 2003. још 9 банака је примљено у чланство (3 из РС и 6 из ФБиХ). Према подацима Агенције, укупни депозити комплетног банкарског сектора на крају 2003. године износили су 4,2 милијарде КМ. Учешће штедње становништва у овом збиру износи 1,6 милијарди КМ. 19 банака са осигураним депозитима учествују са 74 процента у укупним депозитима и са 70 процената укупне штедње становништва. На крају 2003. године, потенцијална обавеза Агенције је износила 484,6 милиона КМ.

Банковна супервизија у БиХ константно се побољшава, али још увјек постоје значајни изазови прије него што пруденцијална регулатива буде на нивоу најбоље међународне праксе. Техничка помоћ од стране USAID-а била је од велике важности у овом континуираном процесу. Унапријеђени Закони о банкама усвојени су у 2002. години, те пруденцијална регулатива побољшана и примјењује се од 2003. године. Меморандум о разумијевању потписан је између Агенција за банкарство и ЦББиХ о сарадњи и размјени информација. Исто тако у 2003. години, надлежне институције за супервизију банака у Хрватској и БиХ, потписале су Меморандум о разумјевању и сарадњи на пољу надзора над пословањем банака. Овакав меморандум је 2001. године потписан и са Словенијом а у 2004. години очекује се потписивање и са надлежним за супервизију у Аустрији, Турској, Италији и Србији. Али, значајни изазови и даље постоје, поготово у погледу консолидоване супервизије и капиталних резервација за тржишне ризике.

Покренуте су активности и утврђени стратешки правци за обједињавање банкарске супервизије и стављање под "кишобран" ЦББиХ.

4.2 Активности банкарског сектора

Табела 4.2.1: Главни показатељи банкарског сектора у БиХ

	2000	2001	2002	2003 ¹⁾
Број лиценцираних банака	55	48	40	37
Број запослених у банкама	6.986	7.315	7.519	7.684
Актива, проценат процјењеног БДП-а	31,7	41,4	47,5	58,0
Актива по запосленом, у хиљадама КМ по запосленом	457	621	736	919
Нето кредити, раст у периоду	15,9	31,1	55,3	30,0
Ризична актива банака кат. Ц-Е, проценат клас. биланса и ванбиланса	10,9	8,7	6,0	4,9
Ризична актива банака кат. Б-Е, проценат клас. биланса и ванбиланса	23,4	17,5	14,7	13,0
Омјер нето кредита и депозита	71,0	58,7	72,8	79,9
Нето страна актива, проценат укупне активе	-19,3	-3,6	-5,9	-11,9
Ван билансне ставке, проценат укупне активе	20,6	14,6	16,8	11,2
Основни капитал, проценат пасиве	23,5	16,8	15,7	16,8 ²⁾
Стопа адекватности капитала, проценат	28,4	25,1	20,6	19,8 ²⁾
Поврат на активу (ROA), проценат	-1,5	-0,6	0,4	0,7 ²⁾
Поврат на акционарски капитал (ROE), проценат	-5,8	-4,2	3,2	6,4 ²⁾
КМ депозити и валута у опцијају, проценат процјењеног БДП-а	17,8	33,8	33,2	38,0
Новчана маса M2, проценат процјењеног БДП-а	25,7	44,6	44,2	45,7

Извор: Агенције за банкарство ФБиХ, РС и ЦББХ

¹⁾ Прелиминарни подаци за 2003.

²⁾ Подаци са 30.IX 2003. год.

Банкарски сектор у БиХ растао је рапидно у посљедњих неколико година. Укупна актива је порасла са 32 процената БДП са краја 2000. на 54 процента на крају-2003. (табела 4.3.1). Процес консолидације банкарског сектора је континуиран, што је евидентно смањењем броја банака и повећањем активе по запосленом. Процес приватизације је у бити окончан у 2002. години, тиме што су све банке у РС у приватном власништву, док је у ФБиХ неколико банка, од којих неке обављају специјалистичке функције, и даље у претежно државном власништву. У 2003. години, према прелиминарним подацима, настављен је тренд профитабилнијег пословања банака из 2002. године.

Ипак, једна од главних слабости банкарског сектора је још увијек његова разједињеност и неједнака структура. Према прелиминарним подацима Агенција за банкарство, до краја децембра 2003. године укупна актива банака је 5,8 милијарде КМ за ФБиХ и 1,3 милијарди КМ за РС (26-процентно повећање у поређењу са крајем 2002. године за ФБиХ и 35-процентно повећање за РС). Највећа банка у ФБиХ, по активи, је већа од цјелокупног банкарског сектора у РС. шест највећих банака у ФБиХ, укључујући двије највеће стране банкарске групације, већ сада контролирају преко 60 процената од укупне имовине у банкарском сектору. Наставак консолидације се може очекивати у следећих неколико година.

Табела 4.2.2: Рочна структура депозита и кредита

у хиљадама КМ

	31.12.2001		31.12.2002		31.12.2003 ¹⁾	
	износ	удио	износ	удио	износ	удио
Депозити по виђењу	2.148.903	65%	2.396.361	58%	2.679.691	51%
Краткорочни депозити	743.263	22%	780.712	19%	932.523	18%
Дугорочни депозити	431.078	13%	977.174	24%	1.620.746	31%
Укупни депозити	3.323.244	100%	4.154.247	100%	5.232.960	100%
Краткорочни кредити	646.742	31%	848.470	26%	985.411	24%
Дугорочни кредити	1.175.201	56%	2.151.227	67%	2.955.554	71%
Доспјела потраживања	278.974	13%	215.007	7%	237.404	6%
Укупни кредити	2.100.917	100%	3.214.704	100%	4.178.370	100%

Извор: Агенције за банкарство ФБиХ и РС

¹⁾ Прелиминарни подаци за 2003.

Комерцијалне банке у БиХ у посљедње вријеме биљеже рапидну кредитну експанзију, поготову према сектору становништва. У 2002, нето кредити банака су се повећали за 55 процената, док у 2003. години, нето кредити су порасли за 30 процента. Промјене регулативе обавезне резерве, које су ступиле на снагу 1. јуна 2003., дијелом су инициране да би се успорила значајна експанзија кредита. Међутим, према наводима неких банкара, тржиште за кредите грађанима показује знакове zasiћења. Кредитна експанзија је резултат повећања депозита због конверзије новчаница евра и јачања повјерења у банкарски систем. Друге земље у транзицији, посебно оне које су оствариле највећи прогрес у трансформацији својих економија, исто су тако искусиле рапидне експанзије кредита и стога, на ово треба гледати као позитивно структурално обиљежје транзиционих економија. Грубо правило само за зреле тржишне економије је да кредитна експанзија од преко 15 процената често води ка проблемима, па је потребан опрез у наредним годинама.

Раст кредита је углавном финансиран растом депозита али и растом финансирања из иностранства. Конверзија њемачке марке у евро на крају 2001. и почетком 2002. године узроковала је значајно повећање депозита (табела 4.2.2). Банке су иницијално нелагодно прихватиле депозите и пресферијале су да их депонују у иностранству. Пошто су депозити остали у систему послје конверзије, а и са нижим међународним

каматама, банке су почеле домаћу кредитну експанзију, поготову према сектору грађанства. Консеквентно, нето стране обавезе банака су се смањиле са 19,3 процента њихове укупне активе на крају 2000. на 3,6 процената укупне активе на крају 2001. Током 2002., нето стране обавезе банака су поново почеле да расту и износиле су готово 6 процената укупне активе, што је још више распирило кредитну експанзију. Овај тренд је настављен и у 2003. када су се нето стране обавезе банака повећала на 12 процената укупне активе.

Кредит сектору становништва растао је рапидно (119 процената у 2002. и 37 процената у 2003. години) зато што је такво кредитирање генерално више диверсификовано; мање концентрисано и лакше за поврат. Ово је перцепција како банкарских агенција тако и LRC кредитног бироа¹¹⁾, који у последње вријеме биљежи побољшање кредитне културе. Није необично, поготово ако структуралне реформе касне за реформама у банкарском сектору, да је кредит становништву први који крене у експанзију. Ово је, на примјер, био случај у Хрватској после друге банкарске кризе у 1998-99.

¹¹⁾ LRC-Кредитни биро је домаћа институција која пружа информације о кредитним и другим финансијским задужењима правних и физичких лица

Табела 4.2.3: Секторска структура депозита и кредита у хиљадама КМ

	31.12.2001		31.12.2002		31.12.2003 ¹⁾	
	износ	удио	износ	удио	износ	удио
Владине институције	401.339	12%	544.986	13%	665.171	13%
Јавна предузећа	415.072	12%	435.131	10%	641.146	12%
Приватна предузећа	663.243	20%	790.733	19%	748.164	14%
Непрофитне организације	150.109	5%	154.884	4%	166.019	3%
Банкарске институције	108.162	3%	441.977	11%	842.613	16%
Грађани	1.445.864	44%	1.627.079	39%	1.963.488	38%
Остало	139.455	4%	159.457	4%	206.359	4%
Укупни депозити	3.323.244	100%	4.154.247	100%	5.232.960	100%
Владине институције	28.144	1%	44.667	1%	32.026	1%
Јавна предузећа	350.865	17%	359.981	11%	281.566	7%
Приватна предузећа	987.914	47%	1.304.305	41%	1.809.480	43%
Непрофитне организације	6.643	0%	3.414	0%	3.878	0%
Банкарске институције	50.677	2%	47.369	1%	34.124	1%
Грађани	646.905	31%	1.417.615	44%	1.943.094	47%
Остало	29.623	1%	37.353	1%	74.202	2%
Укупни кредити	2.100.771	100%	3.214.704	100%	4.178.370	100%

Извор: Агенције за банкарство ФБиХ и РС

¹⁾ Прелиминарни подаци

У поређењу са становништвом, постоји перцепција да су банке мање спремне да кредитирају предузећа. Ово има коријене у историјски лошој кредитној култури предузећа, недостатку адекватног правног оквира за регистрацију залога, наплату колатерала и спорих судских процедура. Поред тога, информације о предузећима нису увијек поуздане због лоше примјене рачуноводствених и ревизорских стандарда. Цијелом процесу није придонијело споро провођење приватизације. Структуралне реформе треба да допринесу смањењу разлике између каматних стопа на депозите и кредите, поготову за сектор предузећа. Поред свега, кредити приватним предузећима порасли су 32 процента у 2002., и додатних 38 процената у 2003. години, што је већи годишњи раст него код сектора становништва. Збир кредита приватним и јавним предузећима, у укупном збиру кредита, и даље је водећа категорија са 50 процената на крају 2003. године.

Табела 4.2.4: Класификација билансне и ван билансне ризичне акитиве банака у хиљадама КМ

	31.12.2001			31.12.2002			31.12.2003 ¹⁾		
	Укупна ризична актива		Формиране резерве	Укупна ризична актива		Формиране резерве	Укупна ризична актива		Формиране резерве
	износ	удио		износ	удио		износ	удио	
А	4.114.756	82,5%	57.907	5.401.177	85,2%	74.142	6.769.693	87,0%	88.941
Б	437.936	8,8%	34.694	554.616	8,7%	48.064	630.082	8,1%	52.664
Ц	206.378	4,1%	46.317	190.359	3,0%	50.366	194.103	2,5%	51.063
Д	218.262	4,4%	118.843	183.213	2,9%	103.626	175.755	2,3%	96.180
Е	10.313	0,2%	5.093	12.631	0,2%	12.631	8.974	0,1%	8.974
Укупно	4.987.645	100,0%	262.854	6.341.996	100,0%	288.829	7.778.607	100,0%	297.822

Извор: Агенције за банкарство ФБиХ и РС

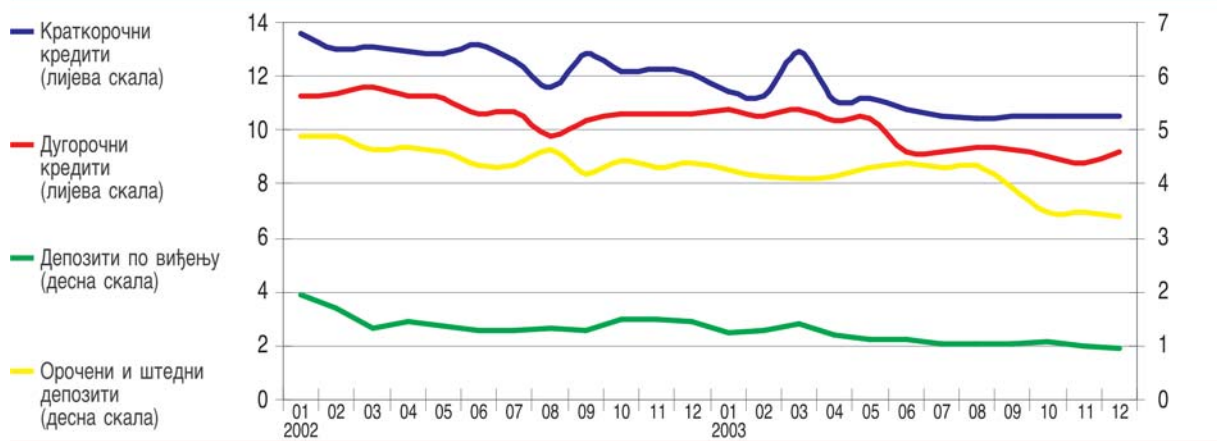
¹⁾ Прелиминарни подаци

Састав кредитног портфолија банке и његов квалитет представља један од најважнијих показатеља банчине стабилности и успјешности њиховог пословања (табела 4.2.3). На крају 2003. године, удио кредита у групи А је био 87 процента, односно порастао је са 85,2 процента на крају 2002. године. Као посљедица тога, у истом периоду, удио кредита у групи Б-Е је пао са 14,7 процената на 13 процената, што је наставак задовољавајућег тренда из предходне године.

4.3 Каматне стопе комерцијалних банака

Од 2002. године ЦББиХ је почела прикупљати податке о просјечним каматним стопама комерцијалних банака у БиХ. Ове каматне стопе пондерисане су износом кредита или депозита, и то само за нове кредите или депозите у сваком датом мјесецу. Графикон 4.3.1 показује релативна кретања четири врсте каматних стопа и њихов континуирани опадајући тренд, гдје је евидентно да су камате на дугорочне кредите у просјеку константно испод 10 процената, у задњих седам мјесеци 2003. године. Нажалост, ови подаци се не могу успоредити са ранијим подацима о каматним стопама комерцијалних банака јер се ранија евиденција темељила на једноставним аритметичким просјесима највиших и најнижих каматних стопа које су банке нудиле.

ГРАФИКОН 4.1 Каматне стопе комерцијалних банака

Већа конкуренција банака са претежно страним приватним капиталом, успјешна реформа банкарског сектора, велико повећање штедних улога и, као резултат тога, повећано давање зајмова, заједно су допринјели паду каматних стопа. Упркос опадајућем тренду, каматне стопе у БиХ су веће него оне у зони евра за који се номинално веже наша КМ.

Табела 4.3.1: Просјечне активне и пасивне каматне стопе

	Пасивне стопе				Активне стопе				Стопа инфлације
	2000	2001	2002	2003 ²⁾	2000	2001	2002	2003 ²⁾	2003
Еуро подручје	3,45	3,49	2,80	1,89	6,60	6,83	6,14	5,51	2,00
БиХ	14,67	6,07 ¹⁾	4,53	4,00	30,50	16,60 ¹⁾	12,69	10,87	1,00
Бугарска	3,10	2,88	2,78	2,85	11,52	11,11	9,35	8,75	2,00
Естонија	3,76	4,03	2,71	2,22	7,43	7,78	6,70	5,51	1,40
Литванија	3,86	3,00	1,70	1,19	12,14	9,63	6,84	5,90	-1,00
Хрватска	3,74	3,23 ¹⁾	1,89	1,51	12,07	9,55 ¹⁾	12,84	11,61	2,40
Македонија	11,18	9,97	9,89	7,65	18,93	19,35	18,36	16,51	1,50
Словенија	10,05	9,81	8,24	5,59	15,77	15,05	13,17	10,76	5,70

Извор: ММФ *International Financial Statistics*

¹⁾ Прекид у серији

²⁾ Непотпуни подаци

Такође, каматне стопе су веће и од оних у осталим земаља које имају валутне одборе везане за евро, али се разлике континуирано смањују. Очекује се даљи пад каматних стопа са наставком и убрзањем структуралних реформи у реалном сектору те јачањем конкуренције у банкарском сектору.

Извјештај
ревизора

ИЗВЈЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Independent Auditors' Report

Audit of the Financial Statements
as of December 31, 2003

**Central Bank of Bosnia and
Herzegovina, Sarajevo**

 ERNST & YOUNG

ИЗВЈЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

December 31, 2003

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Board of Governors of Central Bank of Bosnia and Herzegovina

We have audited the accompanying balance sheet of

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

(the "Bank") as of December 31, 2003, and the related statements of profit and loss, cash flows and changes in equity for the year then ended.

These financial statements are the responsibility of the Bank's management. Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit.

The financial statements are prepared in accordance with the International Financial Reporting Standards (IFRS) of the International Accounting Standards Board (IASB).

We conducted our audit in accordance with the International Standards on Auditing of the International Federation of Accountants (IFAC). Those standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free of material misstatement. An audit includes examining, on a test basis, evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. An audit also includes assessing the accounting principles used and significant estimates made by the Bank's management, as well as evaluating the overall financial presentation. We believe that our audit provides a reasonable basis for our opinion.

ИЗВЈЕШТАЈ РЕВИЗОРА

Central Bank of Bosnia and Herzegovina

December 31, 2003

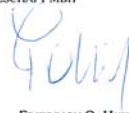
In our opinion the financial statements referred to in the first paragraph above present fairly, in all material respects, the financial position of the Bank at December 31, 2003, and the results of its operations and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards as published by the International Accounting Standards Board.

Vienna, March 26, 2004

 ERNST & YOUNG

WIRTSCHAFTSPRÜFUNGS- UND
STEUERBERATUNGSGESELLSCHAFT MBH

ELISABETH GLASER
CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANT

FRIEDRICH O. HIEF
CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANT

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ

5.1 Мишљење независног ревизора

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Обавили смо ревизију приложеног Биланса стања

Централне банке Босне и Херцеговине

(Банке) на дан 31. децембра 2003. године, као и припадајућих извјештаја: Биланса успеха, Извјештаја о новчаним токовима и Промјена у капиталу за 2003. годину.

Управа Банке одговорна је за ове финансијске извјештаје. Наша одговорност се односи на изражавање мишљења о тим финансијским извјештајима на основу обављене ревизије.

Финансијски извјештаји су припремљени у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (IFRS) Одбора за Међународне рачуноводствене стандарде (IASB).

Поступак ревизије проведен је у складу са Међународним ревизорским стандардима, које је дефинисао Међународни савез рачуновођа (IFAC). Ти стандарди захтијевају планирање и провођење до нивоа који је потребан за постизање разумног увјерења о томе да финансијски извјештаји не садрже значајно погрешне исказе. Ревизија обухвата испитивања, на основу узорка, евиденција које поткрепљују износе и објављивања приказана у финансијским извјештајима. Ревизија такође укључује процјењивање рачуноводствених начела и значајних процјена Управе банке, као и цјелокупног приказа финансијских извјештаја. Вјерујемо да наша ревизија пружа разумну основу за изражавање мишљења.

По нашем мишљењу финансијски извјештаји који се спомињу у првом параграфу приказују реално и објективно, у сваком материјалном погледу, финансијски положај Банке на дан 31. децембра 2003. године, као и резултате њеног пословања те новчани ток за 2003. годину, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, које објављује Одбор за Међународне рачуноводствене стандарде.

Беч, 26. марта 2004. године

ERNST & YOUNG
WIRTSCHAFTSPRÜFUNGS- UND
STEUERBERATUNGSGESELLSCHAFT MBH

ELISABETH GLASER
овлашћени јавни рачуновођа

FRIEDRICH O. HIEF
овлашћени јавни рачуновођа

5.2 Биланс стања

Централна банка Босне и Херцеговине

Биланс стања
на дан 31. децембра 2003. године

(у КМ)

АКТИВА	Биљешке	31/12/2003.	31/12/2002.
Страна актива		2.780.627.783	2.464.392.491
Страна валута у готовини	4	59.113.898	58.866.058
Краткорочни депозити код иностраних банака	5	2.716.189.110	2.399.644.521
Специјална права вучења у ММФ-у	3.11, 30	5.324.775	5.881.912
Домаћа актива		578.677	834.329
Жиро рачуни	6	578.677	834.329
Хартије од вриједности	7	27.806.290	27.806.290
Обрачунате камате и остала актива	8	13.835.186	20.487.064
Стална средства	9	30.999.111	25.520.801
УКУПНА АКТИВА		2.853.847.047	2.539.040.975

Финансијске извјештаје одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
26. марта 2004. године

Пратеће биљешке су интегрални дио ових финансијских извјештаја.

(наставак)

Централна банка Босне и Херцеговине

Биланс стања
на дан 31. децембра 2003. године

(у КМ)

ПАСИВА	Биљешке	31/12/2003.	31/12/2002.
Конвертибилна марка у оптицају	10	1.721.858.246	1.868.650.806
Домаћи депозити		904.467.855	476.502.000
Депозити банака	11	884.003.476	446.880.350
Депозити Владе и других резидената	12	20.464.379	29.621.650
Одгођени приход	13	7.002.626	9.708.249
Остала пасива	14	5.843.074	3.433.251
Капитал и резерве		214.675.246	180.746.669
Уписани капитал	15	25.000.000	25.000.000
Капитал из добити	16	106.316.305	92.257.641
Капитал у дионицама	17	27.803.327	27.803.327
Резерве од донација	18	4.000.000	4.000.000
Резерве из добити	19	51.555.614	31.685.701
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ		2.853.847.047	2.539.040.975
ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ			
Хартије од вриједности и средства трећих лица која се држе код иностраних банака	30	196.697.368	188.745.151
Укупна бруто позиција БиХ у ММФ-у	3.11, 30	650.449.162	742.348.506

Финансијске извјештаје одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
26. марта 2004. године

Пратеће биљешке су интегрални дио ових финансијских извјештаја.

5.3 Биланс успјеха

Централна банка Босне и Херцеговине

Биланс успјеха на дан 31. децембра 2003. године

(у КМ)

	Биљешке	2003.	2002.
ПРИХОД ОД КАМАТЕ			
Приход од камате на депозите и сличан приход	20	57.812.300	78.287.011
ТРОШКОВИ КАМАТА			
Камате на депозите	21	7.914.752	2.296.517
НЕТО ПРИХОД ОД КАМАТЕ			
		49.897.548	75.990.494
Нето приход/расход од курсних разлика	22	92.690	(523.902)
Приход од донација	23	2.715.605	2.264.598
Остали приходи	24	4.439.399	4.693.452
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ			
		57.145.242	82.424.642
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ			
Плате и други лични трошкови		11.664.679	10.281.319
Административни трошкови		6.610.210	6.730.792
Амортизација		4.154.782	3.044.915
Остали оперативни трошкови	25	786.994	4.348.572
Укупни оперативни трошкови		23.216.665	24.405.598
НЕТО ДОБИТ ПРИЈЕ РАСПОДЈЕЛЕ			
		<u>33.928.577</u>	<u>58.019.044</u>

Финансијске извјештаје одобрила је Банка и за њу потписује:

Peter Nicholl
гувернер

Сарајево,
26. марта 2004. године

Пратеће биљешке су интегрални дио ових финансијских извјештаја.

5.4 Извјештај о новчаним токовима

Централна банка Босне и Херцеговине

Извјештај о новчаним токовима за 2003. годину

(у КМ)

	Биљешке	2003.	2002.
НЕТО НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ:			
Нето добит прије расподеле		33.928.577	58.019.044
Амортизација		4.154.782	3.044.915
Приходи од грантова		(2.715.605)	(2.264.598)
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		<u>35.367.754</u>	<u>58.799.361</u>
Промијене на пословној имовини и обавезама:			
(Повећање) / смањење страних улагања		(658.650.958)	241.263.171
Смањење / (повећање) обрачунате камате и остале активе		6.651.878	(7.605.169)
(Смањење) / повећање конвертибилне марке у оптицају		(146.792.560)	62.688.587
Повећање / (смањење) домаћих депозита		427.965.855	(309.116.950)
Нови примљени грантови		9.982	916.038
Повећање / (смањење) остале пасиве		2.409.823	(28.671.273)
Нето новчани токови од оперативних активности		<u>(333.038.226)</u>	<u>18.273.765</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ:			
Пораст сталних средстава, нето		(9.633.092)	(9.596.318)
Нето новчани токови од инвестиционих активности		<u>(9.633.092)</u>	<u>(9.596.318)</u>
НЕТО (смањење) / пораст новца и новчаних еквивалената			
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		2.138.269.824	2.129.592.377
Новац и новчани еквиваленти на крају године	26	<u>1.795.598.506</u>	<u>2.138.269.824</u>
ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ УЗ ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА:			
Наплаћене камате		65.039.637	70.638.112
Плаћене камате		6.564.955	2.252.959
Наплаћене дивиденде		536.144	542.537

Пратеће биљешке су интегрални дио ових финансијских извјештаја.

5.5 Промјене у капиталу

Централна банка Босне и Херцеговине

Промјене у капиталу за 2003. годину

(у КМ)

	Уписани капитал	Капитал из добити	Капитал у акцијама	Резерве од донација	Резерве из добити	Добит за годину	Укупно
На дан 1. јануара 2002. године	25.000.000	65.924.298	26.565.179	4.000.000	0	0	121.489.477
Добит у 2002. години	0	0	0	0	0	58.019.044	58.019.044
Расподјела добити	0	26.333.343	0	0	31.685.701	(58.019.044)	0
Промјене у капиталу у акцијама	0	0	1.238.148	0	0	0	1.238.148
На дан 31. децембра 2002. године	25.000.000	92.257.641	27.803.327	4.000.000	31.685.701	0	180.746.669
Добит у 2003. години	0	0	0	0	0	33.928.577	33.928.577
Расподјела добити	0	14.058.664	0	0	19.869.913	(33.928.577)	0
На дан 31. децембра 2003. године	25.000.000	106.316.305	27.803.327	4.000.000	51.555.614	0	214.675.246

Пратеће биљешке су интегрални дио ових финансијских извјештаја.

5.6 Биљешке

Централна банка Босне и Херцеговине

Биљешке уз финансијске извјештаје за 2003. годину

1. Основне информације

Централна банка Босне и Херцеговине основана је у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Централна банка Босне и Херцеговине је почела са радом 11. аугуста 1997. године.

Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине ("Банке") су:

- да дефинише, усвоји и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине путем издавања домаће валуте (конвертибилне марке) уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним средствима;
- да држи и управља службеним девизним резервама Банке на безбједан и профитабилан начин;
- да проводи монетарну политику у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да успостави и одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од државних и јавних институција Босне и Херцеговине и депозите од комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Банке, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да учествује у раду међународних организација које раде на учвршћивању финансијске и економске стабилности земље;
- да заступа Босну и Херцеговину у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

Највиши орган Банке је Управни одбор, које је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Банке, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Управу Банке чине гувернер и три вишегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Банке.

У складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора, именује главног контролора и три замјеника.

Банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и филијале у Брчко Дистрикту. У оквиру главне јединице у Бањој Луци послује филијала у Палама.

Током 2003. године чланове Управног одбора, Управе и Уреда главног контролора чине:

Управни одбор

Peter Nicholl, гувернер
Манојло Чорић, члан
Јуре Пеливан, члан (до 11. августа 2003.)
Касим Омићевећ, члан (до 11. августа 2003.)
Кемал Козарић, члан (од 11. августа 2003.)
Мила Гацић, члан (од 11. августа 2003.)
Љубомир Ковачевећ, члан (од 11. августа 2003.)

Управа

Peter Nicholl, гувернер
Кемал Козарић, вицегувернер
Драган Ковачевећ, вицегувернер
Љубиша Владушић, вицегувернер

Уред главног контролора

Јасмина Халилбеговећ, главни контролор
Јасмина Новалија, замјеник контролора
Анто Салапић, замјеник контролора
Милосија Дракулић, замјеник контролора

На дан 31. децембра 2003. године Банка је имала 264 запослена радника (31. децембра 2002.: 250 запослених радника).

2. Основе за израду финансијских извјештаја и извјештајна валута

2.1. Основе за израду финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји израђени су у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Закону о унутрашњем платном промету и у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Финансијски извјештаји израђени су по принципу историјског трошка модификовано за ревалоризацију одређених ставки, како је наведено у даљем тексту.

2.2. Извјештајна валута

Финансијски извјештаји приказани су у државној валути Босне и Херцеговине - конвертибилној марки (КМ).

Службени курс према еврo (EUR) одређен је Законом о Централној банци Босне и Херцеговине у износу 1,955830 КМ = 1 EUR. Према Закону, Банка је дужна да без рестрикција купује и продаје КМ за EUR, унутар територије Босне и Херцеговине, по дефинисаном курсу.

3. Сажетак значајних рачуноводствених политика

3.1. Признавање прихода

Приход од камата се признаје на основу временске пропорције, узевши у обзир салдо главнице и примјенљиву стопу. Камата на осталу финансијску имовину се признаје по пријему. Остале плаћене и наплаћене накнаде се признају по пружању услуга. Приход од дивиденде се признаје када се успостави право пријема плаћања.

3.2. Прерачунавање страних валута

Трансакције изражене у страниј валути су прерачунате у КМ у складу са курсом који се примјењивао на датум трансакције. Актива и пасива које су изражене у страним валутама се прерачунавају у КМ по важећем курсу који се примјењује на датум Биланса стања. Добитак или губитак по прерачунавању одобрава или задужује Биланс успјеха.

3.3. Пласмани у депозите код иностраних банака

Депозити код иностраних банака су приказани по трошку стицања умањени за евентуална смањења вриједности.

3.4. Власничке хартије од вриједности

Власничке хартије од вриједности држане током 2003. и 2002. класификоване су као расположиве за продају и иницијално се признају по трошку стицања, који представља правичну вриједност плаћених накнада укључујући трошкове стицања у вези са инвестицијом. Након иницијалног признавања, хартије од вриједности чија се правична вриједност може поуздано утврдити се поново обрачунавају по правичној вриједности. Нереализовани добици и губици при поновном обрачуна правичне вриједности се признају у капиталу. Хартије од вриједности чија се правична вриједност не може поуздано утврдити вреднују се по трошку стицања, умањено за губитке услед смањења вриједности.

3.5. Стална средства

Стална средства су уписана по трошку стицања и умањена су за акумулирану амортизацију. Амортизација се рачуна по линеарној методи. Користе се следеће стопе у обрачуна амортизације:

Софтвер	20,0%
Друга нематеријална актива	20,0%
Зграде	1,3%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

3.6. Грантови

Грантови за средства, а који обухватају и немонетарне грантове, уписани су у номиналној вриједности и приказују грант као одгођени приход који се признаје као приход у Билансу успјеха сразмјерно трошковима који су настали (укључујући амортизацију током периода употребе тих средстава).

Примљене донације у капиталу су уписане као резерве из грантова у оквиру капитала, у складу са Одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине и Одлуком Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине.

3.7. Валута у оптицају

Централна банка Босне и Херцеговине управља издавањем и повлачењем домаћих новчаница и кованица. Припадајућа пасива за издату валуту у оптицају је евидентирана у Билансу стања.

3.8. Порези

Закон о Централној банци Босне и Херцеговине ослобађа Централну банку Босне и Херцеговине плаћања свих пореза и доприноса на њена средства, имовину и приходе, операције и трансакције. Ово ослобађање се не односи на плаћање пореза и доприноса на лични доходак и других пореза на плате.

3.9. Рачуноводство према датуму трговине и датуму трансакције

Куповина и продаја финансијске имовине се признаје на основу датума трансакције.

3.10. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе Извјештаја о новчаним токовима се дефинишу као готовина у КМ и страним валутама, девизни депозити по виђењу, SDR у ММФ-у и девизни депозити са преосталом рочношћу до 3 мјесеца.

3.11. Финансијски аранжман БиХ са ММФ-ом

На основу финансијских аранжмана сачињених крајем 2002. године између Босне и Херцеговине и ММФ-а, Биланс стања Банке садржи следеће ставке које се односе на чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у: Држање SDR-а, Обрачуната камата на држање Специјалних права вучења ("SDR"), Рачун бр. 1 и Рачун бр. 2 ММФ-а. Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ евидентирани су на посебном Повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције.

4. Страна валута у готовини

Страна валута у готовини садржи:

	(у КМ)	
	31/12/2003	31/12/2002
Готовина у трезорима	38.938.956	58.865.593
Готовина у транзиту	20.174.942	465
УКУПНО	59.113.898	58.866.058

5. Краткорочни депозити код иностраних банака

Географска анализа краткорочних депозита код иностраних комерцијалних банака може се извршити на следећи начин:

(у КМ)			
Бр.	Географска анализа	31/12/2003.	31/12/2002.
1. Велика Британија			
	Орочени депозити	985.174.946	1.330.059.091
	Депозити по виђењу	24.877.041	49.221.523
	Укупно	1.010.051.987	1.379.280.614
2. Белгија			
	Орочени депозити	337.000.283	427.742.388
	Депозити по виђењу	0	0
	Укупно	337.000.283	427.742.388
3. Холандија			
	Орочени депозити	315.685.505	92.577.963
	Депозити по виђењу	0	0
	Укупно	315.685.505	92.577.963
4. Аустрија			
	Орочени депозити	307.610.070	114.244
	Депозити по виђењу	473.269	286.114
	Укупно	308.083.339	400.358
5. Француска			
	Орочени депозити	260.911.866	0
	Депозити по виђењу	0	0
	Укупно	260.911.866	0
6. Њемачка			
	Орочени депозити	242.670.147	443.793.916
	Депозити по виђењу	1.140.581	2.771.472
	Укупно	243.810.728	446.565.388
7. Шведска			
	Орочени депозити	173.514.231	0
	Депозити по виђењу	0	0
	Укупно	173.514.231	0
8. Швајцарска			
	Орочени депозити	65.543.487	51.950.729
	Депозити по виђењу	1.587.684	1.127.081
	Укупно	67.131.171	53.077.810
	ОРОЧЕНИ ДЕПОЗИТИ УКУПНО	2.688.110.535	2.346.238.331
	ДЕПОЗИТИ ПО ВИЂЕЊУ УКУПНО	28.078.575	53.406.190
	УКУПНО	2.716.189.110	2.399.644.521

(у КМ)					
31/12/2003.			31/12/2002.		
	Валута	Орочени депозити	Депозити по виђењу	Орочени депозити	Депозити по виђењу
УКУПНО ПО ВАЛУТАМА	USD	0	47.669	0	5.689.605
	EUR	2.688.110.535	26.488.793	2.346.238.331	46.639.258
	Остало	0	1.542.113	0	1.077.327
УКУПНО		2.688.110.535	28.078.575	2.346.238.331	53.406.190

(у КМ)		
	31/12/2003.	31/12/2002.
Гарантни депозити по виђењу	586.730	1.893.355
Остали депозити по виђењу	27.491.845	51.512.835
Укупно депозити по виђењу	28.078.575	53.406.190
Гарантни орочени депозити	1.899.482	1.114.244
Остали орочени депозити	2.686.211.053	2.345.124.087
Укупно орочени депозити	2.688.110.535	2.346.238.331
УКУПНО	2.716.189.110	2.399.644.521

Анализа орочених депозита код иностраних комерцијалних банака на основу датума доспијећа:

(у КМ)		
	31/12/2003.	31/12/2002.
Доспијеће		
До мјесец дана	974.289.010	1.088.032.927
Од једног до два мјесеца	427.208.800	313.638.816
Од два до три мјесеца	301.004.771	617.609.592
Од три до четири мјесеца	109.509.696	0
Од четири до дванаест мјесеци	876.098.258	326.956.996
УКУПНО	2.688.110.535	2.346.238.331

Каматне стопе на депозите по виђењу су износиле од 1,25 % до 2,80 % током 2003. године (2002.: од 2,30 % до 3,30 %). Каматне стопе на орочене депозите су износиле од 2,00 % до 2,80 % током 2003. године (2002.: од 2,80 % до 3,70 %).

6. Домаћа актива

Жиро рачуни су салда која држи Централна банка Босне и Херцеговине за исплату КМ.

7. Власничке хартије од вриједности

(у КМ)		
	31/12/2003.	31/12/2002.
Акције код BIS банке	27.803.327	27.803.327
Акције код SWIFT-a	2.963	2.963
УКУПНО	27.806.290	27.806.290

8. Обрачунате камате и остала актива

	(y KM)	
	31/12/2003.	31/12/2002.
Обрачунате а недоспјеле камате на орочене депозите код иностраних банака	12.253.323	19.669.780
Активна временска разграничења	88.949	69.292
Разна остала актива	1.492.914	747.992
УКУПНО	13.835.186	20.487.064

9. Стална средства

	(y KM)							
	Софтвер и друга нематериј. актива	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Аванси	Остало	Инвестиције у току	УКУПНО
Набавна вриједност на дан 01.01.2003.	8.248.954	6.271.755	12.117.754	1.064.280	1.758.697	276.111	1.541.583	31.279.133
Новонабављено	1.277.511	78.574	2.256.441	153.382	(1.689.146)	14.763	7.664.228	9.755.752
Уништење, продаја и трансфери	0	0	(273.344)	(158.211)	0	(28.253)	0	(459.808)
Набавна вриједност на дан 31.12.2003.	9.526.465	6.350.328	14.100.852	1.059.450	69.551	262.621	9.205.811	40.575.077
Акумулирана амортизација - стање на дан 01.01.2003.	2.922.396	43.841	2.496.476	249.104	0	46.515	0	5.758.332
Амортизација за 2003.	1.861.091	110.961	1.981.259	169.676	0	31.796	0	4.154.782
Амортизација за уништена и продата стална средства	0	0	(233.547)	(96.047)	0	(7.554)	0	(337.148)
Акумулирана амортизација на дан 31.12.2003.	4.783.487	154.802	4.244.188	322.733	0	70.756	0	9.575.966
Нето вриједност на дан 31.12.2003.	4.742.978	6.195.526	9.856.664	736.718	69.551	191.864	9.205.811	30.999.111
Нето вриједност на дан 31.12.2002.	5.326.557	6.227.913	9.621.279	815.176	1.758.697	229.596	1.541.583	25.520.801

Банци је додијелено право коришћења пословне зграде у улици Маршала Тита бр. 25 чији је власник Босна и Херцеговина.

10. Конвертибилна марка у оптицају

Валута у оптицају се може анализирати на следећи начин:

	(y KM)	
	2003.	2002.
Конвертибилна марка стављена у оптицај - Почетно стање 01/01	1.868.650.806	1.805.962.219
Смањење / повећање конвертибилне марке у оптицају током године	(146.792.560)	62.688.587
Конвертибилна марка стављена у оптицај - укупно - Стање 31/12	1.721.858.246	1.868.650.806

Од валуте стављене у оптицај у укупном износу од 1.868.650.806 KM са 31. децембром 2002. године, 285.187 KM стављено је у оптицај изван Босне и Херцеговине.

11. Депозити банака

	31/12/2003.	31/12/2002.
Депозити домаћих комерцијалних банака	883.366.962	446.046.021
Депозитни рачуни - блокирана средства	57.248	0
Рачуни резерви организационих дијелова Централне банке Босне и Херцеговине	578.677	834.329
Остале обавезе према банкама за примљене депозите	589	0
УКУПНО	884.003.476	446.880.350

Депозити 37 домаћих комерцијалних банака у износу од КМ 883.366.962 служе за испуњавање обавеза према обавезним резервама, за поравнање платних задужења и за трансакције између комерцијалних банака и Централне банке Босне и Херцеговине.

Камата на депозите домаћих комерцијалних банака је обрачуната у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, а каматна стопа током 2003. године је износила од 1,95 % до 2,75 % (2002.: од 3,00 % до 3,30 %). Основица за обрачун трошкова камате на ове депозите промијењена је током године, као што је описано у биљешци 21.

12. Депозити Владе и других резидената

	31/12/2003.	31/12/2002.
Депозити за сервисирање вањског дуга БиХ	10	0
Депозити за Буџет институција БиХ	4.312.579	6.297.777
Депозитни рачуни по ММФ-овим трансакцијама	5.147.794	4.758.744
Остали депозити влада	9.133.224	15.652.070
Депозити осталих резидената	1.870.772	2.913.059
УКУПНО	20.464.379	29.621.650

13. Одгођени приход

Одгођени приход представља грантове примљене у новцу и сталним средствима, и признаје се систематски у Билансу успјеха кроз период употребе гранта.

	2003.	2002.
Почетно стање 01/01	9.708.249	11.056.809
Нови примљени грантови	9.982	916.038
Приходи од грантова	(2.715.605)	(2.264.598)
Стање 31/12	7.002.626	9.708.249

14. Остала пасива

	(у КМ)	
	31/12/2003.	31/12/2002.
ММФ-ови рачуни 1 и 2	1.026.033	1.121.439
Остале обавезе према иностраним банкама	430	0
Остале обавезе према осталим нерезидентима	0	10
Депозит у КМ Мисије УН-а	0	51.725
Добављачи	2.311.591	647.916
Обрачунати трошкови и остала разна пасива	1.810.301	975.508
Обавезе према запосленим радницима	694.719	636.653
УКУПНО	5.843.074	3.433.251

15. Уписани капитал

Номинални капитал је уписан 100 % у износу од КМ 25.000.000 од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године.

16. Капитал из добити

Капитал из добити представља чисту добит од 1997. године до 2002. године и дио чисте добити из 2003. године (КМ 14.058.664) расподијељен у капитал у складу са чланом 27. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине. Члан 27. одређује да чиста добит из године мора бити расподијељена у капитал у случају ако је износ капитала мањи од 5 % укупног износа новчане пасиве.

17. Капитал у акцијама

Овај износ представља инвестицију Банке код Банке за међународна поравнања, која је примљена без трошка стицања у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије.

18. Резерве од донација

Резерве од донација у износу од КМ 4.000.000 су донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године.

Статус резерви од донација је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине.

Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине.

19. Резерве из добити

Резерве из добити представљају дио чисте добити из 2002. и 2003. године (КМ 19.869.913) расподијељене у резерве у складу са чланом 27. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

20. Приход од камате на депозите и сличан приход

	(y KM)	
	2003.	2002.
Камате на депозите Централне банке Босне и Херцеговине	57.226.529	77.735.999
Дивиденде на власничке хартије од вриједности	536.144	542.537
Остало	49.627	8.475
УКУПНО	57.812.300	78.287.011

21. Трошкови камата на депозите

До 31. маја 2003. године основу за обрачун камата на депозите комерцијалних банака чинила је само обавезна резерва, а од 1. јуна 2003. године примјењује се нова Одлука пословне политике Банке у дијелу обрачуна камате на депозите комерцијалних банака на начин да основу за обрачун камата чине укупни депозити комерцијалних банака у обрачунском периоду.

	(y KM)	
	2003.	2002.
Трошкови камата на основу депозита комерцијалних банака	7.914.752	2.296.517
УКУПНО	7.914.752	2.296.517

22. Нето приход / расход од курсних разлика

	(y KM)	
	2003.	2002.
Приходи од курсних разлика	944.409	7.597.744
Трошкови од курсних разлика	851.719	8.121.646
УКУПНО	92.690	(523.902)

23. Приходи од грантова

Ова ставка представља признати приход на грантове примљене већином од USAID-а као компензацију на трошкове у 2003. години (видјети биљешку 13).

24. Остали приходи

	(y KM)	
	2003.	2002.
Приходи од провизија - услуге за Владу БиХ и друге небанкарске резиденте	91.577	77.590
Казнене камате примљене од домаћих комерцијалних банака	342.792	671.759
Приходи од провизија од домаћих комерцијалних банака	2.921.592	3.830.757
Емисиона добит	971.316	0
Остали разни приходи	112.122	113.346
УКУПНО	4.439.399	4.693.452

25. Остали оперативни трошкови

	(у КМ)	
	2003.	2002.
Трошкови провизија	14.513	19.131
Трошкови трансакција са иностраним банкама	247.985	1.430.859
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	524.496	2.898.582
УКУПНО	786.994	4.348.572

26. Новац и новчани еквиваленти

	(у КМ)	
	31/12/2003.	31/12/2002.
Готовина у КМ-у у организационим дијеловима Банке	578.677	834.329
Страна валута у готовини	59.113.898	58.866.058
Девизни депозити по виђењу	28.078.575	53.406.190
SDR у ММФ-у	5.324.775	5.881.912
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца	1.702.502.581	2.019.281.335
УКУПНО	1.795.598.506	2.138.269.824

27. Трансакције са повезаним лицима

Нису постојале никакве трансакције са члановима Управног одбора нити са осталим члановима управљачке структуре током године.

У 2003. години Банка је почела са пласманом средстава кроз облик стамбених кредита упосленим радницима, а у складу са Финансијским планом и другим актима којима се регулишу начин и услови одобравања ових средстава. Сљедећа табела приказује пласман и услове ових трансакција у 2003. години:

Укупно пласирано	836.156 КМ
Нето потраживање на дан 31.12.2003. године	822.808 КМ
Годишња каматна стопа	4 %
Просјечан рок отплате кредита	14, 15 година
Зарађена камата	18.076 КМ

28. Извршавање клиринга и дистрибуција конвертибилне марке

Од 5. јануара 2001. године клиринг у КМ-у за локалне комерцијалне банке обавља се посредством RTGS (Real Time Gross Settlement) и (Bulk) Giro Clearing система у оквиру Банке, преко рачуна резерви које комерцијалне банке имају код Банке. Такође, од 5. јануара 2001. године, дистрибуција конвертибилне марке у цијелој држави обавља се посредством издвојених трезора Банке.

Домаћи платни промет извршавају комерцијалне банке са лиценцом које су учесници међубанкарског система поравнања.

29. Управљање ризиком

Један од конститутивних елемената пословне стратегије Банке је управљање ризиком.

Управљање ризиком у Банци одвија се на три нивоа, на нивоу Управног одбора Банке, Управе и Инвестиционог комитета Банке.

29.1. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности повезан је са могућношћу благовременог и ефикасног измирења обавеза. Банка управља ризиком ликвидности инвестирајући већином у краткорочне депозите код иностраних банака.

Анализа доспијећа на дан 31. децембар 2003.године

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 год.	Преко 3 год.	Недефинисано доспијеће	УКУПНО
АКТИВА						
Страна актива	1.795.019.829	985.607.954	0	0	0	2.780.627.783
Страна валута у готовини	59.113.898	0	0	0	0	59.113.898
Краткорочни депозити код инобанака	1.730.581.156	985.607.954	0	0	0	2.716.189.110
SDR у ММФ-у	5.324.775	0	0	0	0	5.324.775
Домаћа актива	578.677	0	0	0	0	578.677
Жиро рачуни	578.677	0	0	0	0	578.677
Власничке хартије од вриједности	0	0	0	0	27.806.290	27.806.290
Обрачунате камате и остала актива	8.483.218	4.583.856	102.043	666.069	0	13.835.186
Стална средства	0	0	0	0	30.999.111	30.999.111
УКУПНА АКТИВА	1.804.081.724	990.191.810	102.043	666.069	58.805.401	2.853.847.047
ПАСИВА						
Конвертибилна марка у оптицају	1.721.858.246	0	0	0	0	1.721.858.246
Домаћи депозити	904.467.855	0	0	0	0	904.467.855
Депозити банака	884.003.476	0	0	0	0	884.003.476
Депозити Владе и других резидената	20.464.379	0	0	0	0	20.464.379
Одложени приход	0	0	0	0	7.002.626	7.002.626
Остала пасива	5.763.439	79.635	0	0	0	5.843.074
Капитал и резерве	0	0	0	0	214.675.246	214.675.246
Уписани капитал	0	0	0	0	25.000.000	25.000.000
Капитал из добити	0	0	0	0	106.316.305	106.316.305
Капитал у акцијама	0	0	0	0	27.803.327	27.803.327
Резерве од донација	0	0	0	0	4.000.000	4.000.000
Резерве из добити	0	0	0	0	51.555.614	51.555.614
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	2.632.089.540	79.635	0	0	221.677.872	2.853.847.047
НЕТО ПОЗИЦИЈА	(828.007.816)	990.112.175	102.043	666.069	(162.872.471)	0

Анализа доспијећа на дан 31. децембар 2002.године

	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 год.	Преко 3 год.	Недефинисано доспијеће	УКУПНО
АКТИВА						
Страна актива	2.137.435.495	326.956.996	0	0	0	2.464.392.491
Страна валута у готовини	58.866.058	0	0	0	0	58.866.058
Краткорочни депозити код инобанака	2.072.687.525	326.956.996	0	0	0	2.399.644.521
SDR у ММФ-у	5.881.912	0	0	0	0	5.881.912
Домаћа актива	834.329	0	0	0	0	834.329
Жиро рачуни	834.329	0	0	0	0	834.329
Власничке хартије од вриједности	0	0	0	0	27.806.290	27.806.290
Обрачунате камате и остала актива	19.342.642	1.144.422	0	0	0	20.487.064
Стална средства	0	0	0	0	25.520.801	25.520.801
УКУПНА АКТИВА	2.157.612.466	328.101.418	0	0	53.327.091	2.539.040.975
ПАСИВА						
Конвертибилна марка у оптицају	1.868.650.806	0	0	0	0	1.868.650.806
Домаћи депозити	476.502.000	0	0	0	0	476.502.000
Депозити банака	446.880.350	0	0	0	0	446.880.350
Депозити Владе и других резидената	29.621.650	0	0	0	0	29.621.650
Одложени приход	0	0	0	0	9.708.249	9.708.249
Остала пасива	3.348.251	85.000	0	0	0	3.433.251
Капитал и резерве	0	0	0	0	180.746.669	180.746.669
Уписани капитал	0	0	0	0	25.000.000	25.000.000
Капитал из добити	0	0	0	0	92.257.641	92.257.641
Капитал у акцијама	0	0	0	0	27.803.327	27.803.327
Резерве од донација	0	0	0	0	4.000.000	4.000.000
Резерве из добити	0	0	0	0	31.685.701	31.685.701
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	2.348.501.057	85.000	0	0	190.454.918	2.539.040.975
НЕТО ПОЗИЦИЈА	(190.888.591)	328.016.418	0	0	(137.127.827)	0

29.2. Девизни ризик

Управљање и контролу девизног ризика Банка осигурава стриктним поштивањем одредаба Закона о Централној банци Босне и Херцеговине и смјерница Централне банке о инвестирању девизних резерви.

Наведеним актима су тачно дефинисани лимити држања активе и пасиве у свакој страниој валути. Највећи дио новчане активе држи се у еврџ, а максимални износ који се може држати у другим конвертибилним валутама подложним промјенама тржишног курса не смије прелазити 50% укупног износа капитала и резерви Банке.

Нето валутна изложеност на дан 31. децембар 2003.године

	EUR	USD	Остала страна валута	КМ	УКУПНО (у КМ)
АКТИВА					
Страна актива	2.773.688.430	61.678	6.877.675	0	2.780.627.783
Страна валута у готовини	59.089.102	14.009	10.787	0	59.113.898
Краткорочни депозити код инобанака	2.714.599.328	47.669	1.542.113	0	2.716.189.110
SDR у ММФ-у	0	0	5.324.775	0	5.324.775
Домаћа актива	0	0	0	578.677	578.677
Жиро рачуни	0	0	0	578.677	578.677
Власничке хартије од вриједности	2.963	0	0	27.803.327	27.806.290
Обрачунате камате и остала актива	12.264.176	5.280	0	1.565.730	13.835.186
Стална средства	0	0	0	30.999.111	30.999.111
УКУПНА АКТИВА	2.785.955.569	66.958	6.877.675	60.946.845	2.853.847.047
ПАСИВА					
Конвертибилна марка у оптицају	0	0	0	1.721.858.246	1.721.858.246
Домаћи депозити	0	0	0	904.467.855	904.467.855
Депозити банака	0	0	0	884.003.476	884.003.476
Депозити Владе и других резидената	0	0	0	20.464.379	20.464.379
Одложени приход	0	0	0	7.002.626	7.002.626
Остала пасива	405.090	0	1.026.033	4.411.951	5.843.074
Капитал и резерве	29.000.000	0	0	185.675.246	214.675.246
Уписани капитал	25.000.000	0	0	0	25.000.000
Капитал из добити	0	0	0	106.316.305	106.316.305
Капитал у акцијама	0	0	0	27.803.327	27.803.327
Резерве од донација	4.000.000	0	0	0	4.000.000
Резерве из добити	0	0	0	51.555.614	51.555.614
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	29.405.090	0	1.026.033	2.823.415.924	2.853.847.047
НЕТО ВАЛУТНА ИЗЛОЖЕНОСТ	2.756.550.479	66.958	5.851.642	(2.762.469.079)	0

Валутна изложеност EUR наспрам КМ не постоји, пошто је курс КМ законски везан за EUR, како је објашњено у биљешци 2.2.

Нето валутна изложеност на дан 31. децембар 2002. године

	EUR	USD	Остала страна валута	KM	УКУПНО (у KM)
АКТИВА					
Страна актива	2.451.571.487	5.764.938	7.056.066	0	2.464.392.491
Страна валута у готовини	58.693.898	75.333	96.827	0	58.866.058
Краткорочни депозити код инобанака	2.392.877.589	5.689.605	1.077.327	0	2.399.644.521
SDR у MMФ-у	0	0	5.881.912	0	5.881.912
Домаћа актива	0	0	0	834.329	834.329
Жиро рачуни	0	0	0	834.329	834.329
Власничке хартије од вриједности	2.963	0	0	27.803.327	27.806.290
Обрачунате камате и остала актива	19.670.915	0	0	816.149	20.487.064
Стална средства	287.298	0	0	25.233.503	25.520.801
УКУПНА АКТИВА	2.471.532.663	5.764.938	7.056.066	54.687.308	2.539.040.975
ПАСИВА					
Конвертибилна марка у опцијају	0	0	0	1.868.650.806	1.868.650.806
Домаћи депозити	0	0	0	476.502.000	476.502.000
Депозити банака	0	0	0	446.880.350	446.880.350
Депозити Владе и других резидената	0	0	0	29.621.650	29.621.650
Одложени приход	0	0	0	9.708.249	9.708.249
Остала пасива	938.498	1.032	1.264.665	1.229.056	3.433.251
Капитал и резерве	29.000.000	27.803.327	0	123.943.342	180.746.669
Уписани капитал	25.000.000	0	0	0	25.000.000
Капитал из добити	0	0	0	92.257.641	92.257.641
Капитал у дионицама	0	0	0	0	27.803.327
Резерве од донација	4.000.000	0	0	0	4.000.000
Резерве из добити	0	0	0	31.685.701	31.685.701
УКУПНА ПАСИВА И КАПИТАЛ	29.938.498	1.032	1.264.665	2.507.836.780	2.539.040.975
НЕТО ВАЛУТНА ИЗЛОЖЕНОСТ	2.441.594.165	5.763.906	5.791.401	(2.453.149.472)	0

29.3. Каматни ризик

Банка је изложена каматном ризику приликом инвестирања девизних резерви. Она води економску политику са циљем минимизирања каматног ризика. Инвестиције се врше са различитим каматним стопама, зависно од временских периода инвестирања, уз максималан рок инвестирања од једне године. Сви орочени депозити су пласирани по фиксној каматној стопи.

29.4. Кредитни ризик

Банка је изложена кредитном ризику по два основа. Први извор кредитног ризика представља неизвршавање уговорних обавеза друге стране из уговора о инвестирању. Управљање овом врстом ризика остварује се путем избора уговорних страна високог кредитног рејтинга, ограничењем рока, контролом обима и динамике инвестирања.

Други потенцијални извор ризика повезан је са ММФ-овим рачунима број 1 и број 2. На тим рачунима исказују се обавезе Босне и Херцеговине на основу чланства у ММФ-у и обавезе на основу кредитних аранжмана Босне и Херцеговине са ММФ-ом. У случају да надлежне институције Босне и Херцеговине не обезбиједи благовремено средства за измирење тих обавеза, то ствара обавезу за Банку и нарушавање одредаба Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

Стриктно се придржавајући одредаба Меморандума о извршавању улоге фискалног агента Босне и Херцеговине према ММФ-у, Банка ствара услове за управљање наведеним ризиком. За случај да надлежне државне институције не обезбиједи средства за измирење обавеза, Банка има овлашћење да, у складу са Одлуком Управног одбора Банке о начину обезбјеђења средстава према ММФ-у, сва средства која се налазе на депозитним рачунима Босне и Херцеговине и подрачунима ентитета усмјери на рачун за измирење доспјелих обавеза.

29.5. Концентрација кредитног ризика

Укупни депозити Банке код иностраних банака са стањем на дан 31.12.2003. године износе КМ 2.716.189.110 (2002.: КМ 2.399.644.521). Највећи износ тих средстава инвестиран је у 7 иностраних банака (2002.: у 5 иностраних банака) са појединачном концентрацијом која прелази износ укупног капитала и резерви Централне банке Босне и Херцеговине.

Појединачна концентрација кредитног ризика која прелази износ укупног капитала и резерви Централне банке Босне и Херцеговине:

31.12.2003.			31.12.2002.		
Рејтинг банке	Износ депозита у КМ	% у односу на укупне депозите	Рејтинг банке	Износ депозита у КМ	% у односу на укупне депозите
AA +	337.000.283	12,41	AA +	427.742.388	17,83
Aa2	307.494.876	11,32	AAA	413.977.944	17,25
AA +	299.037.327	11,01	AA	407.808.030	16,99
AA +	296.433.344	10,91	AA -	403.986.181	16,84
AAA	296.127.206	10,90	AA	237.257.685	9,89
AAA	260.911.866	9,61			
AAA	242.671.924	8,93			

Највећа индивидуална изложеност ризику на дан 31.12.2003. године износила је у КМ еквиваленту 337.000.283 (2002.: КМ 427.742.388).

Управа Банке сматра да Банка оваквим начином инвестирања девизних резерви није изложена већем степену ризика, обзиром да политика инвестирања Банке поштује, поред захтјева профитабилности, и сигурност пласмана, мјерену стандардима кредитног рејтинга банака код којих се средства инвестирају.

Укупна концентрација кредитног ризика Централне банке Босне и Херцеговине:

Рејтинг банке	31.12.2003.		31.12.2003.	
	Износ депозита у КМ	% у односу на укупне депозите	Износ депозита у КМ	% у односу на укупне депозите
AAA	866.793.384	31,91	467.007.102	19,46
AA +	1.018.513.031	37,50	718.879.172	29,96
AA	123.249.572	4,54	645.086.880	26,88
Aa2	307.494.876	11,32	0	0,00
AA -	398.554.484	14,67	496.613.898	20,69
A +	0	0,00	71.656.594	2,99
A1	371.044	0,01	400.358	0,02
A2	217.419	0,01	0	0,00
A -	995.300	0,04	517	0,00
УКУПНО	2.716.189.110	100,00	2.399.644.521	100,00

30. Ванбилансне ставке

Централна банка Босне и Херцеговине води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада Босне и Херцеговине и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Централне банке Босне и Херцеговине, они нису укључени у Биланс стања Банке.

Такође, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција за које Банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

	31/12/2003.	31/12/2002.
Хартије од вриједности и средства трећих лица која се држе код иностраних банака	196.697.368	188.745.151
Пасива за хартије од вриједности и средства трећих лица	196.697.368	188.745.151
Депозити нерезидената	59.394.952	108.717.953
Депозити УСАИД-а	59.312.129	108.322.198
Депозити осталих нерезидената	82.823	395.755
Депозити резидената	93.169.854	47.196.676
Депозити Владе БиХ	90.882.526	46.007.641
Депозити Владе БиХ на основу сукцесије	59.788.336	12.732.250
Депозити Владе БиХ - сервисирање спољног дуга БиХ	345.014	2.664.107
Депозити Владе БиХ - Буџет нституција БиХ	13.464.788	19.732.189
Остали депозити Владе БиХ	17.284.388	10.879.095
Депозити осталих влада у БиХ	1.063.321	926.932
Депозити - Влада Федерације БиХ	1.063.321	926.932
Депозити осталих резидената	1.224.007	262.103
Депозити - Агенција за осигурање депозита	87.514	262.032
Депозити - Агенција за банкарство Федерације БиХ	3	71
Депозити - пензије из Немачке	1.844	0
Депозитни рачуни банака - блокирана средства	1.134.646	0
Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности	44.132.562	32.830.522
Инвестиције везане за хартије од вриједности - Агенција за осигурање депозита	44.132.562	32.830.522

Камате и провизије на хартије од вриједности и средства трећих лица

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције отворени су посебни каматоносни рачуни у Bank of America. Централна банка Босне и Херцеговине не обрачунава и не наплаћује камату и провизију на овим рачунима.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (Пасх и Цустодиан Аццоунт) који гласе на Банку и Агенцију за осигурање депозита. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције и асет манаџер-а. Централна банка Босне и Херцеговине за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у

Као депозитар за чланство Босне И Херцеговине у ММФ-у, Централна банка Босне и Херцеговине држи ММФ-ове рачуне број 1 и 2 и обезбјеђује услуге чувања хартија од вриједности БиХ које се издају за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза. Банка држи SDR-ове као дио своје функције управљања девизним резервама. Банка дјелује као фискални агент у име БиХ у њеним односима са ММФ-ом, али није одговорна за средства и обавезе везане за чланство. Консолидована Позиција који слиједи представља сажетак позиција Босне и Херцеговине код ММФ-а:

Консолидована Позиција чланства Босне и Херцеговине у ММФ-у на дан 31. децембра 2003. године

(у KM)

Актива		
Квота	393.290.751	
Држање SDR-а	5.317.300	
Обрачуната камата на држање SDR-а	7.475	
Укупна актива	398.615.526	
Пасива		
ММФ-ов рачун бр.1		1.014.499
ММФ-ов рачун бр. 2		11.534
Хартије од вриједности		601.879.171
Рачуни плативих трошкова		808.746
Обрачуната камата на алокацију SDR-а		126.195
Укупна пасива		603.840.145
Нето чланска позиција код ММФ-а		
Обавезе БиХ према ММФ-у које углавном настају из реоткупа и прилагођавања вриједности валуте	252.859.669	
Алокација SDR-а	(47.635.050)	
Нето чланска позиција	205.224.619	
	603.840.145	603.840.145
Укупна консолидована позиција - актива и пасива		
Алокација SDR-а	47.635.050	47.635.050
ММФ-ов рачун бр.1	(1.014.499)	(1.014.499)
ММФ-ов рачун бр. 2	(11.534)	(11.534)
Укупна бруто позиција БиХ у ММФ-у - актива и пасива	650.449.162	650.449.162

Држање SDR-а, Обрачуната камата на држање SDR-а, ММФ-ов рачун бр.1 и ММФ-ов рачун бр. 2 одражавају рачуне који се држе у Билансу стања Банке.

За потребе Консолидоване Позиције Босне и Херцеговине у ММФ-у, бруто позиција БиХ умањена је за Алокацију SDR-а те је увећана за ММФ-ове рачуне бр. 1 и 2.

Консолидована Позиција чланства Босне и Херцеговине у ММФ-у
на дан 31. децембра 2002. године

(у КМ)

Актива		
Квота	429.860.824	
Држање SDR-a	5.869.581	
Обрачуната камата на држање SDR-a	12.331	
Укупна актива	435.742.736	
Пасива		
ММФ-ов рачун бр.1		1.108.832
ММФ-ов рачун бр. 2		12.606
Хартије од вриједности		689.054.836
Рачуни плативих трошкова		1.056.858
Обрачуната камата на алокацију SDR-a		172.425
Укупна пасива		691.405.557
Нето чланска позиција код ММФ-а		
Обавезе БиХ према ММФ-у које углавном настају из реоткупа и прилагођавања вриједности валуте	307.727.208	
Алокација SDR-a	(52.064.387)	
Нето чланска позиција	255.662.821	
	691.405.557	691.405.557
Укупна консолидована позиција - актива и пасива		
Алокација SDR-a	52.064.387	52.064.387
ММФ-ов рачун бр.1	(1.108.832)	(1.108.832)
ММФ-ов рачун бр. 2	(12.606)	(12.606)
Укупна бруто позиција БиХ у ММФ-у - актива и пасива	742.348.506	742.348.506

31. Правична вриједност финансијске aktive и пасиве

Краткорочни депозити од и код банака исказани су приближно правичној вриједности, јер су ти депозити краткорочни пласмани по тржишним каматним стопама. У окружењу са занемарљивим инфлаторним кретањима, књиговодствена вриједност осталих позиција финансијске aktive и пасиве не одступа значајно у односу на правичну вриједност.

32. Правило currency board

Закон о Централној банци Босне и Херцеговине захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви. Детаљи поштовања тог правила су следећи:

	(y KM)	
	31/12/2003.	31/12/2002.
Страна актива	2.780.627.783	2.464.392.491
Мање Пасива према нерезидентима	1.026.463	1.173.174
Нето девизне резерве	2.779.601.320	2.463.219.317
Монетарна пасива	2.626.326.101	2.345.152.806
Нето страна актива (Нето девизне резерве минус монетарна пасива)	153.275.219	118.066.511

Додатак

6. ДОДАТАК

6.1 Важни догађаји у 2003. години

- 10.02.2003. Предсједништво БиХ донијело Изјаву којом је потврдило наставак примјене аранжмана валутног одбора
- 11.04.2003. Централна банка БиХ организовала међународну конференцију под називом "Улога валутних одбора у монетарној политици: Историја и пракса"
- 23.04.2003. Предсједништво БиХ усвојило амандмане на Закон о ЦББиХ - члана 36, који се односе на обавезне резерве.
- 24.04.2003. Парламентарна Скупштина БиХ усвојила амандмане на Закон о ЦББиХ који се односе на обавезну резерву
- 7.05.2003. Управни одбор ЦББиХ донио одлуку о измјени начина утврђивања обавезне резерве у комерцијалним банкама
- 15.05.2003. Успостављено Вијеће за тржиште капитала чија је улога направити цијеловиту стратегију за развој тржишта капитала
- 20.05.2003. Предсједништво БиХ именovalo Питера Никола, Кемала Козарића, Манојла Ђорића и Милу Гаџић за чланове новог Управног одбора ЦББиХ, имајући у виду чињеницу да је истицао шестогодишњи мандат тадашњим члановима Управног одбора. Пети члан Управног одбора именован је накнадно.
- 22.05.2003. Меморандум о сарадњи и размјени информација потписали гувернер ЦББиХ Питер Никол и директори агенција за банкарство Федерације БиХ и Републике Српске Златко Барш и Душанка Новаковић
- 1.06.2003. Ступила на снагу нова правила о обавезној резерви
- 25.06.2003. ЦББиХ и Народна банка Србије потписале Уговор о откупу КМ остварених по основу обављања мјењачких послова на територији Србије
- 11.08.2003. Почео мандат новим, а истекао дотадашњим члановима Управног одбора ЦББиХ. Одржана конституирајућа сједница новог Управног одбора на којој је одлучено да за гувернера ЦББиХ до 31. децембра 2004. године поново буде изабран Питер Никол, а да од 1. јануара 2005. године дужност гувернера преузме актуелни вишегувернер Кемал Козарић
- 26.08.2003. Предсједништво БиХ именovalo Љубомира Ковачевића за петог члана Управног одбора ЦББиХ, чиме је Вијеће комплетирано.
- 8.10.2003. ЦББиХ објавила да ће у првој половини 2004. године БиХ добити први суверени кредитни рејтинг, чија је израда повјерена америчкој компанији "Moody's".
- 5.11.2003. Меморандум о разумијевању и сарадњи на пољу надзора над пословањем банака, који је претходно потписао гувернер Хрватске народне банке Жељко Рохатински, потписали гувернер ЦББиХ Питер Никол и директори агенција за банкарство Федерације БиХ и Републике Српске Златко Барш и Душанка Новаковић.
- 5.12.2003. Управни одбор ЦББиХ донио одлуку о измјени висине накнаде коју ЦББиХ плаћа комерцијалним банкама на износ средстава изнад обавезне резерве

6.2 Руководство и структура ЦББиХ

Централна банка се састоји од Управног одбора, Управе, која се састоји од гувернера и три вицегувернера, и особља. Организациона структура Централне банке омогућава успјешно обављање дјелатности утврђене Законом о ЦББиХ.

Управни одбор је највиши орган Централне банке. У 2003. години Предсједништво је, по истеку шестогодишњег мандата Управног одбора, именovalo нови Управни одбор на следећих шест година. Предсједавајући новог Управног одбора је Питер Никол, а чланови Манојло Ћорић, коме је продужен мандат, Мила Гацић, Љубомир Ковачевић и Кемал Козарић. Управно одбор у новом сазиву одржао је прву сједницу 11. августа 2003. године на којој је за гувернера поново изабран Питер Никол. Ову дужност ће обављати до краја 2004. године, када ће дужност преузети Кемал Козарић, актуелни вицегувернер.

Управа, коју чине гувернер и три вицегувернера, надлежна је и одговорна за оперативно руковођење текућим пословима и реализацију циљева и задатака утврђених Законом о ЦББиХ и Стратешким планом и одлукама Управног одбора. У току 2003. године Управа је одржала 25 сједница.

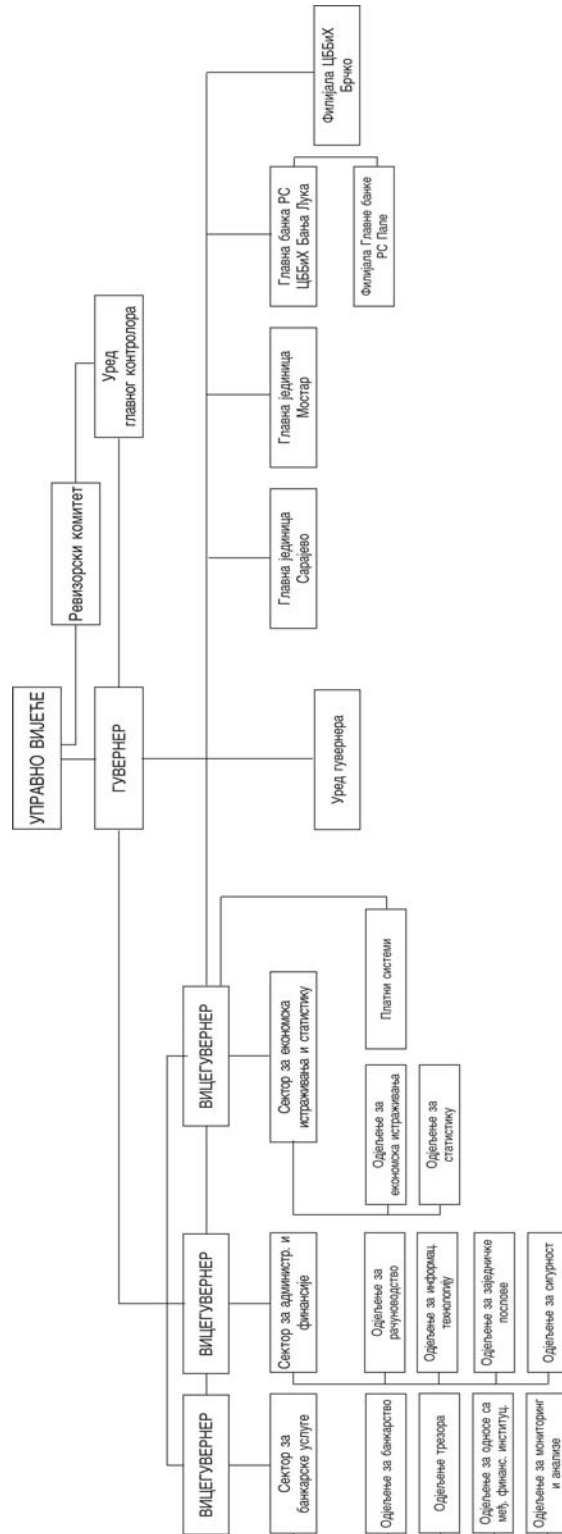
У току 2003. године извршен је пријем 15 службеника, од тога 4 службеника на одређено вријеме, а једном службенику је престао радни однос, тако да Централна банка сада има 264 запослених радника. Према квалификационој структури запошљава 136 са ВСС, 28 са ВС и 100 са ССС и осталом стручном спремом.

Током године ЦББиХ је наставила да ради на стручном усавршавању, опремању и мотивисању особља.

Број запослених у периоду 1997 - 2003. године

31.12.1997.	31.12.1998.	31.12.1999.	31.12.2000.	31.12.2001.	31.12.2002.	31.12.2003.
80	106	157	194	241	250	264

Организациона структура ЦББиХ (шема):

РУКОВОДСТВО БАНКЕ на дан 31.12.2003.

УПРАВНИ ОДБОР:

Питер Никол, председавајући
Манојло Ђорић, члан
др Мила Гацић, члан
др Љубомир Ковачевић, члан
Кемал Козарић, члан

*Управни
одбор,
управа
и
контрола*

УПРАВА:

Питер Никол, гувернер
мр Драган Ковачевић, вицегувернер
Кемал Козарић, вицегувернер
Љубиша Владушић, вицегувернер

КОНТРОЛА:

Јасмина Халилбеговић, главни контролор
Милосија Дракулић, замјеник контролора
Јасна Новалија, замјеник контролора
Антон Салапић, замјеник контролора

*Руководно
особље*

РУКОВОДСТВО БАНКЕ на дан 31.12.2003.

РУКОВОДНО ОСОБЉЕ:

Секретар Управног одбора
Савјетник за питања финансијских тржишта
Координатор за банкарску супервизију
Служба за односе са јавношћу, координатор

Улфија Цубур
Петра Марковић
Љиљана Марјановић
Зијада Куловић

Сектор за економска истраживања и статистику,
руководни тим

мр Амир Хациомерагић
Снежана Јањић,
мр Видосав Пантић
Ведран Милисав
Зорица Вучићевић

Одјељење платних система

Ђорђе Рашковић

Сектор за банкарске услуге,
руководни тим

Василија Араповић
Верица Божић
Фериха Имамовић
Силвестар Линцендер

Сектор за администрацију и финансије,
руководни тим

Анђа Бијељак
Муниб Бркић
Нинослав Греговић
мр Назиф Хусовић
мр Мехмед Шехић
Драган Шошић
Јасенка Жигић

Главна јединица Сарајево,
директор

Садик Кадрић

Главна јединица Мостар,
директор

Анка Муса

Главна банка Републике Српске ЦББиХ Бања Лука,
директор

Мирјана Јаћимовић

Филијала Главне банке Републике Српске Пале,
руководилац

Марко Радовић

Филијала ЦББиХ Брчко Дистрикт,
руководилац

Мирзета Арнаутовић

6.3. Публикације и интернет страница

<u>Мјесечни економски преглед:</u>	Интерна мјесечна информација за менаџмент Банке која обухвата кретања у монетарном, реалном и спољном сектору
<u>Билтен:</u>	Квартална публикација, обухвата податке монетарне и финансијске статистике, податке о платним трансакцијама, податке реалног сектора и податке платног биланса Босне и Херцеговине
<u>Годишњи извјештај:</u>	Публикација садржи извјештај о пословању Централне банке БиХ у току године и финансијски извјештај, који Банка доставља Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине
ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba	Web-site Централне банке БиХ постоји од 1998. године. Садржи основне податке о ЦББиХ, Закон о ЦББиХ, презентира новчанице и кованице Босне и Херцеговине, те нумизматичка издања ЦББиХ, на страници се такође може наћи велики број публикација и статистичких података (Годишњи извјештаји, Мјесечни биланси стања, Статистички билтени, Платни биланс БиХ, Платни промет...), те списак свих комерцијалних банака у БиХ. Публикације и статистички подаци се објављују у опћеприхваћеним форматима DOC, XLS и PDF. На страници се такође објављује најновија курсна листа која се мијења једном дневно, те остале релевантне новости и саопштења за јавност. Сви материјали се објављују на босанском, хрватском, српском и енглеском језику.

6.4. Скраћенице

ASYCUDA	Automated System for Customs Data (компјутеризовани систем за обраду царинских података)
БДП	Бруто домаћи производ
БиХ	Босна и Херцеговина
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
СЕВ	Балтичке земље и земље централне и источне Европе
CHF	Швајцарски франак
CIS	Commonwealth of Independent States (Заједница независних држава)
EBRD	Европска банка за обнову и развој
ECB	Европска централна банка
ЕУ	Европска унија
EUR	Евро
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FED	Федералне резерве
GBP	Британска фунта
КМ	Конвертибилна марка
ММФ	Међународни монетарни фонд
RTGS	Real Time Gross Settlement (брuto поравнање у реалном времену)
РС	Република Српска
САД	Сједињене Америчке Државе
SDR	Специјална права вучења (Special Drawing Rights) обрачунска јединица ММФ базирана на корпи валута
SEE	South and East Europe (земље југоисточне Европе)
UNDP	United Nations Development Program (Агенција Уједињених народа за развој)
USAID	United States Agency for International Development
USD	Амерички долар
*	ознака за напомену
...	не располаже се подацима

7. СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ

САДРЖАЈ:

Табела 1:	Главни економски индикатори
Табела 2:	Бруто домаћи производ
Табела 3:	Индекс индустријске производње
Табела 4:	Индекс цијена на мало
Табела 5:	Индекс трошкова живота
Табела 6:	Број регистрованих запослених и незапослених
Табела 7:	Просјечне бруто и нето плате, пензије и потрошачка корпа
Табела 8:	Монетарни агрегати
Табела 9:	Монетарни преглед
Табела 10:	Биланс стања ЦББиХ
Табела 11:	Консолидовани биланс комерцијалних банака у БиХ
Табела 12:	Каматне стопе комерцијалних банака
Табела 13:	Укупни депозити и кредити
Табела 14:	Секторска структура депозита по виђењу
Табела 15:	Секторска структура орочених и штедних депозита
Табела 16:	Секторска структура краткорочних кредита
Табела 17:	Секторска структура дугорочних кредита
Табела 18:	Куповина и продаја КМ
Табела 19:	Просјечне обавезне резерве
Табела 20:	Трансакције у платном промету
Табела 21:	Платни биланс БиХ
Табела 22:	Текући рачун платног биланса
Табела 23:	Капитални и финансијски рачун платног биланса
Табела 24:	Сервисирање вањског дуга
Табела 25:	Стање вањског дуга
Табела 26:	Девизне резерве ЦББиХ
Табела 27:	Спољно-трговинска размјена БиХ
Табела 28:	Извоз робе по земљама дестинације
Табела 29:	Увоз робе по земљама поријекла
Табела 30:	Структура увоза и извоза робе по производима
Табела 31:	Преглед просјечних средњих курсева
Табела 32:	Извршење буџета институција БиХ
Табела 33:	Извршење буџета ФБиХ
Табела 34:	Извршење буџета РС
Табела 35:	Извршење буџета Брчко Дистрикта
Табела 36:	Приходи јавних фондова у ФБиХ, РС и Брчко Дистрикту

Табела 1
Главни економски индикатори БиХ

	1999.	2000.	2001.	2002.	Прелим. 2003.	Прел. 2003.* (БДП укључује нерег./сиву економију)
Номинални БДП БиХ (у милионима КМ) ¹⁾	8.990	10.050	10.960	11.650	12.170	16.770
Реални БДП (стопа раста у %) ¹⁾	10,0	5,5	4,5	5,5	3,5	. . .
(у процентима)						
Стопа раста цијена на мало у БиХ ²⁾	3,7	4,8	3,1	0,4	0,6	0,6
Федерација БиХ	-0,9	1,2	1,7	0,2	0,1	0,1
Република Српска	15,1	13,6	6,5	1,7	1,8	1,8
(у процентима БДП-а)						
Буџет опште владе ³⁾						
Приходи	57,7	53,7	49,7	48,0	46,7	33,9
Расходи	65,5	60,7	53,1	50,3	46,3	33,6
Салдо	-7,8	-7,0	-3,3	-2,2	0,4	0,3
Спољни дуг	41,6	40,2	40,0	36,5	33,0	23,9
(у процентима БДП-а)						
Новац и кредит						
Новац у ширем смислу (М2)	24,1	24,6	42,6	43,5	45,7	33,1
Кредити невладиним секторима	30,5	29,7	30,2	36,2	42,2	30,1
Платни биланс						
Бруто девизне резерве						
у милионима USD	472	482	1.234	1.187	1.604	1.604
у мјесецима увоза робе и услуга	1,3	1,4	3,4	3,0	3,4	3,4
Салдо текућег рачуна						
у милионима КМ	-2.016	-1.870	-2.665	-3.597	-3.607	-3.607
у милионима USD	-1.099	-883	-1.216	-1.753	-2.095	-2.095
у процентима БДП-а	-22,4	-18,6	-24,3	-30,9	-29,6	-21,5
Салдо робне размјене ⁴⁾						
у милионима КМ	-6.052	-5.567	-6.470	-6.892	-6.777	-6.777
у милионима USD	-3.300	-2.627	-2.958	-3.341	-3.926	-3.926
у процентима БДП-а	-67,3	-55,4	-59,0	-59,2	-55,7	-40,4
Сервисирање спољног дуга ⁵⁾						
у милионима КМ	159	198	178	237	254	254
у милионима USD	87	93	81	114	147	147
у процентима извоза робе и услуга	7,1	6,1	5,4	7,7	7,4	7,4

Биљешка:

¹⁾ Пројена Централне банке Босне и Херцеговине

²⁾ Претходни податак. Пондерисано удјелом БДП ФБиХ и РС у БДП БиХ за 2001

³⁾ Извор: Власти БиХ пројена Мисије ММФ-а

⁴⁾ Извор: Централна Банка БиХ

⁵⁾ Извор: Министарство за финансије и трезор БиХ

* БДП укључује пројене нерегистроване/сиве економије

Табела 2
Бруто домаћи производ

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Номинални БДП (у милионима КМ)	8.990	10.050	10.960	11.650	12.170
Номинални БДП (у милионима USD)	4.901	4.743	5.015	5.610	7.020
Номинални БДП са НОЕ (у милионима КМ)	...	...	...	...	16.770
Номинални БДП са НОЕ (у милионима USD)	...	...	...	...	9.674
БДП по становнику БиХ (у КМ)	2.413	2.658	2.886	3.043	3.151
БДП по становнику БиХ (у USD)	1.316	1.254	1.320	1.466	1.818
БДП са НОЕ по становнику БиХ (у КМ)	...	...	...	...	4.342
БДП са НОЕ по становнику БиХ (у USD)	...	...	...	...	2.505
Реални БДП (стопа раста у %)	10,0	5,5	4,5	5,5	3,5
Број становника (у хиљадама)	3.725	3.781	3.798	3.828	3.862
Просјечни годишњи курс КМ/USD	1,8343	2,1189	2,1856	2,0768	1,7335

Извор: Централна банка Босне и Херцеговине

Билешка:

Бруто домаћи производ је процјена ЦББиХ. Број становника БиХ је процјена Агенције за статистику БиХ за све године, осим за 2003. годину, за коју је процјена преузета од ММФ-а

Табела 3
Индекс индустријске производње

Година	Мјесец	Мјесец / претходни мјесец текуће године		Мјесец / исти мјесец претходне године		Период / исти период претходне године	
		ФБиХ	РС	ФБиХ	РС	ФБиХ	РС
1998.	12.	...	...	115,4	115,5	123,8	123,0
1999.	12.	...	...	109,1	92,7	110,6	101,6
2000.	12.	...	...	105,7	103,5	108,8	105,6
2001.	12.	...	...	107,4	74,6	112,2	87,1
2002.	12.	...	...	113,9	119,4	109,2	97,5
2003.	01.	81,7	67,6	105,2	111,2	105,2	111,2
	02.	98,8	109,1	104,4	96,7	104,8	103,4
	03.	108,3	114,8	97,6	96,1	102,0	98,4
	04.	107,2	99,3	105,2	107,5	102,8	100,9
	05.	104,8	99,9	111,7	110,4	104,8	101,7
	06.	96,2	112,8	105,5	114,0	104,9	104,3
	07.	101,5	91,6	102,2	103,1	104,5	104,6
	08.	110,0	96,1	108,3	102,3	105,0	105,5
	09.	92,7	96,0	101,9	97,5	104,6	104,8
	10.	101,3	119,1	96,2	113,7	103,7	106,0
	11.	95,9	97,1	93,5	104,7	102,6	106,0
	12.	113,0	98,4	107,8	100,9	104,8	105,7

Извор: Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС

Билешка:

Индекс индустријске производње за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину

Табела 4
Индекс цијена на мало

Година	Мјесец	Мјесец / претходни мјесец текуће године			Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
1998.	12.	...	...	...	101,8	178,1	121,2	105,1	137,2	113,3
1999.	12.	...	...	...	99,0	114,0	103,3	99,1	115,1	103,7
2000.	12.	...	...	...	104,0	116,1	107,5	101,2	113,6	104,8
2001.	12.	...	...	...	100,3	102,2	100,9	101,7	106,5	103,1
2002.	12.	...	...	...	99,3	102,4	100,2	99,8	101,7	100,4
2003.	01.	100,0	100,1	100,0	98,7	101,7	99,6	98,7	101,7	99,6
	02.	100,2	100,2	100,2	99,2	102,0	100,0	99,0	101,9	99,8
	03.	100,3	100,1	100,2	100,0	102,1	100,6	99,3	101,9	100,1
	04.	99,7	98,9	99,5	100,7	102,6	101,3	99,7	102,1	100,4
	05.	100,3	99,8	100,2	100,3	101,8	100,7	99,8	102,0	100,4
	06.	99,6	99,9	99,7	100,7	101,7	101,0	99,9	101,8	100,5
	07.	99,5	99,3	99,4	100,4	101,4	100,7	100,0	101,6	100,5
	08.	99,5	100,0	99,6	99,8	101,7	100,4	100,0	101,6	100,5
	09.	100,4	100,3	100,4	100,5	101,9	100,9	100,0	101,7	100,5
	10.	100,6	102,1	101,0	100,5	102,2	101,0	100,1	101,8	100,6
	11.	100,0	100,4	100,1	100,4	102,5	101,0	100,1	101,8	100,6
	12.	100,2	100,1	100,2	100,3	101,3	100,6	100,1	101,8	100,6

Извор: Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС

Билешка:

Кретање цијена у РС у 1998. години је било исказано у YU динарима, а од 1999. године је исказано у KM. Индекс цијена за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

Индекс цијена на нивоу БиХ израчунат је као пондерисани просјек мјесечних индекса цијена ентитета. Пондер представља учешће ентитета у укупном БДП-у БиХ. Подаци за 2002. и 2003. годину су прелиминарни, јер су пондерисани са БДП за 2001. годину

Табела 5
Индекс трошкова живота

Година	Мјесец	Мјесец / претходни мјесец текуће године			Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
1998.	12.	...	...	...	102,3	184,9	123,3	106,8	142,0	115,7
1999.	12.	...	...	...	99,5	119,3	105,2	99,3	121,4	105,6
2000.	12.	...	...	...	103,3	112,7	106,0	101,4	113,4	104,9
2001.	12.	...	...	...	101,5	105,4	102,6	102,1	105,9	103,2
2002.	12.	...	...	...	99,5	101,8	100,2	101,0	101,9	101,3
2003.	01.	100,3	100,2	100,3	98,3	101,4	99,2	98,3	101,4	99,2
	02.	100,3	100,3	100,3	98,7	101,7	99,6	98,5	101,5	99,4
	03.	100,3	100,6	100,4	100,0	102,5	100,7	99,0	101,9	99,8
	04.	99,1	98,0	98,8	100,9	103,4	101,6	99,5	102,3	100,3
	05.	100,7	100,5	100,6	100,6	102,0	101,0	99,7	102,1	100,4
	06.	99,1	99,6	99,2	101,5	101,9	101,6	100,0	101,7	100,5
	07.	98,9	97,7	98,5	101,2	101,3	101,2	100,2	101,2	100,5
	08.	99,6	99,5	99,6	100,9	101,5	101,1	100,3	101,3	100,6
	09.	100,4	101,5	100,7	101,4	102,7	101,8	100,4	101,5	100,7
	10.	101,2	103,8	102,0	101,0	103,6	101,8	100,5	101,7	100,9
	11.	100,6	101,3	100,8	100,9	103,8	101,7	100,5	101,9	100,9
	12.	100,6	100,3	100,5	101,1	103,4	101,8	100,6	102,1	101,0

Извор: Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС

Биљешка:

Трошкови живота у РС за 1998. годину прате кретање трошкова живота исказаних уУУ динарима, а од 1999. године кретање трошкова живота исказаних у КМ. Индекс трошкова живота за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину. Индекс трошкова живота на нивоу БиХ израчунат је као пондерисани просјек мјесечних индекса трошкова живота ентитета. Пондер представља учешће ентитета у укупном БДП-у БиХ. Подаци за 2002. и 2003. годину су привремени, јер су пондерисани са БДП за 2001. годину

Табела 6
Број регистрованих запослених и незапослених

Година	Мјесец	Број запослених			Број незапослених			Стопа незапослености (%)		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
1998.	12.	407.047	244.267	651.314	256.487	142.009	398.496	38,7	36,8	38,0
1999.	12.	410.104	220.786	630.890	261.793	147.497	409.290	39,0	40,0	39,3
2000.	12.	411.305	227.748	640.553	261.773	153.264	421.197	38,9	40,2	39,7
2001.	12.	405.689	219.954	625.643	269.004	137.949	422.155	39,9	38,5	40,3
2002.	12.	390.201	234.713	637.660	290.715	134.990	441.875	42,7	36,5	40,9
2003.	01.	386.397	234.713	633.856	292.040	136.101	444.327	43,0	36,7	41,2
	02.	386.668	234.713	634.127	292.828	136.904	445.887	43,1	36,8	41,3
	03.	387.134	234.685	634.732	293.204	135.265	443.718	43,1	36,6	41,1
	04.	387.378	234.685	634.980	292.843	135.044	441.474	43,1	36,5	41,0
	05.	387.502	234.685	635.095	292.626	134.798	442.420	43,0	36,5	41,1
	06.	387.850	234.685	635.562	293.970	135.410	445.117	43,1	36,6	41,2
	07.	387.832	234.685	634.135	297.477	136.363	450.266	43,4	36,8	41,5
	08.	388.094	234.685	634.404	299.340	137.210	453.270	43,5	36,9	41,7
	09.	387.542	234.685	634.089	302.269	138.186	457.588	43,8	37,1	41,9
	10.	387.198	234.685	633.765	303.054	138.641	458.853	43,9	37,1	42,0
	11.	387.679	234.685	634.430	303.454	139.070	459.576	43,9	37,2	42,0
	12.	387.294	234.685	634.046	304.830	138.111	459.604	44,0	37,0	42,0

Извор: Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС, Завод за запошљавање РС и Статистички биро Брчко Дистрикта
Билешка:

Подаци на нивоу БиХ по годинама садрже податке о броју запослених и незапослених за Брчко Дистрикт, осим броја запослених за 2001. годину. Од 2002. године Статистички биро Брчко Дистрикта квартално објављује податке о броју запослених у Дистрикту. За 2002. годину умањен је званично објављени податак о броју незапослених у РС због искључења процијењеног броја незапослених у Брчко Дистрикту. Подаци о броју запослених у РС званично се ажурирају два пута годишње (март и септембар). Стопа незапослености представља однос између укупно регистрованих незапослених и суме запослених и незапослених лица

Табела 7
Просјечне бруто и нето плате, пензије и потрошачка корпа (у КМ)

Година	Мјесец	Бруто плате				Нето плате				Пензије			Потрошачка корпа		
		ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	ФБиХ	РС	Брчко
1998.	12.	507	256	...	454	329	170	...	296	153	...	...	452	448	...
1999.	12.	551	314	...	503	374	216	...	343	174	87	...	440	361	...
2000.	12.	606	387	...	541	414	277	...	374	176	115	...	434	401	...
2001.	12.	652	444	792	652	444	309	504	443	170	105	...	438	432	...
2002.	12.	712	527	1.031	661	484	347	676	446	189	120	138	460	439	417
2003.	01.	750	586	1.075	705	510	386	704	476	188	120	139	457	458	418
	02.	752	565	1.047	704	512	372	690	475	188	120	139	461	464	420
	03.	759	564	1.036	701	516	371	684	473	188	120	139	460	469	414
	04.	770	561	1.025	710	523	369	677	479	188	125	140	461	465	406
	05.	772	567	1.041	713	525	373	688	481	188	125	144	458	476	419
	06.	775	576	1.046	717	527	379	690	484	188	125	141	464	468	418
	07.	781	569	1.052	720	531	374	694	486	188	136	148	454	445	405
	08.	775	580	1.052	721	527	381	691	487	188	136	148	454	430	399
	09.	775	571	1.047	722	527	376	691	488	199	136	153	458	452	413
	10.	777	586	1.093	724	528	386	715	488	199	144	153	456	455	412
	11.	777	599	1.065	738	528	394	704	499	199	151	161	457	472	413
	12.	780	586	1.102	721	530	385	707	486	199	159	166	457	478	420

Извор: Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС и Статистички биро Брчко Дистрикта

Билјешка:

У бруто и нето плате на нивоу БиХ нису укључене плате Брчко Дистрикта

Табела 8
Монетарни агрегати (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	Готовина изван монетар. власти	Депозити банка код монетар. власти	Остали депозити по виђеној код монетар. власти	Готовина изван банка	Депозити по виђеној у домаћој валути	Орочени и штедни депозити у домаћој валути	Депозити по виђеној у иностраној валути	Орочени и штедни депозити у иностраној валути	M0	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
1997.	12.	114,6	223,0	0,0	112,5	139,2	9,6	553,7	363,3	337,6	251,7	926,5	1.178,2
1998.	12.	167,5	174,6	0,0	162,5	147,5	8,0	762,1	467,0	342,0	310,0	1.237,0	1.547,0
1999.	12.	538,4	268,2	0,0	515,3	584,6	22,4	465,5	577,3	806,6	1.099,9	1.065,1	2.165,0
2000.	12.	695,9	265,5	0,1	651,7	750,0	77,9	559,5	428,2	961,5	1.401,7	1.065,6	2.467,3
2001.	12.	1.806,0	735,6	2,2	1.673,9	1.018,4	140,9	928,5	907,7	2.543,8	2.692,3	1.977,0	4.669,3
2002.	12.	1.868,7	446,9	2,9	1.734,4	1.273,3	272,2	817,1	974,4	2.318,4	3.007,6	2.063,7	5.071,3
2003.	01.	1.782,5	273,1	1,8	1.644,2	1.273,0	279,2	811,3	985,5	2.057,5	2.917,2	2.076,1	4.993,3
	02.	1.761,9	266,4	1,5	1.631,9	1.271,7	295,0	786,3	997,6	2.029,8	2.903,6	2.078,9	4.982,4
	03.	1.727,8	340,6	1,3	1.590,6	1.280,9	313,6	774,2	1.015,4	2.069,8	2.871,5	2.103,3	4.974,8
	04.	1.746,5	257,1	1,5	1.627,0	1.326,3	321,8	784,9	1.009,4	2.005,2	2.953,3	2.116,1	5.069,4
	05.	1.691,9	285,1	1,5	1.573,5	1.383,1	315,6	731,2	1.038,7	1.978,6	2.956,6	2.085,5	5.042,1
	06.	1.708,8	383,3	1,4	1.576,1	1.414,3	326,4	772,1	1.036,5	2.093,5	2.990,5	2.135,0	5.125,4
	07.	1.750,3	422,6	1,5	1.607,7	1.449,4	362,9	819,9	1.028,4	2.174,4	3.057,2	2.211,2	5.268,4
	08.	1.738,2	502,7	1,4	1.608,0	1.493,0	383,0	818,2	1.039,8	2.242,3	3.101,0	2.241,0	5.342,0
	09.	1.685,1	665,0	1,9	1.540,7	1.486,2	393,2	810,1	1.046,7	2.352,1	3.026,9	2.250,0	5.276,9
	10.	1.663,3	771,2	1,5	1.539,9	1.504,8	419,7	807,2	1.054,6	2.436,0	3.044,7	2.281,4	5.326,1
	11.	1.669,5	824,0	1,3	1.533,0	1.467,2	454,1	817,3	1.096,1	2.494,8	3.000,3	2.367,4	5.367,7
	12.	1.721,9	884,0	1,9	1.592,9	1.553,1	462,2	825,7	1.118,9	2.607,7	3.146,0	2.406,8	5.552,9

Билешика:

Готовина изван монетарних власти је преузета из Биланса стања ЦББХ и представља готов новац изван централне банке (монетарних власти). Депозити комерцијалних банака и остали депозити код монетарних власти представљају средства комерцијалних банака и осталих домаћих институционалних сектора (осим централне владе) на рачунима код ЦББХ. Централна влада представља државну владу (органи на нивоу БиХ) и владе ентитета. Готовина изван банака представља готов новац у оптицају изван централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Депозити по виђењу у домаћој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 09) и представљају депозите нецентралне владе (кантона, општина и фондова), депозите предузета и приватног сектора. Орочени и штедни депозити у домаћој валути, депозити по виђењу у иностраној валути и орочени и штедни депозити у иностраној валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 09), и представљају депозите нецентралне владе, депозите предузета и приватног сектора. Резерви новац или монетарна база је у потпуности преузет из Биланса стања ЦББХ (табела 10), а чине га готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Монетарни агрегат М1 чине готовина изван банака и депозити по виђењу у домаћој валути свих домаћих институционалних сектора (осим депозита централне владе). Монетарни агрегат М2 је дефинисан као истоимена позиција у Монетарном прегледу (табела 09) и обухвата орочене и штедне депозите у домаћој валути, депозите по виђењу у иностраној валути и орочене и штедне депозите у домаћој валути свих домаћих институционалних сектора (осим депозита централне владе).

Табела 9
Монетарни преглед (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	АКТИВА									
		Нето страна актива				Домћи кредити				Укупно	
		Страна актива	Страна пасива	Потраживања од централне владе (нето)	Потраживања од кантона и општина	Потраживања од нефинансијских предузећа	Потраживања од приватног сектора				
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10 = 6+7+8+9	11 = 5+10	
1997.	12.	1.157,8	-1.513,8	-356,0	-187,9	4,8	2.171,0	134,8	2.122,7	1.766,7	
1998.	12.	1.170,5	-1.605,8	-435,4	-180,9	8,6	2.546,8	260,9	2.635,4	2.200,0	
1999.	12.	1.714,3	-1.519,4	194,9	-159,1	16,6	2.467,2	277,2	2.601,9	2.796,8	
2000.	12.	1.982,2	-1.577,3	404,9	-129,0	9,3	2.584,4	398,7	2.863,4	3.268,3	
2001.	12.	4.087,0	-1.556,5	2.530,6	-318,7	25,4	2.601,8	704,3	3.012,8	5.543,3	
2002.	12.	3.960,9	-1.794,8	2.166,0	-385,1	28,7	2.714,7	1.505,8	3.864,1	6.030,2	
2003.	01.	3.853,1	-1.749,7	2.103,4	-380,9	24,7	2.694,8	1.533,9	3.872,6	5.976,0	
	02.	3.769,2	-1.761,2	2.008,0	-362,6	23,5	2.741,7	1.574,2	3.976,9	5.984,9	
	03.	3.732,7	-1.789,1	1.943,6	-352,7	21,5	2.785,7	1.628,5	4.082,9	6.026,5	
	04.	3.763,2	-1.826,0	1.937,2	-359,8	21,8	2.819,2	1.700,8	4.182,0	6.119,3	
	05.	3.706,1	-1.829,0	1.877,2	-354,6	20,4	2.806,8	1.766,5	4.239,1	6.116,3	
	06.	3.862,6	-1.964,4	1.898,1	-368,5	20,6	2.809,4	1.828,3	4.289,8	6.187,9	
	07.	3.988,2	-2.020,0	1.968,2	-398,0	20,9	2.875,9	1.889,9	4.388,7	6.356,9	
	08.	4.049,6	-2.040,7	2.008,9	-400,9	24,3	2.907,0	1.923,4	4.453,8	6.462,8	
	09.	4.031,1	-2.088,5	1.942,6	-457,6	21,0	2.920,5	1.967,4	4.451,2	6.393,8	
	10.	4.088,4	-2.177,3	1.911,1	-462,2	23,6	2.953,0	2.013,8	4.528,2	6.439,4	
	11.	4.130,5	-2.229,4	1.901,1	-465,9	23,6	3.016,2	2.040,4	4.614,3	6.515,4	
	12.	4.395,9	-2.437,7	1.958,2	-454,3	27,7	3.069,4	2.052,9	4.695,6	6.653,8	

Билешка:

Монетарни преглед приказује консолидоване податке из Консолидованог биланса монетарних власти¹⁾ и Консолидованог биланса комерцијалних банака БиХ (табела 11). Нето страна актива представља разлику између збира страних актива монетарних власти и комерцијалних банака и збира страних пасива монетарних власти и комерцијалних банака. Домћи кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора уз напомену да су потраживања од централне владе исказана у нето износу, тј. умањена за депозите централне владе код ЦББиХ и код комерцијалних банака БиХ.

¹⁾ Консолидовани биланс монетарних власти је до новембра 1999. године обухватао податке Консолидованог биланса ЦББиХ и одговарајуће податке Завода за платни промет Сарајево и Мостар о депозитима у страниј валути, а од децембра 1999. године обухвата само податке Консолидованог биланса ЦББиХ.

Табела 9
Монетарни преглед (на крају периода, у милионима КМ)

ПАСИВА												
Година	Мјесец	Новчана маса (M2)										
		Новац (M1)					Квази новац (QM)					
		Готовина изван банака	Депозити по виђењу у домаћој валути	4	5 = 3+4	6	Депозити по виђењу у страниј валути	Орочени и штедни депозити у домаћој валути	Орочени и штедни депозити у страниј валути	Остало	Укупно	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12=10+11	
1997.	12.	112,5	139,2	251,7	553,7	96	363,3	926,5	1.178,2	588,5	1.766,7	
1998.	12.	162,5	147,5	310,0	762,1	8,0	467,0	1.237,0	1.547,0	653,1	2.200,0	
1999.	12.	515,3	584,6	1.099,9	465,5	22,4	577,3	1.065,1	2.165,0	631,8	2.796,8	
2000.	12.	651,7	750,0	1.401,7	559,5	77,9	428,2	1.065,6	2.467,3	801,0	3.268,3	
2001.	12.	1.673,9	1.018,4	2.692,3	928,5	140,9	907,7	1.977,0	4.669,3	874,0	5.543,3	
2002.	12.	1.734,4	1.273,3	3.007,6	817,1	272,2	974,4	2.063,7	5.071,3	958,9	6.030,2	
2003.	01.	1.644,2	1.273,0	2.917,2	811,3	279,2	985,5	2.076,1	4.993,3	982,7	5.976,0	
	02.	1.631,9	1.271,7	2.903,6	786,3	295,0	997,6	2.078,9	4.982,4	1.002,4	5.984,9	
	03.	1.590,6	1.280,9	2.871,5	774,2	313,6	1.015,4	2.103,3	4.974,8	1.051,8	6.026,5	
	04.	1.627,0	1.326,3	2.953,3	784,9	321,8	1.009,4	2.116,1	5.069,4	1.049,8	6.119,3	
	05.	1.573,5	1.383,1	2.956,6	731,2	315,6	1.038,7	2.085,5	5.042,1	1.074,2	6.116,3	
	06.	1.576,1	1.414,3	2.990,5	772,1	326,4	1.036,5	2.135,0	5.125,4	1.062,5	6.187,9	
	07.	1.607,7	1.449,4	3.057,2	819,9	362,9	1.028,4	2.211,2	5.268,4	1.088,5	6.356,9	
	08.	1.608,0	1.493,0	3.101,0	818,2	383,0	1.039,8	2.241,0	5.342,0	1.120,8	6.462,8	
	09.	1.540,7	1.486,2	3.026,9	810,1	393,2	1.046,7	2.250,0	5.276,9	1.116,9	6.393,8	
	10.	1.539,9	1.504,8	3.044,7	807,2	419,7	1.054,6	2.281,4	5.326,1	1.113,3	6.439,4	
	11.	1.533,0	1.467,2	3.000,3	817,3	454,1	1.096,1	2.367,4	5.367,7	1.147,7	6.515,4	
	12.	1.592,9	1.553,1	3.146,0	825,7	462,2	1.118,9	2.406,8	5.552,9	1.101,0	6.653,8	

Билешка:

Новац M1 -види билешку уз табелу T08

Квази новац QM -види билешку уз табелу T08

Новчана маса M2 -види билешку уз табелу T08

У ставку остало укључене су обавезнице, ограничени депозити, противставке фондова, владини фондови за кредитирање и остале ставке (нето). Остале ставке (нето) су непоплаћене (нераспоређене) ставке пасиве умањене за непоплаћене (нераспоређене) ставке активе

Табела 10
Биланс стања ЦББиХ (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	АКТИВА			ПАСИВА							
		Страна актива	Потраживања од приватног сектора	Укупно	Резерви новац			Страна пасива	Депозити централне владе	Капитални рачуни	Остало	Укупно
					Готовина изван монетарних власти	6	7					
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12=7+...+11	
1997.	12.	144,1	0,0	144,1	114,6	170,1	0,0	0,1	1,4	-27,5	144,1	
1998.	12.	283,3	0,0	283,3	167,5	236,0	0,0	7,3	29,5	10,3	283,3	
1999.	12.	865,9	0,0	865,9	538,4	806,6	0,1	9,1	33,7	16,4	865,9	
2000.	12.	1.021,5	0,0	1.021,5	695,9	961,5	0,2	10,3	58,5	-9,0	1.021,5	
2001.	12.	2.723,1	0,2	2.723,2	1.806,0	2.543,8	30,0	48,7	120,9	-20,1	2.723,2	
2002.	12.	2.492,2	0,2	2.492,4	1.868,7	2.318,4	1,2	26,7	180,7	-34,7	2.492,4	
2003.	01.	2.222,0	0,1	2.222,1	1.782,5	2.057,5	1,4	16,0	185,4	-38,2	2.222,1	
	02.	2.203,6	0,2	2.203,7	1.761,9	2.029,8	1,1	22,7	188,7	-38,5	2.203,7	
	03.	2.256,3	0,1	2.256,4	1.727,8	2.069,8	1,1	19,2	193,5	-27,1	2.256,4	
	04.	2.193,1	0,2	2.193,3	1.746,5	2.005,2	1,1	19,7	196,2	-28,9	2.193,3	
	05.	2.174,2	0,2	2.174,4	1.691,9	1.978,6	1,1	26,2	199,2	-30,6	2.174,4	
	06.	2.295,0	0,2	2.295,2	1.708,8	2.093,5	1,1	28,6	202,2	-30,2	2.295,2	
	07.	2.364,8	0,1	2.365,0	1.750,3	2.174,4	1,1	18,4	204,9	-33,7	2.365,0	
	08.	2.432,7	0,1	2.432,9	1.738,2	2.242,3	1,1	16,8	207,3	-34,5	2.432,9	
	09.	2.558,1	0,1	2.558,2	1.685,1	2.352,1	1,1	30,1	209,9	-34,8	2.558,2	
	10.	2.633,4	0,2	2.633,5	1.663,3	2.436,0	2,1	18,5	211,4	-34,4	2.633,5	
	11.	2.697,0	0,1	2.697,2	1.669,5	2.494,8	1,1	21,8	213,6	-34,1	2.697,2	
	12.	2.808,4	0,2	2.808,6	1.721,9	2.607,7	1,0	18,6	214,7	-33,4	2.808,6	

Билеџа:

Страна актива ЦББиХ обухвата девизе у трезору ЦББиХ, девизне депозите код иностраних банака, располагање SDR-овима и дугорочне стране картије од вриједности. Резервни новац (примарни новац или монетарна база) чине готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Готовина изван монетарних власти представља готов новац у оптицају изван централне банке (монетарних власти). Страна пасива ЦББиХ обухвата краткорочне обавезе према нерезидентима, депозите нерезидентима и обавезе према ММФ-у (рачуни 1 и 2). Капитални рачуни садрже почетни капитал и резерве, акције и акумулисане добити банке од оснивања. У ставку остало укључени су остали депозити по виђењу у инострану валуту и остале ставке (нето), које представљају непоплаћене (нераспоређене) ставке пасива умањене за непоплаћене (нераспоређене) ставке активе

Табела 11
Консолидовани биланс комерцијалних банака у БиХ (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	АКТИВА						Укупно 8=3+...+7
		Резерве	Страна актива	Потраживања од генералне владе	Потраживања од нефинансијских предузећа	Потраживања од приватног сектора		
1	2	3	4	5	6	7		
1997.	12.	233,6	139,2	448,5	9,6	363,3	3.336,9	
1998.	12.	222,2	147,5	637,9	8,0	467,0	3.733,0	
1999.	12.	170,1	584,6	465,5	22,4	577,3	3.904,3	
2000.	12.	143,2	749,9	554,5	77,9	428,2	4.265,0	
2001.	12.	277,5	1.016,2	928,5	140,9	907,7	5.574,9	
2002.	12.	390,3	1.270,3	817,1	272,2	974,4	6.345,0	
2003.	01.	393,7	1.271,2	811,3	279,2	985,5	6.349,4	
	02.	381,2	1.270,2	786,3	295,0	997,6	6.357,4	
	03.	372,6	1.279,6	774,2	313,6	1.015,4	6.435,1	
	04.	378,3	1.324,7	784,9	321,8	1.009,4	6.542,2	
	05.	366,1	1.381,6	731,2	315,6	1.038,7	6.587,7	
	06.	375,9	1.413,0	772,1	326,4	1.036,5	6.798,7	
	07.	414,6	1.447,9	819,9	362,9	1.028,4	7.028,3	
	08.	417,8	1.491,6	818,2	383,0	1.039,8	7.159,3	
	09.	453,7	1.484,3	810,1	393,2	1.046,7	7.240,1	
	10.	469,8	1.503,3	807,2	419,7	1.054,6	7.399,7	
	11.	470,0	1.465,9	817,3	454,1	1.096,1	7.525,9	
	12.	454,7	1.551,2	825,7	462,2	1.118,9	7.796,5	

Биланска:

Консолидовани биланс комерцијалних банака обухвата Консолидоване билансе комерцијалних банака Главне јединице Сарајево, Главне јединице Мостар, Главне банке РС, Брчко Дистрикта од јула 2001. године до новембра 2002. године), НБРС (до децембра 1998.) и НББиХ (до новембра 2002). Консолидована су међусобна потраживања и обавезе између комерцијалних банака.
Резерве банака састоје се од готовине у трезорима банака и депозита банака код Централне банке. Страна актива комерцијалних банака обухвата: девизе у трезорима, девизне чекове, потраживања од нерезидентних банака, потраживања од нерезидентних небанкарских институција, стране хартије од вредности и остала краткорочна и дугорочна потраживања од нерезидентних банака. Потраживања од генералне владе обухватају потраживања од свих нивоа влада: државне владе, влада ентитета, влада кантона, општинских влада и потраживања од фондова социјалне сигурности. Потраживања од нефинансијских предузећа обухватају потраживања од нефинансијских јавних предузећа, приватних предузећа и удружења и непрофитних организација. Потраживања од приватног сектора обухватају краткорочна и дугорочна потраживања од небанкарских финансијских институција, становиштва и осталих. Биланси банака комерцијалних банака садрже поред активног подбиланса и податке пасивног подбиланса. Пасивни подбиланс садржи обавезе по иностраним кредитима и старој девизиој, штеђњи грађана до 31. марта 1992. године. Ове обавезе ће преузети ентитетска министарства финансија у процјесу приватизације у складу са ентитетским Законом о почетном билансу предузећа и банака и Законом о приватизацији.

Табела 11

Консолидовани биланс комерцијалних банака у БиХ (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	ПАСИВА									
		Депозити централне владе	Остали депозити по виђењу у домаћој валути	Остали депозити по виђењу у страној валути	Орочени и штедни депозити у домаћој валути	Орочени и штедни депозити у страној валути	Страна пасива	Капитални рачуни	Остало	Укупно	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+...+10	
1997.	12.	233,6	139,2	448,5	9,6	363,3	1.513,8	1.043,4	-414,4	3.336,9	
1998.	12.	222,2	147,5	637,9	8,0	467,0	1.605,8	1.310,9	-675,3	3.733,0	
1999.	12.	170,1	584,6	465,5	22,4	577,3	1.519,3	1.257,0	-692,0	3.904,3	
2000.	12.	143,2	749,9	554,5	77,9	428,2	1.577,1	1.096,2	-362,0	4.265,0	
2001.	12.	277,5	1.016,2	928,5	140,9	907,7	1.526,5	1.118,8	-341,1	5.574,9	
2002.	12.	390,3	1.270,3	817,1	272,2	974,4	1.793,7	1.213,6	-386,5	6.345,0	
2003.	01.	393,7	1.271,2	811,3	279,2	985,5	1.748,3	1.222,7	-362,6	6.349,4	
	02.	381,2	1.270,2	786,3	295,0	997,6	1.760,1	1.228,0	-361,0	6.357,4	
	03.	372,6	1.279,6	774,2	313,6	1.015,4	1.788,0	1.229,3	-337,7	6.435,1	
	04.	378,3	1.324,7	784,9	321,8	1.009,4	1.824,9	1.250,5	-352,2	6.542,2	
	05.	366,1	1.381,6	731,2	315,6	1.038,7	1.827,9	1.263,1	-336,4	6.587,7	
	06.	375,9	1.413,0	772,1	326,4	1.036,5	1.963,4	1.227,2	-315,7	6.798,7	
	07.	414,6	1.447,9	819,9	362,9	1.028,4	2.018,9	1.240,1	-304,5	7.028,3	
	08.	417,8	1.491,6	818,2	383,0	1.039,8	2.039,6	1.282,7	-313,3	7.159,3	
	09.	453,7	1.484,3	810,1	393,2	1.046,7	2.087,4	1.288,8	-324,2	7.240,1	
	10.	469,8	1.503,3	807,2	419,7	1.054,6	2.175,2	1.290,8	-320,8	7.399,7	
	11.	470,0	1.465,9	817,3	454,1	1.096,1	2.228,4	1.304,2	-310,1	7.525,9	
	12.	454,7	1.551,2	825,7	462,2	1.118,9	2.436,7	1.319,3	-372,2	7.796,5	

Билежа:

Ставке депозити по виђењу у домаћој и иностраној валути, орочени и штедни депозити у домаћој и иностраној валути, обезбеђење и ограничени депозити представљају обавезе банака према свим нивоима влада, небанкарским финансијским институцијама, нефинансијским јавним предузећима, нефинансијским јавним предузећима и удружењима, непрофитним институцијама, становништву, те осталим. Страна пасива комерцијалних банака обухвата: краткорочне и дугорочне обавезе према нерезидентним банкама и нерезидентним небанкарским институцијама и остале краткорочне и дугорочне обавезе према нерезидентима. Капитални рачуни садрже акцијски капитал, резерве, добит или губитак текуће године, нераспоређени профит и резервисања за потенцијалне кредитне губитке. У ставку остало укључене су обавезе, ограничени депозити, противставке фондова, владини фондови за кредитирање и остале ставке (нето). Остале ставке (нето) представљају неполициране (нераспоређене) ставке пасиве (нераспоређене) ставке активе

Табела 12
Каматне стопе комерцијалних банака (у процентима, на годишњем нивоу)

Година	Мјесец	Каматне стопе на краткорочне кредите	Каматне стопе на дугорочне кредите	Каматне стопе на депозите по виђењу	Каматне стопе на орочене и штедне депозите	Просјечна висина накнаде на обавезне резерве код ЦББиХ
1	2	3	4	5	6	7
2002.	12.	12,07	10,59	1,44	4,38	3,07
2003.	01.	11,42	10,74	1,23	4,26	2,77
	02.	11,28	10,53	1,27	4,14	2,74
	03.	11,51	10,67	1,30	4,17	2,65
	04.	11,14	10,33	1,21	4,13	2,51
	05.	11,20	10,42	1,12	4,31	2,51
	06.	10,77	9,18	1,11	4,39	2,15
	07.	10,56	9,17	1,04	4,29	2,04
	08.	10,43	9,33	1,03	4,33	2,03
	09.	10,54	9,27	1,05	3,94	1,96
	10.	10,52	9,01	1,06	3,49	1,97
	11.	10,51	8,82	1,01	3,46	1,94
	12.	10,54	9,18	0,96	3,40	2,01

Биљешка:

Од јануара 2002. године примјењује се методологија ММФ-а за израчунавање просјечних каматних стопа комерцијалних банака. У табели су приказани просјеци мјесечних каматних стопа комерцијалних банака на краткорочне и дугорочне кредите одобрене приватним предузећима и удружењима, те на депозите по виђењу становништва и орочене и штедне депозите становништва у КМ, исказане на годишњем нивоу. Подаци о каматним стопама комерцијалних банака на кредите добијени су на темељу редовног извјештаја комерцијалних банака. Основа за израчунавање пондерисаних просјека су износи кредита који су уз припадајућу каматну стопу реализовани у извјештајном периоду. Подаци о каматним стопама комерцијалних банака на депозите по виђењу и орочене и штедне депозите добијени су на основу износа прикупљених депозита од становништва уз припадајућу каматну стопу

Табела 13
Укупни депозити и кредити (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	Депозити		Укупни депозити	Кредити		Укупни кредити
		Депозити по виђењу	Орочени и штедни депозити		Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
1997.	12.	784,2	598,3	1.382,5	956,7	1.482,9	2.439,6
1998.	12.	991,1	678,7	1.669,8	1.028,2	1.892,6	2.920,8
1999.	12.	1.116,9	712,1	1.829,0	852,3	1.928,9	2.781,2
2000.	12.	1.401,2	568,0	1.969,2	878,3	2.138,6	3.017,0
2001.	12.	2.112,4	1.209,3	3.321,7	913,3	2.425,7	3.339,0
2002.	12.	2.323,4	1.430,5	3.753,9	1.097,8	3.183,3	4.281,1
2003.	01.	2.309,7	1.449,1	3.758,8	1.039,5	3.242,8	4.282,2
	02.	2.272,3	1.482,1	3.754,4	1.081,3	3.299,4	4.380,8
	03.	2.235,2	1.540,8	3.776,0	1.117,4	3.357,4	4.474,8
	04.	2.299,2	1.541,1	3.840,3	1.141,6	3.438,4	4.580,0
	05.	2.298,2	1.562,6	3.860,8	1.144,6	3.486,8	4.631,4
	06.	2.376,8	1.577,0	3.953,8	1.200,5	3.493,8	4.694,3
	07.	2.472,7	1.620,9	4.093,6	1.162,4	3.659,3	4.821,7
	08.	2.503,4	1.665,1	4.168,5	1.160,9	3.727,5	4.888,3
	09.	2.566,0	1.654,0	4.220,0	1.169,8	3.765,2	4.935,0
	10.	2.554,6	1.719,9	4.274,5	1.176,8	3.839,8	5.016,5
	11.	2.520,0	1.806,5	4.326,5	1.223,4	3.882,7	5.106,1
	12.	2.604,2	1.829,0	4.433,2	1.252,2	3.916,7	5.168,9

Биљешка:

Укупни депозити представљају обавезе ЦББиХ и комерцијалних банака према свим домаћим институционалним секторима у домаћој и страниј валути.

Укупни кредити представљају потраживања ЦББиХ и комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора у домаћој и страниј валути.

Табела 14
Секторска структура депозита по виђењу (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													Укупно
		Депозити централне владе	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Небанкарске финансијске институције	Нефинансијска јавна предузећа	Нефинансијска приватна предузећа и удружења	Непрофитне организације	Домаћинства	Остали депозити			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13		
1997.	12.	0,0	91,4	17,3	15,1	8,9	11,0	204,8	221,8	63,8	136,1	14,0	784,2		
1998.	12.	0,5	81,1	19,2	11,2	4,4	15,2	235,6	299,1	70,8	240,6	13,4	991,1		
1999.	12.	8,8	57,9	54,4	14,6	19,6	44,4	285,9	298,6	101,4	158,9	72,3	1.116,9		
2000.	12.	12,5	79,2	50,2	29,9	25,1	35,7	334,0	394,1	107,3	236,9	96,2	1.401,2		
2001.	12.	17,7	147,8	86,3	35,6	60,4	55,1	333,4	569,9	88,7	697,2	20,4	2.112,4		
2002.	12.	57,4	175,7	62,0	58,2	50,8	72,3	397,1	544,5	105,9	789,6	10,1	2.323,4		
2003.	01.	58,2	167,1	67,8	61,6	57,2	68,7	419,3	508,3	103,6	789,0	8,8	2.309,7		
	02.	42,3	172,0	68,0	63,0	50,1	66,1	433,3	458,9	102,5	806,1	10,1	2.272,3		
	03.	44,5	135,6	70,4	65,8	50,3	66,4	434,4	456,0	101,1	800,9	9,8	2.235,2		
	04.	42,8	145,3	80,5	64,3	52,7	69,8	446,5	472,0	97,1	815,3	13,0	2.299,2		
	05.	35,3	148,7	81,8	72,2	50,3	67,8	439,7	478,2	100,3	813,7	10,2	2.298,2		
	06.	36,4	154,0	74,5	64,6	50,3	69,1	456,8	508,2	112,5	840,9	9,4	2.376,8		
	07.	45,3	158,1	87,9	67,4	48,3	74,7	473,9	548,2	99,9	855,3	13,9	2.472,7		
	08.	40,4	151,8	90,3	72,9	49,6	84,2	486,8	550,5	111,7	854,1	11,0	2.503,4		
	09.	45,3	224,3	104,0	70,8	48,2	83,9	492,4	529,8	106,9	850,6	9,8	2.566,0		
	10.	47,6	195,0	107,4	71,7	47,4	88,8	508,0	518,6	108,2	853,0	8,9	2.554,6		
	11.	41,8	193,7	103,9	71,8	58,3	69,6	510,7	508,3	102,2	847,9	11,9	2.520,0		
	12.	47,8	177,6	95,0	67,7	70,0	92,9	516,0	519,5	105,6	903,9	8,3	2.604,2		

Билешка:

Депозити домаћих институционалних сектора представљају обавезе ЦББиХ и комерцијалних банака према свим институционалним секторима. Депозити на нивоу Босне и Херцеговине представљају депозите код ЦББиХ, депозите код банака које покрива Главна јединица Сарајево, Главна јединица Мостар, Главна банке РС, Брчко Дистрикт (од јула 2001. године до новембра 2002. године), депозите који су се водили код НЕРС (до децембра 1998), НББиХ (до новембра 2002.) и депозите код Завода за платни промет Сарајево и Мостар до новембра 1999. године. Депозити по виђењу представљају обавезе комерцијалних банака по трансакционим рачунима и депозитима по виђењу у домаћој и страниј валути.

Табела 15

Секторска структура орочених и штедних депозита (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА												Остали депозити	Укупно
		Депозити централне владе	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Небанкарске финансијске институције	Нефинансијска јавна предузећа	Нефинансијска приватна предузећа и удружења	Непрофитне организације	Домаћинства	11	12	13	14 = 3+...+13
1997.	12.	0,0	225,5	24,7	5,9	5,8	17,6	40,6	128,3	10,7	137,3	10,7	137,3	1,9	598,3
1998.	12.	0,5	203,3	3,9	7,1	6,3	22,1	38,1	178,1	12,4	206,3	12,4	206,3	0,6	678,7
1999.	12.	0,4	112,1	10,8	1,6	2,8	19,1	43,5	255,6	18,8	245,9	18,8	245,9	1,7	712,1
2000.	12.	5,3	56,5	18,0	4,4	7,6	29,7	42,8	86,8	25,8	285,5	25,8	285,5	5,6	588,0
2001.	12.	10,6	150,2	33,5	4,2	8,5	36,9	60,0	120,7	18,4	750,1	18,4	750,1	16,2	1.209,3
2002.	12.	23,3	160,6	41,2	12,6	4,2	87,8	59,1	182,9	21,7	831,7	21,7	831,7	5,3	1.430,5
2003.	01.	23,3	161,0	37,0	13,3	4,2	91,8	62,9	174,1	22,8	853,6	22,8	853,6	5,2	1.449,1
	02.	23,3	166,3	42,2	13,3	4,3	97,0	63,0	174,6	24,4	868,4	24,4	868,4	5,3	1.482,1
	03.	23,3	188,5	43,7	14,6	4,6	99,4	77,8	178,8	23,1	881,1	23,1	881,1	6,0	1.540,8
	04.	23,3	186,6	41,6	16,2	4,4	103,0	82,1	166,9	24,3	886,9	24,3	886,9	5,8	1.541,1
	05.	30,3	178,0	43,1	25,3	4,5	98,1	96,3	164,9	21,5	895,1	21,5	895,1	5,6	1.582,6
	06.	30,3	183,8	42,7	29,2	4,1	99,2	95,1	168,0	19,9	899,6	19,9	899,6	5,0	1.577,0
	07.	30,3	199,3	54,3	26,7	4,1	97,6	102,8	169,5	20,7	910,1	20,7	910,1	5,4	1.620,9
	08.	37,3	205,0	49,5	25,7	4,1	99,9	90,7	191,1	21,4	934,4	21,4	934,4	6,0	1.665,1
	09.	37,3	176,8	49,7	25,0	4,2	105,5	107,9	172,0	20,7	950,0	20,7	950,0	5,0	1.654,0
	10.	37,0	208,7	49,8	25,8	4,1	108,3	115,1	173,3	17,9	974,7	17,9	974,7	5,2	1.719,9
	11.	37,0	219,3	58,3	26,5	5,9	103,9	123,7	199,7	19,0	1.006,6	19,0	1.006,6	6,6	1.806,5
	12.	29,1	218,8	54,3	22,4	4,2	103,6	130,7	195,4	20,1	1.044,4	20,1	1.044,4	6,0	1.829,0

Билешка:

Види биљешку уз табелу Т14.

Орочени и штедни депозити представљају обавезе комерцијалних банака по ороченим и штедним депозитима до 3 мјесеца, од 3 мјесеца до 1 године, од 1 године до 3 године и преко три године у домаћој и иностраној валути.

Табела 16
Секторска структура краткорочних кредита (на крају периода, у милионима КМ)

ПОТРАЖИВАЊА ОД ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА															
Година	Мјесец	Потраживања од централне владе	Потраживања од владе ентитета	Потраживања од владе кантона	Потраживања од владе општина	Потраживања од фондова социјалне заштите	Потраживања							Остала потраживања	Укупно
							Потраживања од небанкарских финансијских институција	Потраживања од јавних предузећа и предузећа и удружења	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа и удружења	Потраживања од непрофитних организација	Потраживања од домаћинстава				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13		
1997.	12.	0,0	129,0	3,0	1,4	0,3	2,7	202,1	516,6	3,4	66,9	31,0	956,7		
1998.	12.	0,0	104,5	4,5	2,6	1,5	0,4	199,8	535,9	6,2	42,7	130,2	1.028,2		
1999.	12.	0,1	20,0	8,4	2,5	5,7	1,1	189,2	548,6	2,6	61,6	12,4	852,3		
2000.	12.	0,7	23,9	1,9	7,2	0,2	3,2	246,6	469,5	33,4	88,3	3,6	878,3		
2001.	12.	0,0	7,5	13,3	8,8	3,4	11,6	215,2	544,5	22,5	84,1	2,5	913,3		
2002.	12.	8,6	23,3	13,7	9,5	5,5	15,3	210,5	655,9	13,2	135,1	7,2	1.097,8		
2003.	01.	9,0	19,8	12,8	9,6	2,4	16,0	204,4	628,9	11,2	117,1	8,3	1.039,5		
	02.	15,1	26,2	12,2	9,3	2,0	12,9	197,1	667,9	11,4	118,0	9,2	1.081,3		
	03.	15,1	24,1	11,8	8,7	0,9	14,6	199,2	694,2	12,9	125,4	10,4	1.117,4		
	04.	15,1	23,0	11,5	9,4	1,0	19,0	188,3	719,0	13,5	131,7	10,1	1.141,6		
	05.	14,4	23,3	11,0	8,8	0,6	21,6	188,3	725,4	7,8	119,0	24,5	1.144,6		
	06.	14,1	21,9	11,1	9,4	0,0	15,9	175,1	763,6	8,7	155,9	24,6	1.200,5		
	07.	14,1	20,9	11,1	9,8	0,0	22,5	177,1	740,8	8,7	131,2	26,1	1.162,4		
	08.	14,4	19,2	14,1	10,2	0,1	20,6	163,4	745,8	9,0	137,0	27,2	1.160,9		
	09.	7,0	19,1	10,0	11,0	0,0	20,9	157,9	763,2	9,1	143,8	27,7	1.169,8		
	10.	7,0	19,1	9,8	13,8	0,0	23,3	155,8	762,8	9,0	147,7	28,4	1.176,8		
	11.	7,0	18,9	9,7	13,8	0,0	24,2	159,4	802,5	9,4	149,9	28,5	1.223,4		
	12.	0,6	18,4	10,5	17,1	0,0	24,9	160,9	830,9	7,6	153,6	27,6	1.252,2		

Билешка:

Кредити домаћим институционалним секторима представљају потраживања банака од свих институционалних сектора. Кредити на нивоу Босне и Херцеговине укључују кредите плаћене преко комерцијалних банака које покрива Главна јединица Сарајево, Главна јединица Мостар, Главна банке Републике Српске, Филмала Брчко (од јула 2001. године до новембра 2002. године), кредите који су се водили код НБРС (до децембра 1998) и НББХ (до новембра 2002). Од децембра 1997. године Привредна банка Сарајево укључила је износ од 1.385 милиона КМ у својим потраживањима од нефинансијских јавних предузећа. Овај износ је евидентиран ванбилансно према Закону о почетном билансу предузећа и банака и искључиће се са завршетком процеса приватизације. Одступање у серији података потраживања од нефинансијских јавних предузећа и потраживања од нефинансијских приватних предузећа и удружења резултат су примјене новог контног плана за банке у РС почетком 2000. године и у складу с тим рекласификацији старих conta у нова conta. Укупна потраживања од свих нивоа владе и фондова (краткорочна и дугорочна) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3,4,5,6,7) у укупном износу јер извори подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Краткорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године у домаћој и иностраној валути.

Табела 17
Секторска структура дугорочних кредита (на крају периода, у милионима КМ)

ПОТРАЖИВАЊА ОД ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА														
Година	Мјесец	Потраживања од централне владе	Потраживања од владе ентитета	Потраживања од владе кантона	Потраживања од владе општина	Потраживања од фондова социјалне заштите	Потраживања							Укупно
							Потраживања од небанкарских финансијских институција	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа и удружења	Потраживања од непрофитних организација	Потраживања од домаћинства	Остала потраживања		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
1997.	12.	-	-	-	-	-	-	5,6	897,0	518,1	3,4	54,0	4,8	1.482,9
1998.	12.	-	-	-	-	-	-	5,0	900,2	778,4	0,7	204,8	3,3	1.892,6
1999.	12.	-	-	-	-	-	-	5,2	814,0	900,8	2,1	206,4	0,4	1.928,9
2000.	12.	-	-	-	-	-	-	7,8	1.426,5	405,4	3,1	295,9	0,0	2.138,6
2001.	12.	-	-	-	-	-	-	8,4	1.215,6	598,3	5,7	597,8	0,0	2.425,7
2002.	12.	-	-	-	-	-	-	12,4	1.044,2	786,3	4,5	1.321,2	14,6	3.183,3
2003.	01.	-	-	-	-	-	-	14,2	1.029,2	817,1	3,9	1.363,6	14,7	3.242,8
	02.	-	-	-	-	-	-	14,4	1.030,7	828,6	6,0	1.405,0	14,6	3.299,4
	03.	-	-	-	-	-	-	13,4	1.033,0	843,0	3,4	1.449,9	14,7	3.357,4
	04.	-	-	-	-	-	-	13,2	1.030,6	864,3	3,4	1.520,3	6,5	3.438,4
	05.	-	-	-	-	-	-	12,0	999,2	882,9	3,3	1582,9	6,5	3.486,8
	06.	-	-	-	-	-	-	15,8	1028,7	829,9	3,4	1609,5	6,5	3.493,8
	07.	-	-	-	-	-	-	14,9	1031,7	914,0	3,4	1688,7	6,5	3.659,3
	08.	-	-	-	-	-	-	15,0	1048,2	937,2	3,4	1717,1	6,5	3.727,5
	09.	-	-	-	-	-	-	16,1	1.038,2	948,5	3,6	1.752,3	6,6	3.765,2
	10.	-	-	-	-	-	-	16,2	1.033,8	988,0	3,5	1.791,7	6,6	3.839,8
	11.	-	-	-	-	-	-	15,4	1.025,1	1.015,8	3,8	1.815,9	6,6	3.882,7
	12.	-	-	-	-	-	-	15,4	1.012,0	1.054,1	3,9	1.827,2	4,2	3.916,7

Билешка:

Види билешку уз табелу Т16

Укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3,4,5,6,7) у укупном износу јер изворни подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Дугорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора преко једне године у домаћој и страниј валути.

Табела 18
Куповина и продаја КМ (у хиљадама КМ)

Година	Мјесец	Продаја	Куповина	Салдо	"Кумулатив салда"
1	2	3	4	5(3-4)	6
1997.		71.484	71.160	324	324
1998.		382.193	319.508	62.685	63.009
1999.		1.136.535	577.983	558.552	621.561
2000.		1.413.730	1.287.796	125.934	747.495
2001.		3.758.768	2.141.044	1.617.724	2.365.219
2002.		3.665.370	3.907.317	-241.947	2.123.272
2003.		2.026.594	1.751.730	274.864	2.398.136
2003.	01.	81.826	349.268	-267.442	1.855.830
	02.	100.554	121.518	-20.964	1.834.866
	03.	180.168	143.058	37.110	1.871.976
	04.	147.133	211.624	-64.491	1.807.485
	05.	141.835	170.950	-29.115	1.778.370
	06.	236.996	118.747	118.249	1.896.619
	07.	174.151	99.251	74.900	1.971.519
	08.	137.730	69.819	67.911	2.039.430
	09.	214.594	99.886	114.708	2.154.138
	10.	164.854	87.563	77.291	2.231.429
	11.	148.333	87.342	60.991	2.292.420
	12.	298.420	192.704	105.716	2.398.136

Табела 19
Просјечне обавезне резерве (у хиљадама КМ)

Година	Мјесец	Основица за обрачун обавезне резерве	Просјечне обавезне резерве	Просјечна готовина у трезорима банака	Просјечан салдо рачуна обавезних резерви код ЦББХ	Укупна средства за одржавање обавезне резерве	Разлика
1	2	3	4	5	6	7=5+6	8=7-4
1998.		131.976	13.198	3.678	38.350	42.028	28.830
1999.		288.950	28.895	8.468	107.506	115.974	87.079
2000.		709.104	70.910	27.709	232.435	260.143	189.233
2001.		979.952	97.995	97.995	242.144	340.140	242.144
2002.		1.510.313	151.031	142.928	317.169	460.097	309.065
2003.	01.	1.760.077	176.008	150.639	315.732	466.371	290.363
	02.	1.780.133	178.013	139.151	268.204	407.355	229.342
	03.	1.793.916	179.392	136.388	255.625	392.013	212.621
	04.	1.852.989	185.299	126.914	257.757	384.671	199.372
	05.	1.915.748	191.575	128.700	272.793	401.493	209.918
	06.	4.553.863	227.693	-	372.028	372.028	144.335
	07.	4.727.702	236.385	-	399.386	399.386	163.001
	08.	4.911.084	245.554	-	474.514	474.514	228.959
	09.	5.011.096	250.555	-	590.484	590.484	339.929
	10.	5.111.640	255.582	-	711.223	711.223	455.641
	11.	5.272.477	263.624	-	790.131	790.131	526.508
	12.	5.412.567	270.628	-	823.223	823.223	552.595

Биљешка:

Од 1. јуна 2003. године у обрачуну обавезне резерве дошло је до следећих промјена: стопа обавезне резерве је смањена са 10% на 5%, у основу за обрачун обавезне резерве поред депозита у КМ улазе и депозити у осталим валутама изражени у КМ, док се готовина у трезорима банака искључује из средстава за одржавање обавезне резерве. Централна банка БиХ обрачунава накнаду банци на укупан износ средстава те банке на рачуну резерви код ЦББиХ у обрачунском периоду по стопи која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила ЦББиХ на "overnight" депозите.

Табела 20
Трансакције у платном промету (у милионима КМ)

Година	Мјесец	RTGS		ЖИРО КЛИРИНГ		УКУПНО	
		бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2001.		332.622	9.701	11.583.600	7.144	11.916.222	16.845
2002.		257.691	13.520	15.269.148	8.990	15.526.839	22.510
2003.		293.847	14.460	17.427.404	9.883	17.721.251	24.342
2003.	01.	18.640	1.000	1.137.037	640	1.155.677	1.640
	02.	18.594	1.061	1.228.492	646	1.247.086	1.707
	03.	20.871	1.078	1.392.575	746	1.413.446	1.824
	04.	22.271	1.163	1.460.890	819	1.483.161	1.982
	05.	22.333	1.099	1.423.743	789	1.446.076	1.888
	06.	24.451	1.221	1.469.658	813	1.494.109	2.034
	07.	27.920	1.268	1.633.387	895	1.661.307	2.163
	08.	25.960	1.219	1.433.248	838	1.459.208	2.057
	09.	28.676	1.272	1.562.208	915	1.590.884	2.187
	10.	30.321	1.324	1.569.507	939	1.599.828	2.263
	11.	23.585	1.152	1.335.906	793	1.359.491	1.946
	12.	30.225	1.602	1.780.753	1.050	1.810.978	2.652

Табела 21
Платни биланс БиХ (у милионима КМ)

Година	Текући рачун			Капитални и финансијски рачун			Нето грешке и пропусти
	Роба	Услуге	Доходак	Укупно	Капитални рачун	Финансијски рачун	
1998.	-5.482	375	751	-1.924	766	636	1.401
1999.	-6.052	309	715	-2.544	946	1.110	2.055
2000.	-5.567	345	669	-2.303	862	638	1.500
2001.	-6.470	381	692	-2.851	504	1.627	2.130
2002.	-7.023	288	524	-3.544	566	2.010	2.576
2002. Q1	-1.534	53	145	-639	153	271	423
2002. Q2	-1.713	74	136	-757	180	480	660
2002. Q3	-1.789	101	132	-908	135	501	636
2002. Q4	-1.987	60	112	-1.239	99	758	857
2003. Q1	-1.432	52	129	-581	86	172	258
2003. Q2	-1.841	80	99	-929	214	455	670
2003. Q3	-1.902	118	108	-947	145	498	643

Билешка:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс, пето издање), а детаљнија објашњења се налазе на веб страници www.srbh.ba под статистика.

Табела 22
Текући рачун платног биланса (у милионима КМ)

Година	Текући рачун - укупно			Роба		Услуге		Доходак		Текући трансфери	
	Потражује	Дугује	Салдо	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује
1998.	5.191,2	7.114,9	-1.923,7	1.168,1	6.650,6	739,1	363,9	846,7	95,6	2.437,2	4,9
1999.	5.577,3	8.120,8	-2.543,5	1.526,9	7.579,4	724,1	415,6	835,2	120,4	2.491,0	5,4
2000.	6.343,0	8.646,4	-2.303,4	2.491,4	8.058,0	763,8	418,5	832,3	163,0	2.255,4	6,8
2001.	6.724,4	9.575,0	-2.850,6	2.480,4	8.949,9	823,6	442,9	865,8	173,6	2.554,6	8,5
2002.	6.514,7	10.058,2	-3.543,5	2.296,5	9.319,3	788,0	499,9	704,1	180,5	2.726,1	58,5
2002. Q1	1.520,5	2.159,8	-639,3	469,0	2.002,8	163,7	110,8	178,9	34,4	708,8	11,8
2002. Q2	1.693,4	2.449,9	-756,5	554,8	2.267,9	195,9	121,5	181,5	45,9	761,2	14,6
2002. Q3	1.690,3	2.598,7	-908,4	611,8	2.400,7	238,2	137,6	176,3	44,7	664,0	15,6
2002. Q4	1.610,5	2.849,8	-1.239,4	660,9	2.647,9	190,2	130,0	167,4	55,4	592,1	16,5
2003. Q1	1.537,9	2.119,2	-581,2	530,0	1.961,6	160,2	108,1	161,7	32,7	686,1	16,7
2003. Q2	1.795,8	2.724,9	-929,0	680,2	2.521,3	211,2	131,5	154,0	54,9	750,4	17,2
2003. Q3	1.822,2	2.769,1	-946,9	672,3	2.573,9	255,4	137,6	144,9	36,8	749,6	20,7

Биљешка:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс, пето издање), а детаљнија објашњења се налазе на веб страници www.cbbh.ba под статистика.

Табела 23
Капитални и финансијски рачун платног биланса (у милионима КМ)

Година	Капитални рачун			Финансијски рачун			Укупно
	Потражује	Дугује	Салдо	Директне инвестиције	Остале инвестиције	Резервна актива	
1998.	765,8	0,0	765,8	117,4	666,1	-148,0	635,5
1999.	945,6	0,0	945,6	324,5	1.372,7	-587,6	1.109,6
2000.	862,4	0,0	862,4	310,1	492,8	-164,9	638,0
2001.	503,5	0,0	503,5	274,2	3.018,1	-1.665,4	1.626,9
2002.	566,0	0,0	566,0	604,3	1.161,0	245,1	2.010,4
2002. Q1	152,5	0,0	152,5	140,8	-37,7	167,6	270,6
2002. Q2	179,7	0,0	179,7	129,7	218,3	132,1	480,2
2002. Q3	135,0	0,0	135,0	108,4	408,2	-15,2	501,4
2002. Q4	98,8	0,0	98,8	225,5	572,1	-39,4	758,2
2003. Q1	86,4	0,0	86,4	181,7	-246,4	236,4	171,7
2003. Q2	214,4	0,0	214,4	66,1	428,0	-38,8	455,2
2003. Q3	145,3	0,0	145,3	118,3	647,3	-267,8	497,8

Биљешка:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс, пето издање), а детаљнија објашњења се налазе на веб страници www.cbbh.ba под статистика.

Табела 24
Сервисирање спољног дуга (у хиљадама КМ)

	План отплате у 2003.			Извршено у 2003. (камата + главница) Закључно са децембром
	Главница	Камата	Укупно	
1. Свјетска банка - IDA	0	10.782	10.782	9.528
2. Свјетска банка - IBRD	55.023	40.010	95.033	71.276
3. ММФ	92.770	6.143	98.913	94.535
4. ЕБРД - Европска банка за обнову и развој	11.320	4.777	16.097	15.667
5. ЕВРОФИМА	60	1.417	1.477	1.425
6. Париски клуб	22.135	39.629	61.764	41.628
7. Лондонски клуб	0	7.880	7.880	7.868
8. IFAD - Међународни фонд за развој пољопривреде	0	316	316	276
9. Европска инвестициона банка	0	1.756	1.756	1.831
10. Саудијски фонд за развој	2.995	1.123	4.118	3.920
11. Остала билатерала	1.232	3.803	5.035	714
12. SEV - Вијеће Европске развојне банке	4.052	356	4.408	4.414
13. Европска унија – Европска комисија	0	1.349	1.349	1.095
УКУПНО	189.587	119.341	308.928	254.179

Извор: Министарство за финансије и трезор БиХ

Табела 25
Стање спољног дуга (у хиљадама КМ)

Кредитор	Стање спољног дуга на крају периода					Неангажована средства са крајем 2003.
	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	
Јавни кредитор						
Међународне и регионалне организације						
Европска инвестициона банка*	1.915	1.009	0	0	0	0
Европска инвестициона банка	0	0	7.371	43.133	118.657	192.428
Европска банка за обнову и развој	55.256	89.311	108.113	99.281	86.727	175.174
Свјетска банка - IDA	962.658	1.097.846	1.256.873	1.321.357	1.264.035	357.945
Свјетска банка - IBRD*	1.035.250	1.089.746	1.197.610	1.009.257	845.078	0
Европска развојна банка*	24.837	20.262	16.209	12.157	8.105	0
Европска развојна банка	9.517	10.392	10.936	9.258	7.722	0
Међународни фонд за развој пољопривреде	33.178	39.246	40.065	38.912	36.330	19.163
Међународни монетарни фонд	181.378	220.644	245.714	260.850	208.751	0
ЕВРОФИМА	28.988	29.877	30.409	30.751	29.302	0
Европска заједница/комисија	19.558	19.558	39.117	39.117	39.117	39.117
Влада и владине агенције						
Шведска	10.246	9.927	7.992	7.174	5.987	0
Краљевина Шпанија	0	0	0	0	3.177	7.523
Саудијски развојни фонд	34.977	43.030	47.523	48.022	45.686	5.952
Белгија	4.844	6.182	6.361	7.171	8.608	5.932
Паришки клуб*	1.071.947	1.094.088	1.094.223	1.038.057	982.752	0
Јапан	0	0	0	6.306	40.453	19.661
ОПЕС фонд	0	0	0	0	783	7.043
Приватни кредитор						
Лондонски клуб*	261.919	261.919	261.919	261.919	261.919	0
Укупно	3.736.468	4.033.037	4.370.433	4.232.721	3.993.188	829.938

Извор: База података Министарства за финансије и трезор БиХ.

Билешка:

Стање дуга добијено је прерачуном валуте у којој је уговорен кредит у КМ по курсној листи ЦББиХ важећој за посматрани датум. Неангажована средства представљају дио средстава од укупно уговореног износа кредита а која још нису повучена.

* Дуг настао прије 1992. године.

Табела 26
Девизне резерве ЦББиХ (на крају периода, у милионима КМ)

Година	Мјесец	Бруто девизне резерве										Нето слободне резерве
		Злато	Држање SDR	Страна валута у трезору ЦББиХ	Потраживања од нерезидентних банака	Остало	8=3+...+7	9	10			
1	2	3	4	5	6	7	8=3+...+7	9	10	11=9-10		
1997.	12.	0,0	0,0	6,2	138,0	0,0	144,1	144,1	160,3	-16,2		
1998.	12.	0,0	0,0	32,7	250,6	0,0	283,3	283,3	253,9	29,4		
1999.	12.	0,0	0,0	83,5	782,2	0,0	865,7	865,7	836,7	29,0		
2000.	12.	0,0	0,0	38,1	983,2	0,0	1.021,4	1.021,2	973,2	48,0		
2001.	12.	0,0	0,0	804,9	1.891,6	0,0	2.696,5	2.666,6	2.591,6	75,0		
2002.	12.	0,0	5,9	58,9	2.399,6	0,0	2.464,4	2.463,2	2.345,2	118,1		
2003.	01.	0,0	1,2	21,2	2.171,7	0,0	2.194,2	2.192,8	2.073,4	119,3		
	02.	0,0	9,0	21,5	2.145,3	0,0	2.175,8	2.174,7	2.052,5	122,2		
	03.	0,0	1,5	26,7	2.200,2	0,0	2.228,5	2.227,4	2.089,0	138,4		
	04.	0,0	3,1	34,6	2.127,6	0,0	2.165,3	2.164,2	2.024,9	139,4		
	05.	0,0	1,5	30,9	2.114,1	0,0	2.146,4	2.145,4	2.004,7	140,6		
	06.	0,0	9,1	25,9	2.232,1	0,0	2.267,2	2.266,1	2.122,1	144,1		
	07.	0,0	2,9	33,0	2.301,0	0,0	2.337,0	2.336,0	2.192,8	143,2		
	08.	0,0	1,5	42,8	2.360,6	0,0	2.404,9	2.403,8	2.259,1	144,8		
	09.	0,0	9,2	30,7	2.490,4	0,0	2.530,3	2.529,2	2.382,1	147,1		
	10.	0,0	2,6	35,2	2.567,8	0,0	2.605,5	2.603,5	2.454,5	149,0		
	11.	0,0	1,1	34,0	2.634,1	0,0	2.669,2	2.668,2	2.516,6	151,6		
	12.	0,0	5,3	59,1	2.716,2	0,0	2.780,6	2.779,6	2.626,3	153,3		

Билешка:

Бруто девизне резерве чине стања билансних позиција краткорочне стране активе ЦББиХ (злато, располагање ЦББиХ SDR-овима, девизе у трезору ЦББиХ, краткорочни девизни депозити код нерезидентних банака и остало). Нето девизне резерве представљају разлику између бруто девизних резерви и обавеза према нерезидентима. Монетарну пасиву ЦББиХ чине новац изван монетарних власти и депозити резидената код монетарних власти. Нето слободне резерве представљају разлику између нето девизних резерви и монетарне пасиве ЦББиХ.

Табела 27
Спољно-трговинска размјена БиХ (у милионима КМ)

Година	Мјесец	Извоз робе	Увоз робе	Салдо извоза и увоза робе	Покривеност увоза извозом у %
1	2	3	4	5(3-4)	6=(3/4)x100
1998.		1.168	6.651	-5.483	17,6
1999.		1.527	7.579	-6.053	20,1
2000.		2.491	8.058	-5.567	30,9
2001.		2.480	8.950	-6.470	27,7
2002.		2.296	9.319	-7.023	24,6
2003.		2.585	9.628	-7.043	26,8
2003.	01.	132	546	-414	24,2
	02.	186	639	-452	29,2
	03.	212	778	-566	27,2
	04.	231	807	-575	28,6
	05.	208	936	-728	22,2
	06.	242	778	-536	31,1
	07.	243	898	-655	27,1
	08.	201	785	-584	25,6
	09.	228	891	-663	25,6
	10.	261	936	-675	27,9
	11.	224	818	-594	27,4
	12.	217	817	-600	26,6

Извор: Статистика платног биланса ЦББиХ

Табела 28
Извоз робе по земљама дестинације (у хиљадама КМ)

Година	Мјесец	Аустрија	Француска	Хрватска	Италија	Мађарска	Нјемачка	Словенија	Србија и Црна Гора	Швајцарска	Друге земље	Укупно
1999.		62.316	11.538	202.375	269.301	7.087	144.235	96.440	244.408	114.577	223.342	1.375.619
2000.		74.194	12.521	173.413	515.014	7.921	262.061	150.614	464.820	240.321	364.051	2.264.930
2001.		83.190	24.256	247.278	412.797	9.510	328.378	175.634	466.386	242.854	265.243	2.255.526
2002.		83.640	41.723	313.266	248.396	12.933	262.698	174.258	421.059	229.993	311.237	2.099.203
2003.		87.555	24.553	422.670	317.272	14.624	362.817	227.953	391.542	219.113	294.750	2.362.849
2003.	01.	5.552	1.118	16.849	19.544	113	19.776	10.637	13.434	14.072	19.503	120.598
	02.	6.250	1.909	22.336	27.443	721	34.149	17.337	21.283	20.801	18.068	170.297
	03.	7.449	1.532	28.406	27.211	1.468	25.032	29.808	30.011	18.038	24.791	193.746
	04.	7.468	1.875	35.571	27.378	1.108	25.864	21.095	32.475	21.231	36.940	211.005
	05.	8.362	1.910	35.250	31.197	1.057	25.528	20.349	35.836	12.340	18.021	189.850
	06.	6.424	3.393	37.127	39.461	1.239	36.032	15.024	33.086	20.634	28.780	221.200
	07.	7.627	3.073	42.316	34.846	1.679	30.600	20.095	38.287	21.213	22.856	222.592
	08.	6.556	2.169	34.743	18.143	1.134	30.742	11.674	37.096	13.978	27.908	184.143
	09.	6.290	1.838	42.345	24.121	824	35.516	14.279	37.400	21.152	24.325	208.090
	10.	9.021	1.963	42.564	23.339	920	34.075	41.399	41.107	23.388	20.513	238.289
	11.	9.462	1.316	41.629	23.613	1.203	35.075	14.789	37.808	17.587	22.057	204.539
	12.	7.094	2.457	43.534	20.976	3.158	30.428	11.467	33.719	14.679	30.988	198.500

Извор: Статистика платног биланса ЦББиХ

Билешка:

Кориштени су најновији изворни подаци о вриједности извоза робе и нису укључена прилагођена обухвата и вриједности која се раде у саврх извјештавања о платном билансу

Табела 29
Увоз робе по земљама поријекла (у хиљадама КМ)

Година	Мјесец	Аустрија	Француска	Хрватска	Италија	Мађарска	Нјемачка	Словенија	Србија и Црна Гора	Швајцарска	Друге земље	Укупно
1999.		288.118	70.030	1.020.151	978.755	296.611	633.553	753.158	384.395	94.450	1.528.691	6.047.912
2000.		368.070	93.567	953.134	704.214	307.729	805.186	998.717	439.282	128.543	1.784.167	6.582.609
2001.		416.642	98.212	1.104.538	957.233	411.652	772.527	945.602	523.827	226.925	1.874.272	7.331.430
2002.		463.792	134.567	1.330.043	789.764	491.428	998.531	906.329	697.856	149.000	2.206.814	8.168.124
2003.		358.726	153.481	144.1091	772.192	510.496	1059253	765502	652443	139883	2370269	8223336
2003.	01.	21.381	9.289	85.511	38.867	27.375	58.407	46.635	24.339	9.982	144.860	486.646
	02.	28.178	9.421	90.417	56.153	28.172	62.455	50.656	44.745	6.853	169.137	546.187
	03.	27.993	9.958	118.068	64.266	31.687	81.175	62.282	51.359	12.380	205.022	664.190
	04.	28.133	13.178	129.280	60.844	43.696	90.239	68.174	55.124	11.857	188.546	689.071
	05.	31.830	22.399	124.573	75.261	50.840	91.093	71.254	56.832	14.886	260.360	799.328
	06.	24.444	14.195	107.763	70.995	44.131	93.098	63.516	54.804	10.319	181.261	684.526
	07.	31.249	13.586	143.083	72.897	54.419	98.207	77.528	56.910	11.449	206.939	766.267
	08.	29.392	11.849	130.006	41.948	49.324	90.810	67.003	62.987	10.752	176.698	670.769
	09.	34.561	12.882	136.369	69.647	46.142	97.678	75.376	69.806	12.620	205.407	760.508
	10.	33.237	12.540	150.593	78.788	48.176	109.082	70.257	66.501	14.096	215.838	799.108
	11.	37.622	11.399	116.962	69.144	47.238	90.950	57.710	54.515	13.455	199.651	698.646
	12.	30.686	12.785	108.466	73.382	39.296	96.059	55.111	54.521	11.234	216.550	698.090

Извор: Статистика платног биланса ЦББиХ

Билежица:

Кориштени су најновији изворни подаци о вриједности извоза робе и износу укључена прилагођена обрада и вриједности која се раде у сарку извјештавања о платном билансу

Табела 30
Структура увоза и извоза робе по производима

Период: јануар-децембар 2003	Извоз робе			Увоз робе		
Група производа	Износ у милионима КМ	Проценат учешћа	Износ у милионима КМ	Проценат учешћа	Проценат учешћа	
Животиње и производи животињског поријекла	17,1	0,74	277,4		3,64	
Производи биљног поријекла	37,6	1,62	438,0		5,75	
Масли и уља животињског поријекла и биљног поријекла	1,0	0,04	96,6		1,27	
Прехрамбене прерађевине	86,1	3,71	1.022,3		13,42	
Производи минералног поријекла	221,0	9,53	856,3		11,24	
Производи хемијске индустрије или сродних индустрија	48,2	2,08	723,6		9,50	
Пластичне масе, гума и каучук	39,5	1,70	373,6		4,91	
Кожа и крзно	59,8	2,58	29,8		0,39	
Дрво и производи од дрвета	398,9	17,20	82,2		1,08	
Целулоза, папир и картон и њихови производи	57,0	2,46	254,1		3,34	
Текстил и текстилни производи	131,7	5,68	268,5		3,52	
Обућа, шешири, капе и слични производи	96,3	4,15	80,6		1,06	
Производи од камена, гипса, цемента и сличних материјала, керамички производи, стакло и стаклени производи	22,5	0,97	315,3		4,14	
Бисери, племенити метали и њихови производи, драго и полудраго камење	0,2	0,01	4,1		0,05	
Базни метали и производи од базних метала	498,3	21,48	594,5		7,81	
Машине, апарати, механички и електрични уређаји	286,1	12,34	1.269,4		16,67	
Транспортна средства и њихови дијелови и прибор	104,2	4,49	619,7		8,14	
Сатови, мјерни, музички и медицински инструменти	22,0	0,95	110,7		1,45	
Оружје и муниција: њихови дијелови и прибор	15,9	0,69	3,3		0,04	
Разни производи	176,1	7,59	195,9		2,57	
Умјетничка дјела, колекционарски предмети и антиквитети	0,0	0,00	0,0		0,00	
Неразврстано	0,0	0,00	0,0		0,00	
Укупно	2.319,5	100,00	7.616,0		100,00	

Билешке:

- Извори ових података су Управа царина Федерације БХ, Републичка управа царина Републике Српске и Царинска служба Брчко Дистрикта и због тога се укупан извоз и увоз робе разликују од вриједности исказаних у статистици платног биланса која укључује разна прилагођавања.
- Укупна вриједност извоза робе према царинским подацима може да се разликује од укупне вриједности извоза робе коју публикују емитетски заводи за статистику и Статистички биро Брчко Дистрикта.
- Подаци су класификовани према Хармонизираном систему кодова Сејетске трговинске организације.

Табела 31
Преглед просјечних средњих курсава

Година	Мјесец	Земља Ознака јединица	ЕМУ EUR	Хрватска HRK	Мађарска HUF	Словенија SIT	Швајцарска CHF	В. Британија GBP	САД USD	Србија и Црна Гора CSD
1998.		1	1,9720	...	...	1,0608	1,2147	2,9182	1,7614	...
1999.		1	1,9558	...	0,7187	1,0095	1,2270	2,9670	1,8343	...
2000.		1	1,9558	25,6172	0,7529	0,9492	1,2558	3,2069	2,1189	...
2001.		1	1,9558	26,1937	0,7627	0,8975	1,2952	3,1466	2,1856	...
2002.		1	1,9558	26,4078	0,8052	0,8658	1,3332	3,1126	2,0768	3,2069
2003.		1	1,9558	25,8632	0,7726	0,8365	1,2869	2,8297	1,7335	3,0094
2003.	01.	1	1,9558	26,0838	0,8148	0,8480	1,3388	2,9804	1,8458	3,1589
	02.	1	1,9558	25,7906	0,7974	0,8455	1,3326	2,9295	1,8136	3,1191
	03.	1	1,9558	25,5236	0,7969	0,8437	1,3313	2,8689	1,8123	3,0758
	04.	1	1,9558	25,8940	0,7967	0,8420	1,3079	2,8401	1,8042	3,0480
	05.	1	1,9558	25,9390	0,7960	0,8396	1,2913	2,7504	1,6984	3,0066
	06.	1	1,9558	25,9557	0,7510	0,8371	1,2693	2,7819	1,6747	3,0038
	07.	1	1,9558	26,0861	0,7410	0,8344	1,2640	2,7958	1,7197	3,0037
	08.	1	1,9558	26,0312	0,7527	0,8323	1,2703	2,7983	1,7557	2,9995
	09.	1	1,9558	26,0916	0,7656	0,8315	1,2635	2,8095	1,7473	2,9759
	10.	1	1,9558	25,7626	0,7651	0,8300	1,2634	2,8005	1,6721	2,9476
	11.	1	1,9558	25,7001	0,7547	0,8284	1,2553	2,8240	1,6715	2,9139
	12.	1	1,9558	25,4993	0,7407	0,8264	1,2581	2,7873	1,5936	2,8679

Табела 32
Извршење буџета институција БиХ (у хиљадама КМ)

	Буџет 2003	Остварено јануар-септембар 2003		Остварено у односу на буџет (%)
		Износ	Структура (%)	
1	2	3	4	5=(3/2)x100
I УКУПНИ ПРИХОДИ	205.496	146.369	100,0	71,2
А) Пренесени приходи из 2002 године	6.091	10.925	7,5	179,4
Б) Непорески приходи (властити приходи)	39.700	43.099	29,4	108,6
1) Приходи од такси и накнада	25.000	31.310	21,4	125,2
2) Приходи од сопствене дјелатности	3.200	2.107	1,4	65,8
3) Приходи од посебни накнада и такси	11.500	9.682	6,6	84,2
Ц) Текуће потпоре у новчаном облику	30.036	9.821	6,7	32,7
Д) Приходи од буџета ентитета	87.000	65.247	44,6	75,0
1) Федерација БиХ (2/3)	58.000	43.497	29,7	75,0
2) Република Српска (1/3)	29.000	21.750	14,9	75,0
Е) Трансфер од Брчко Дистрикта БиХ	3.900	4.700	3,2	120,5
Ф) Ванредни приходи	972	2.667	1,8	274,4
Г) Приходи од сукцесије по намјенама	1.430	0	0,0	0,0
Х) Намјенски приходи за специјалне програме	767	3.664	2,5	477,7
УКУПНО (А-Х)	169.896	140.123	95,7	82,5
И) ПРИХОДИ ЦИПС-а	35.600	6.246	4,3	17,5
II УКУПНИ РАСХОДИ	205.496	129.517	100,0	63,0
А) Текући издаци	150.836	101.742	78,6	67,5
Б) Текући грантови	2.500	155	0,1	6,2
Ц) Капиталне набавке	9.623	1.206	0,9	12,5
Д) Програми посебне намјене	8.484	5.544	4,3	65,3
УКУПНО БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ (А-Д)	171.443	108.647	83,9	63,4
Е) Програми посебне намјене - директни трансфери са ЈРТ	3.324	6.435	5,0	193,6
Ф) Резервисања	729	5.336	4,1	732,0
УКУПНО ЗА АДМИНИСТРАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ (А-Ф)	175.496	120.418	93,0	68,6
ПРОГРАМ ЦИПС	30.000	9.099	7,0	30,3
III САЛДО (I-II)	0	16.852	...	...

Извор: Министарство за финансије и трезор БиХ

Табела 33
Извршење буџета ФБиХ (у хиљадама КМ)

	Буџет 2003	Остварено јануар-септембар 2003		Остварено у односу на буџет (%)
		Износ	Структура (%)	
1	2	3	4	5=(3/2)x100
ПРИХОДИ, ПРИМИЦИ И ФИНАНСИРАЊЕ (А+Б+Ц+Д+Е)	1.217.400	764.270	100,0	62,8
I УКУПНИ ПРИХОДИ (А+Б+Ц+Д)	1.133.100	726.497	95,1	64,1
А) Приходи од пореза	1.008.400	660.146	86,4	65,5
1) Порези на добит појединца и предузећа	18.000	11.337	1,5	63,0
2) Акцизе	486.800	303.212	39,7	62,3
3) Увозне царине на међународну трговину и трансакције	503.600	345.597	45,2	68,6
Б) Непорески приходи	100.000	51.682	6,8	51,7
4) Таксе, накнаде и приходи од пружања јавних услуга	52.200	29.736	3,9	57,0
5) Новчане казне непореске природе	6.000	5.745	0,8	95,8
6) Приходи од предузетничке активности и имовине	41.800	16.201	2,1	38,8
Ц) Капитални приходи	0	0	0,0	...
Д) Текући грантови	24.700	14.669	1,9	59,4
Е) Финансирање	84.300	37.773	4,9	44,8
II УКУПНИ РАСХОДИ	1.217.400	754.761	100,0	62,0
А) Издаци	1.210.500	748.883	99,2	61,9
Текући издаци	1.169.885	729.024	96,6	62,3
1) Плате и накнаде трошкова запослених	331.938	221.272	29,3	66,7
2) Доприноси послодаваца и остали доприноси	31.196	20.653	2,7	66,2
3) Роба и услуге	103.762	60.167	8,0	58,0
4) Текући грантови	458.690	295.002	39,1	64,3
5) Камата и остале накнаде	244.300	131.930	17,5	54,0
Укупно капиталне набавке	40.615	19.859	2,6	48,9
Б) Текуће резерве	6.900	5.878	0,8	85,2
III САЛДО (I -II)	-84.300	-28.264	...	...

Извор: Министарство финансија Федерације БиХ

Табела 34
Извршење буџета РС (у хиљадама КМ)

1	Буџет 2003	Остварено јануар-септембар 2003		Остварено у односу на буџет (%)
		Износ	Структура (%)	
	2	3	4	5=(3/2)x100
ПРИХОДИ И ФИНАНСИРАЊЕ (А+Б+Ц+Д)	999.740	726.160	100,0	72,6
I УКУПНИ ПРИХОДИ (А+Б+Ц)	938.740	707.272	97,4	75,3
А) Изворни приходи	910.520	686.152	94,5	75,4
1. Порез на промет производа и услуга	260.000	209.438	28,8	80,6
2. Акцизе	196.700	150.649	20,7	76,6
3. Порез на плату	78.669	60.573	8,3	77,0
4. Порез на доходак и добит	24.184	20.240	2,8	83,7
5. Порез на имовину	16.598	14.255	2,0	85,9
6. Царине и посебна такса на увезену робу	163.000	108.354	14,9	66,5
7. Таксе, накнаде и приходи од пружања јавних услуга	80.960	62.229	8,6	76,9
8. Новчане казне	10.182	8.792	1,2	86,3
9. Остали приходи	80.226	51.623	7,1	64,3
Б) Посебни приходи	20.721	13.092	1,8	63,2
Ц) Текући грантови и помоћи	7.500	8.028	1,1	107,0
Д) Финансирање	61.000	18.888	2,6	31,0
Е) Средства иностране помоћи пројектима	282.755	0	0,0	0,0
II УКУПНИ РАСХОДИ	999.740	704.536	100,0	70,5
А) Домаћа буџетска потрошња	850.740	615.245	87,3	72,3
Текући трошкови	812.398	594.611	84,4	73,2
1. Плате и накнаде трошкова запослених	332.714	250.143	35,5	75,2
2. Порези и доприноси на остала лична примања	21.356	11.073	1,6	51,8
3. Трошкови материјала и услуга	119.211	95.144	13,5	79,8
4. Текући грантови	308.305	231.851	32,9	75,2
5. Расходи од интерних трансакција	0	659	0,1	...
6. Позајмљивање појединцима и непрофитним организацијама	16.612	0	0,0	0,0
7. Буџетске резерве	14.200	5.741	0,8	40,4
Капитални расходи	38.342	20.634	2,9	53,8
Б) Статутарна потрошња	149.000	89.291	12,7	59,9
8. Грантови другим нивоима владе	29.000	21.750	3,1	75,0
9. Отплата ино дуга	120.000	67.541	9,6	56,3
III САЛДО (I-II)	-61.000	2.736	...	...

Извор: Министарство финансија Републике Српске

Табела 35
Извршење буџета Брчко Дистрикта (у хиљадама КМ)

	Буџет 2003	Остварено јануар-септембар 2003		Остварено у односу на буџет (%)
		Износ	Структура (%)	
1	2	3	4	5=(3/2)x100
ПРИХОДИ И ФИНАНСИРАЊЕ (I+IV)	172.298	160.750	100,0	93,3
I УКУПНИ ПРИХОДИ (А+Б+Ц)	167.498	160.750	100,0	96,0
А) Порези	90.186	101.626	63,2	112,7
1) Акцизе	22.690	52.537	32,7	231,5
2) Царине	23.401	14.696	9,1	62,8
3) Порез на добит корпорација	44.095	34.393	21,4	78,0
Б) Непорески приходи и дотације	41.362	32.162	20,0	77,8
4) Новчане казне	3.000	1.562	1,0	52,1
5) Накнаде, таксе и остали приходи	38.362	30.600	19,0	79,8
Ц) Примљене отплате датих зајмова	35.950	26.963	16,8	75,0
II УКУПНИ РАСХОДИ	172.298	91.573	100,0	53,1
1) Бруто плате	63.969	34.441	37,6	53,8
2) Материјални торшкови	56.401	36.542	39,9	64,8
3) Опрема	8.680	1.931	2,1	22,2
4) Трансфери и субвенције	19.935	11.958	13,1	60,0
5) Издаци за набавку сталних средстава	9.753	1.388	1,5	14,2
6) Инвестиције	11.107	3.478	3,8	31,3
7) Буџетска резерва	2.452	1.835	2,0	74,8
III САЛДО (I -II)	-4.800	69.177	...	...
IV ФИНАНСИРАЊЕ	4.800	0	0,0	0,0

Извор: Влада Брчко Дистрикта (Одјел за буџет и финансије).

Табела 36
Приходи јавних фондова у ФБиХ, РС и Брчко Дистрикту (у хиљадама КМ)

	јануар-децембар 2002.	Структура (%)	јануар-септембар 2003.	Структура (%)
Федерација БиХ				
1) Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање	691.704	55,1	525.697	55,0
2) Доприноси за здравствено осигурање	495.061	39,4	377.791	39,6
3) Доприноси за осигурање од незапослености	69.348	5,5	51.481	5,4
УКУПНО (1+2+3)	1.256.113	100,0	954.969	100,0
Република Српска				
1) Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање	296.823	58,4	174.714	55,5
2) Доприноси за здравствено осигурање	176.390	34,7	119.828	38,1
3) Доприноси за осигурање од незапослености	8.682	1,7	6.693	2,1
4) Јавни фонд за дјечију заштиту	26.484	5,2	13.555	4,3
УКУПНО (1+2+3+4)	508.379	100,0	314.790	100,0
Брчко Дистрикт				
1) Доприноси за здравствено осигурање	10.504	100,0	7.472	100,0
УКУПНО	10.504	100,0	7.472	100,0

Извор: Министарство финансија ФБиХ, Министарство финансија РС и Влада Брчко Дистрикта (Одјељење за буџет и финансије)

Билешка:

Доприноси Брчко Дистрикта за пензијско и инвалидско осигурање, те осигурање од незапослености и дјечију заштиту се уплаћују у ентитетске фондове

Публиковање и умножавање у образовне и некомерцијалне сврхе је
дозвољено уз сагласност издавача.

ИЗДАВАЧ

Централна банка Босне и Херцеговине
Маршала Тита 25
71000 Сарајево
тел. (387 33) 663 630
факс (387 33) 278 299
www.cbbh.ba
e-mail: contact@cbbh.ba